

T.C.
İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ-CERRAHPAŞA
ADLİ TIP VE ADLİ BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

Danışman:
Dr. Öğr. Üyesi Yusuf Tunç DEMİRCAN

MÜZİK ESERLERİNDE BENZERLİK VE İNTİHAL İDDİASININ TESPİTİNDE
BİLİRKİŞİLİK VE UZMAN GÖRÜŞLERİ

SOSYAL BİLİMLER ANA BİLİM DALI
YÜKSEK LİSANS TEZİ

CEYHAN GÜRTEN

İSTANBUL, 2019

İstanbul, 03 Eylül 2019

**İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ-CERRAHPAŞA
ADLİ TIP ve ADLİ BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜ
SOSYAL BİLİMLER ANABİLİM DALI BAŞKANLIĞINA**

Lisansüstü Öğretim Yönetmeliğinin 36. maddesi uyarınca Enstitünüz Sosyal Bilimler Anabilim Dalı'nın yüksek lisans öğrencisi Ceyhan GÜRTEN'in,

"Müzik Eserlerinde Benzerlik ve İntihal İddiasının Tespitinde Bilirkişilik ve Uzman Görüşleri"

Adlı tezi jürimizce tetkik edilmiş ve kendisine 2.kez tez savunması yaptırılmıştır.

Yukarıda adı geçen tezin ve tez savunmasının kabul edilmesine oy birliğiyle karar verilmiştir.

Prof. Dr. Erdiñç ÖZTÜRK
Jüri Başkanı

Doç. Dr. Neylan ZİYALAR
Üye

Doç. Dr. Gökhan ERSOY
Üye

Doç. Dr. Emine Eylem AKSOY
Üye

Dr. Öğr. Üyesi Y. Tunç DEMİRCAN
Danışman

ÖZET

Bu çalışmada, müzik eserlerinde benzerlik ve intihal iddiasında meslek birlikleri teknik bilim kurulu kararları ile yargılama esnasında başvuru bilirkşi incelemelerindeki yöntem ve değerlendirme kriterleri incelenmiştir. Bu sayede meslek birlikleri teknik bilim kurulu kararları sonucu yargıya yansıyan uyuşmazlıklarda dosyadaki bilirkşi raporlarında bulunan kriter ve tespitler saptanarak, uzman görüşü niteliğinde sayılabilecek TBK kararları ile bilirkşi raporları arasındaki farklar, benzerlikleri tespit etmek, bu konuda yurtdışındaki uygulamalar ve Yargıtay'ın intihal konusundaki kriterleri incelenerek öneriler getirmek amaçlanmıştır.

Araştırmamızda, 2016-2018 yılları arasında MESAM ve MSG TBK'larının toplamda 447 karar vermiş oldukları tespit edilmiştir. Kararlar incelenerek kurulların benzerlik-farklılık değerlendirmelerinde kullandığı yöntem ve kriterler analiz edilmiştir. Hollanda meslek birliği BUMA/STEMRA İntihal Komitesi tarafından verilmiş olan kararlar arasından 5 örnek karar Türkiye'deki örnek ve uygulamalar ile mukayeseli olarak incelenmiştir.

TBK kararları sonucu İstanbul (Çağlayan) Fikri ve Sınai Haklar Hukuk Mahkemelerine yansıyan 3 dosyada bulunan bilirkşi raporları incelenmiştir. Son olarak konuyla ilgili örnek kararlar çerçevesinde Yargıtay kararlarında bulunan intihal tespit kriterleri de çalışma kapsamına dahil edilmiştir.

Araştırmaya dahil edilen tüm rapor ve kararlar incelendiğinde, uzmanlarca eserlerin nota dökümünün yapıldığı, belli müzik terimleri üzerinden değerlendirme yapıldığı, eserlerin aleniyet tarihinin de incelendiği tespit edilmiş olsa da, intihal eyleminin tanımı kanunda açıkça yapılmamış olduğundan, iki müzik eseri arasında benzerlik değerlendirmesinde, gerek teknik bilim kurullarınca verilen kararlarda, gerekse yargılama esnasında başvuru bilirkşi incelemesinde ortak bir yöntem ve kriter bulunmadığı tespit edilmiştir. Ancak her intihal iddiası kendine özgü olup, genel olarak benzerliğin iktibas serbestisi sınırında kalıp kalmadığının ve bir tecavüz oluşturacak şekilde benzer olup

olmadığının tespit edilerek sonuca ulaşılması ve ortak bir bilimsel yöntem bulunarak uygulanması gerektiği kanaatine varılmıştır.

Anahtar Kelimeler: *Müzik eseri, intihal, bilirkişi incelemesi, teknik bilim kurulu, değerlendirme kriteri*



ABSTRACT

In this study, the methodology and evaluation criteria of the technical board decisions of collecting societies, and the expert examination applied during the trial were examined regarding the claims of similarity and plagiarism, respectively.

In this way, the criteria and determinations found in the expert reports in the disputes that are reflected in the judiciary as a result of the decisions of the technical board of collecting societies are determined, and the differences, similarities between the decisions of the Technical board and the expert examination can be considered as expert opinions, and the criteria of the Supreme Court about the plagiarism are examined. intended to bring.

In our study, it has been determined that MESAM and MSG technical board have made 447 decisions in total between 2016-2018. The methods and criteria which were used in evaluating of similarity-difference, have been examined by using of decision analysis of boards. Five of decisions which were taken by Dutch collecting society BUMA / STEMRA Plagiarism Committee have been compared with the similar cases and applications in Turkey.

As a result of the technical board decisions, the expert examinations in 3 files, which were subjected to İstanbul (Caglayan) Courts were examined.

Finally, plagiarism detection criteria included in the Supreme Court decisions within the framework of exemplary decisions are also included in the study.

When all the reports and decisions included in the study were examined, it was found that the notes were transcribed by experts, evaluation was made on certain music terms, and the history of publicity of the works was also examined. However, since the definition of plagiarism was not clearly defined in the law, it was found that there was no common method and criterion in the evaluation of similarity between the two pieces of

music both in the decisions made by the technical boards and in the examination of the experts applied during the examination.

However, each claim of plagiarism is unique. In general, it has been determined whether the similarity remains within the boundary of freedom of quotation and whether it is similar to form an infringement and the result should be reached and applied by finding a common scientific method.

Key Words: *Musical work, plagiarism, expert examination, technicalboard, evaluation*



ÖNSÖZ

Bu yüksek lisans tez çalışmasında müzik eserlerinin konu olduğu uyuşmazlıklarda başvuru bilirkşi hizmetleri, değerlendirme ve tespit kriterleri incelenmiştir. Bu kapsamda, yasal mevzuat, telif koruma ve toplama sistemi, eser sahiplerinin hakları, müzik meslek birlikleri, yurt dışı meslek birlikleri ve benzer kuruluşların uygulamaları, intihal iddiası ile eser sahibi tarafından yapılan başvurular ve başvuruların incelenmesinde kullanılan yöntemler de genel olarak ele alınmıştır.

Çalışmamın tamamlanmasına kadar geçen süreçte danışmanlığımı kabul eden, katkılarını esirgemeyen hocam Dr. Yusuf Tunç DEMİRCAN' a teşekkürü borç bilirim.

Tez çalışmam için gerekli bilgi ve belge temininde bana her türlü desteği veren MESAM ve MSG yönetim ve çalışanlarına, tüm sorularımı içtenlikle cevaplayıp yılmadan beni kollayan ve bu tezde emeği geçen Hasan Volkan ORAL ile eşi Selin ORAL' a sonsuz teşekkür ederim.

Hayatım boyunca beni hep destekleyen, bu süreçte yalnız bırakmayan moral kaynağım çok kıymetli babama, tashih erbabı biricik enişteme sonsuz sevgi ve şükranlarımı sunuyorum.

Ceyhan GÜRTEN

İstanbul

İÇİNDEKİLER

| | |
|---|-------------|
| ÖZET | iv |
| ABSTRACT | vi |
| ÖNSÖZ | viii |
| İÇİNDEKİLER | ix |
| TABLolar LİSTESİ | xi |
| ŞEKİLLER LİSTESİ | xii |
| KISALTMALAR | xiii |
| 1. GİRİŞ VE AMAÇ | 1 |
| 2. GENEL BİLGİLER | 2 |
| 2.1. Musiki Eseri Kavramı | 2 |
| 2.2. Çalışmada Kullanılan Müzik Terimleri ve Anlamları | 5 |
| 2.3. Musiki Eseri Sahibinin Hakları | 5 |
| 2.4. Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu'nda İktibas Serbestisi ve İntihal | 6 |
| 2.5. Musiki Eseri Sahipleri Meslek Birlikleri Yapılanması Ve Teknik Bilim Kurulları | 9 |
| 2.6. Teknik Bilim Kurulları | 12 |
| 2.7. Yurt Dışında Kurulu Müzik Meslek Birlikleri Uygulamaları | 13 |
| 3. GEREÇ VE YÖNTEM | 15 |
| 4. BULGULAR | 16 |
| 4.1. Son Üç Yıl İçerisinde MESAM ve MSG Teknik Bilim Kurulu Karar ve Toplantı Sayıları | 16 |
| 4.2. Müzik Eserlerinde İntihal İddialarında Başvuru Yollarından Biri Olan Teknik Bilim Kurulu Kararları İçerik Ve Kriterleri..... | 17 |
| 4.2.1. Musiki Eseri Sahipleri Grubu Meslek Birliği Teknik Bilim Kurulu Kararları Özellikleri | 17 |
| 4.2.2. Türkiye Musiki Eseri Sahipleri Meslek Birliği Teknik Bilim Kurulu Kararları Özellikleri | 20 |
| 4.3. Hollanda Telif Kuruluşu BUMA/STEMRA Daimi İntihal Komitesi Kararları..... | 24 |
| 4.3.1. 167 numaralı uyuşmazlık..... | 24 |
| 4.3.2. 165 numaralı uyuşmazlık | 25 |
| 4.3.3. 164 numaralı uyuşmazlık | 27 |
| 4.3.4. 159 numaralı uyuşmazlık | 28 |
| 4.3.5. 154 numaralı uyuşmazlık | 30 |
| 4.4. Teknik Bilim Kurulu Kararları Sonucu İstanbul Fikri Sınai Haklar Hukuk Mahkemeleri'ne Yansımış Olan Davalarda Alınan Bilirkişi Raporlarında Yer Alan Tespit Kriterleri | 32 |

| | |
|---|-----------|
| 4.4.1 İstanbul 2. Fikri Sınai haklar Hukuk Mahkemesi'nin 2013/50 Esas, sayılı dava dosyasında kararında bulunan bilirkişi raporu kriterleri | 32 |
| 4.4.2. İstanbul 1. Fikri Sınai haklar Hukuk Mahkemesinin 2016/68 Esas sayılı dosyasında bulunan bilirkişi raporu kriterleri | 36 |
| 4.4.3. İstanbul 4. Fikri Sınai Haklar Hukuk Mahkemesi 2012/100 Esas sayılı dosyasında bulunan bilirkişi raporu kriterleri | 41 |
| 4.5. Yargıtay Kararlarında Bulunan İntihal ve İktibas Tespiti Kriterleri | 48 |
| 5. TARTIŞMA | 50 |
| 5.1. Teknik Bilim Kurulu Kararları İçerik Ve Kriterlerinin İncelenmesi | 50 |
| 5.1.1. MESAM VE MSG TBK Uygulama Farklılıklarının İncelenmesi | 53 |
| 5.2. Yurt Dışı Uygulamaları ve Hollanda telif Kuruluşu BUMA/STEMRA Daimi İntihal Komitesi Kararlarının İncelenmesi | 53 |
| 5.2.1.İntihal Komitesi Örnek Kararlarının İncelenmesi | 53 |
| 5.2.2. Teknik Bilim Kurulu Kararları ile İntihal Komitesi Kararlarının Karşılaştırılması | 55 |
| 5.3. Mahkeme Dosyalarında Bulunan Örnek Bilirkişi Raporlarının Değerlendirme Kriterlerinin İncelenmesi | 57 |
| 5.3.1. TBK Kararları İle Bilirkişi Raporlarının Karşılaştırılması..... | 62 |
| 5.4. Yargıtay Kararlarında Bulunan İntihal ve İktibas Tespiti Kriterleri İncelemesi | 66 |
| 6. SONUÇ VE ÖNERİLER..... | 66 |
| KAYNAKÇA | 73 |
| ÖZGEÇMİŞ | 76 |

TABLÖLAR LİSTESİ

Tablo 1: 2016-2018 yılları arasında MESAM ve MSG TBK Karar ve Toplantı Sayıları 17



ŞEKİLLER LİSTESİ

| | |
|--|----|
| Şekil 1: İst. 2. FSHHM. 2013/510 E. Sayılı dosya 23.12.2014 tarihli bilirkişi raporu s. 3 nota dökümü..... | 34 |
| Şekil 2:İst. 1. FSHHM. 2016/68 E. Sayılı dosya 24.10.2017 tarihli bilirkişi raporu s. 9 nota dökümü | 39 |
| Şekil 3: İst. 4. FSHHM. 2012/100 E. Sayılı dosya bila tarihli bilirkişi raporu eki nota dökümü | 44 |



KISALTMALAR

| | |
|------------------|---|
| Bkz | : Bakınız |
| C. | : Cilt |
| D. | : Daire |
| E. | : Esas |
| E.T. | : Erişim Tarihi |
| FSEK | : Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu |
| FSHHM | : Fikri ve Sınai Haklar Hukuk Mahkemesi |
| H.D. | : Hukuk Dairesi |
| K. | : Karar |
| MESAM | : Türkiye Musiki Eseri Sahipleri Meslek Birliği |
| MesBirTüz | : Fikir ve Sanat Eseri Sahipleri ile Bağlantılı Hak Sahipleri Meslek Birlikleri ve Federasyonları Hakkında Tüzük |
| MSG | : Musiki Eseri Sahipleri Grubu Meslek Birliği |
| s. | : Sayfa |
| TBK | : Teknik Bilim Kurulu |

1. GİRİŞ VE AMAÇ

İntihal, kaynak göstermeden, eser sahibinin adını belirtmeden o eserden parçalar alma, kendininmiş gibi gösterme veya bir eserin bütününe kendine mal etmedir.

Müzik eseri kavramı kanunda her türlü sözlü veya sözsüz beste olarak tanımlanmış ve eser sahiplerinin maddi ve manevi hakları, hakların korunması, yararlanma şartları, usule aykırı kullanım ve yararlanma halinde uygulanacak tedbir ve yaptırımlar kanunda düzenlenmiştir.

Müzik eseri sahipleri ile hak sahipleri, kanunla kurulan meslek birliklerine üye olarak mali haklarının toplu takibini yapmak üzere meslek birliklerini yetkilendirmektedir. Müzik eseri sahipleri, eserlerinin bir başka eserde izinsiz ve kaynak gösterilmeksizin kullanılması durumunda üyesi oldukları meslek birliklerinin teknik bilim kurullarına başvurabilmekte ve başvuru sonucu eser sahibi veya eser üzerindeki hak sahibinin benzerlik iddiası kurul tarafından incelenerek karara bağlanmaktadır. Tutanağa bağlanan karar doğrultusunda eser sahibi intihal sebebi mali ve manevi hakkının ihlal edildiği gerekçesi ile yargı yoluna başvurabilmektedir.

Mahkeme tarafından yapılan yargılamada, iddiaya konu eserlerin benzerlik oranlarının ve intihal iddialarının incelenmesi teknik uzmanlık gerektiren bir konu olduğundan bilirkişi incelemesi yoluna başvurulmakta, rapordaki tespit dikkate alınarak karar verilmektedir.

Çalışmamızda, iki eser arasındaki benzerlik ve intihal iddiasında iddia sahiplerinin öncelikle meslek birlikleri teknik bilim kurullarına yaptıkları başvurular, içerikleri, benzerlik değerlendirme kriterleri incelenecektir.

Teknik bilim kurulu karar sonucu başvuru tarafından yargı yoluna başvuru ve İstanbul(Çağlayan) Adliyesi'nde görülen uyuşmazlıklardaki bilirkişi raporları incelenerek değerlendirme kriterlerinin tespiti yapılacaktır.

Teknik bilim kurulu kararları ile bilirkişi raporlarındaki kriterlerin karşılaştırılması sureti ile kurul kararlarının bilirkişi raporlarına etkisi ile eksikliklerin saptanması ve eksikliklerin bulunması halinde yeni önerilere ulaşmak amaçlanmıştır.

Mukayese yapılabilmesi adına yurt dışında kurulu müzik meslek birlikleri ve benzeri kuruluşların bu tip başvurular karşısındaki uygulamaları da incelenecek olup, Hollanda’ da kurulu telif hakkı kuruluşunun intihal komitesi kararlarından örnekler ve bu örneklerdeki değerlendirme kriterleri de Türkiye’ deki uygulama ile karşılaştırılacaktır. Bu sayede, hem yargılama esnasında başvuru bilirkişi raporlarının hem de teknik bilim kurulu kararlarının yurt dışındaki uygulamalar ile arasındaki farklılıklarının tespit edilmesi ve tespit sonucu yeni öneriler getirmek hedeflenmektedir.

Çalışma içinde MESAM ve MSG’ ye son üç yıl içerisinde yapılan Teknik Bilim Kurulu başvuru sayısı da ayrı ayrı incelenecek ve TBK karar içerik ve sayıları arasındaki farklara da değinilecektir.

Son olarak, Yargıtay’ın konu ile ilgili örnek kararlarına ve kararlarda bulunan kriterlere de yer verilecektir.

2. GENEL BİLGİLER

2.1. Musiki Eseri Kavramı

5846 Sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu’ nün (FSEK) 1. Maddesinde tanımlandığı üzere eser; sahibinin hususiyetini taşıyan ve ilim ve edebiyat, musiki, güzel sanatlar veya sinema eserleri olarak her nevi fikir ve sanat mahsullerini, eser sahibi; eseri meydana getiren kişiyi ifade etmektedir. Bir fikri ürünün eser koruması alabilmesi için sahibinin hususiyetini taşıması, hususiyeti yansıtır düzeyde belli bir materyal üzerine sabitlenmesi ve şekillenmesi ve fikri bir çabanın ürünü olması gerekmektedir (Güneş, 2009,s.97).

Bir başka tanıma göre eser sahibi; kendi yaratıcı düşünce özelliklerinin etkisiyle esere vücut veren kimsedir (Beşiroğlu, 1999, s.49).

Eser sahibinin tanımı FSEK m. 8’de düzenlenmiştir. Buna göre; “*Bir eserin sahibi onu meydana getirendir*”. Eseri meydana getiren eser sahibi, gerçek kişidir. Fikir ve sanat eserlerini meydana getiren eser sahipleri, eserin herhangi bir tesciline gerek kalmaksızın, eseri meydana getirdikleri andan itibaren, bu eserleri üzerinde mutlak ve sınırlı nitelikte olan hak ve yetkilere sahip olurlar.(Ateş, 2012, s.13)

Birden fazla kimselerin birlikte meydana getirdikleri eserin kısımlara ayrılması mümkünse ve her kısım ayrı bir kimse tarafından hazırlanmışsa, bu takdirde müşterek eser

sahipliği söz konusudur. Bu tür eser sahipliği FSEK m. 9'da düzenlenmiştir. Müşterek eser sahipliğinde, herkes kendi vücuda getirdiği kısmın sahibi sayılır (Öztrak, 1971, s.48-49)

Fikri emek ürünleri üzerindeki haklar, sağladıkları kapsamlı ve inhisari (tekelci) yetkiler dolayısıyla mülkiyet hakkına benzemektedirler. Fikir ve sanat eserini yaratan kişi, fikri mülkiyetten doğan haklarını üçüncü kişilere karşı da öne sürebilmektedir. Bu hak, doğal hukuk teorisinden gelen bir haktır (Erel, 1998, s. 9).

FSEK' nun 3. Maddesi fikir ve sanat eserleri çeşitlerinden musiki eserlerini; her nevi sözlü ve sözsüz beste olarak tanımlamıştır.

Musiki eserler ses sanatı alanında yaratıcı insan ruhunun mahsulleridir. Burada insan ruhunun yaratıcı yönünün ürünleri, sesler vasıtasıyla ifadesini bulmaktadır(Öztan 2008, s.128).

Musiki eserleri, bir düşünceyi, duyguyu, sesle ifade eden ve duyu organına hitap eden fikri ürünlerdir. Bu anlamda musiki eserleri, duyu organınca algılanan; insan tarafından oluşturulmuş ses diziliş ve/veya tonlarını ifade eder. Müzik bir ses sanatı olup, malzemesini ses oluşturur. Müzikte kullanılan sesler, bir cismin belli bir sürede düzenli, sabit ve periyodik olarak titreşmesi sonucunda oluşan sesler olup, belirli bir ses yüksekliğine sahiptirler (Bozbel, 2012, s.45).

Müzik eserlerinde korumanın konusu; işitilen eserler arasındaki sıra ve bağıllık, seslerin melodi, ritim ve armoni ile belirli karışımları ve aynı zamanda ses ile ifade edilen musiki eserinin içeriği olarak belirtilmiştir. Eser sahibinin hususiyetinin tespitinde sıradan bir dinleyicinin izlenimi esas alınmalıdır (Kazancı arama motoru)

Yargıtay kararında melodi, ritim ve armoni üçlüsünden bahsedilmiştir. Melodi; değişik yükseklikteki ses perdelerinin belirli bir süre içinde art arda gelerek birbirine bağlanıp anlam kazanması, ritim; müzikte ses değerlerinin mantıklı ve örgütlü sıralanması, armoni ise; iki veya daha fazla sesin kaynaşması ve uyumu olarak nitelendirilir. Müzik eserlerinde yaratıcı faaliyet, melodinin oluşturulması, seslerin art arda düzenlenmesi ve tertibi ile ritimleştirme ve enstramente etmekten (sazlamak, orkestralamak) ibarettir (Bozbel, 2012, s. 46). Müziğin icrasında insan gırtlığı, bir veya birkaç müzik aleti veya alet yerine elektronik cihaz da kullanılabilir. Önemli olan insan çabası ile fikri bir ürün oluşturulmasıdır.

Kanunda tanımlandığı şekli ile; sözlü müzik eseri güfte ile besteden oluşurken, öte yandan hususiyet unsuru taşıdığı takdirde, güfte yani sözlü ifadeler, ayrıca ilim ve edebiyat eseri olarak korunur. Güfte ve bestenin birlikte tek eser olması gerekmez. Ancak bazı musiki eserlerinin sözleri sadece müziğin ritmine uygun rastgele sözler de olabilmektedir. Böyle bir durumda eserde yer alan sözler ancak musiki eseri kapsamında korunabilir, ayrıca ilim ve edebiyat eseri olarak nitelendirilemez (Yavuz, Alıca & Merdivan, 2013, s. 124). Bir müzik eserinde güfte yazarı ile besteci ayrı kişiler olabilir. Böyle bir durumda eser üzerinde söz yazarı ve besteci olarak ortak hak sahipliği söz konusu olur.

İstifade edilen eserin sahibinin haklarına zarar getirmemek şartıyla oluşturulan ve işleyenin hususiyetini taşıyan işlenmeler, FSEK' e göre eser sayılır. İşlenme eserler de düşünsel bir çalışma sonucu ortaya çıkmış ve sahibinin özelliğini taşıyan fikir ürünleridir. İşlemelerde yeni bir eser ortaya konulmamakta ancak önceden meydana getirilmiş olan eser değişik bir biçimde yeniden sunulmaktadır (Yarsuvat, 1984, s.69).

Yararlanılan eser ile sonradan meydana getirilen eser arasında sıkı bir bağıllık vardır (Ateş, 2007, s.288).

Eser sahibi işlemeyi bizzat yapabileceği gibi bu hakkı bir başkasına da devredebilir. Başkasının eserini işleme hakkı, ancak eser sahibinden (veya halefinden) yazılı izin ile elde edilebilir (FSEK m. 52). Eser sahibinden işleme hakkını devralan kimse, o hakla birlikte onun kullanılması için zorunlu olan amaca bağlı ve işin niteliği gereği ile ilgili diğer bazı hakları da devralmış olur (Suluk ve Orhan, 2005).

Anonim müzik eserleri; bestecileri ve güftecilerinin kim olduğu bilinmeyen eserlerdir. Bu sebeple anonim eserler üzerinde hak sahipliği bulunmamaktadır. Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu madde 27 kapsamında müzik eserinin korunma süresi eser sahibinin yaşadığı müddetçe ve ölümünden itibaren 70 yıldır. Bu süre, eser sahibinin birden fazla olması durumunda, hayatta kalan son eser sahibinin ölümünden itibaren yetmiş yıl geçmekle son bulur. Eser sahibinin ölümünden sonra alenileşen eserlerde koruma süresi ölüm tarihinden itibaren 70 yıldır. Koruma sürelerinin dolmasıyla birlikte eser sahibine tanınan mali haklar sona erer. Anonim eserlerin ortaya çıkmasına yardımcı olan kaynak kişiler veya derleyen kişiler Yargıtay'a göre eser sahibi sayılmazlar. (Yavuz vd., 2014, s.128)

2.2. Çalışmada Kullanılan Müzik Terimleri ve Anlamları

Bu çalışmada bahsi geçen müzik terimlerinden nakarat; bir şarkıda her kıtadan sonra tekrarlanan ve bestesi değişmeyen parça, makam; Klasik Türk müziğinde bir müzik parçası veya şarkının işleniş biçimi, metronom: bir müzik parçasının hangi hızla çalınması gerektiğini gösteren alet, ölçü; bir ezginin eşit bölümlere ayrılışı, tema; Bir besteyi oluşturan temel motif, ana konu ara nağme; şarkı, türkü, köçekçe vb. küçük güfteli bestelerde güftenin iki kıtası arasına veya başına, sonuna da gelebilen, sözsüz çalınan parça, şan; insan gırtlığından makamla çıkan ve perde ayrımlarıyla çeşitli duyular uyandıran ses dizisi, perde; bir müzik parçasını oluşturan seslerden her birinin kalınlık veya incelik derecesi anlamına gelmektedir (TDK, 2019). Birçok kavram için bu bilgiler açıklayıcı olsa da; metronom bir alet adı olarak değil, müzik eserinin vuruş hızını, temposunu ifade etmektedir. Ölçü, eser içindeki ezgiyi belli değerlere bölmek için kullanılan bir sistem olup, dört dörtlük, dokuz sekizlik gibi örnekleri belli işaretlerle ifade edilir. Basit, bileşik ve aksak olmak üzere üç türü olup, temel müzik bilgilerinden biridir. İntro ise eserin çalgısal giriş bölümünü ifade etmektedir.

Bunlarla birlikte, değerlendirme yaparken kullanılan terimlerden unison melodi; teksesliliği, iki farklı ses kaynağından gelen aynı ve ahenk içindeki sesleri, modülasyon ise eserdeki ton değişikliği ifade etmektedir. Majör altılı 4 ses büyüklüğündeki aralık, minor altılı 4,5 ses büyüklüğündeki aralık, pesleşme bu aralıklar arasındaki yavaşlama, hafifleme anlamına gelmektedir (TDK, 2019).

2.3. Musiki Eseri Sahibinin Hakları

Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu' nun 13. Maddesi ve devamında eser sahibinin hakları düzenlenmiştir. Kanunda düzenlendiği şekli ile “mâli” ve “manevi” haklar olarak ikiye ayrılır.

Manevi haklar özetle; umuma arz hakkı (bir eserin umuma arz edilip edilmemesi, yayımlanma zamanı ve tarzı, FSEK madde 14), adın belirtilmesi salahiyeti (sahibinin adı ile veya adsız olarak umuma arz etme veya yayımlama konusunda karar verme yetkisi, FSEK madde 15), eserde değişiklik yapılmasını menetmek (sahibinin izni olmadıkça eserde ve eser sahibinin adında kısaltma, ekleme, değişiklik yapılamaz, FSEK madde 16), eser sahibinin zilyet ve malike karşı hakları (FSEK madde 17) olmak suretiyle 4 maddede sıralanmıştır.

Mali haklar ise; işleme hakkı (FSEK madde 21), çoğaltma hakkı (FSEK madde 22), yayma hakkı (FSEK madde 23), temsil hakkı (bir eserden doğrudan doğruya yahut işaret, ses veya resim nakline yarayan aletlerle umumi mahallerde okumak, çalmak, oynamak, ve göstermek, FSEK madde 24), işaret, ses ve/veya görüntü nakline yarayan araçlarla umuma iletim hakkı (FSEK madde 25) olarak düzenlenmiştir.

Mali haklar eser sahibine, eserinden ekonomik olarak yararlanma yetkisi veren haklar olup, eser sahibinin eserinden ticari biçimde yararlanarak ondan yararlanan insanlardan maddi bir karşılık beklemesi ve elde etmesi FSEK kapsamında korunur (Küçükali, 2017).

Malî haklar, eser sahibinin, eserinden ekonomik yarar sağlamasını amaçlarken, manevî haklar şahsi ve manevî menfaatlerini korur(Arslanlı, 1954, s. 80).

Fikrî ürün üzerinde yaratıcısına tanınmış bulunan ve değeri parayla ölçülemeyen menfaat ve yetkilere “manevi haklar”, değeri parayla ölçülebilen haklara menfaat ve yetkilere ise “mali haklar” denilmektedir.(Ateş, 2012,s.51)

Eser sahibinin mali ve manevi haklarının ihlal edildiğinde, eser sahibi kanundan kaynaklanan haklarını kullanarak dava açabilmektedir. Bu davalar sırasıyla manevi ve mali hakların ihlalinde açılan tecavüzün ref’ i (tecavüzün durdurulması) davası (FSEK m. 66 ve 67), mali hakların ihlalinden doğan üç kat bedel talepli dava (FSEK m. 68) tecavüzün men’ i davası (FSEK m. 69) ve tazminat davası (FSEK m. 70) olarak kanunda tanımlanmıştır.

Yukarıda sayılı davalar dışında manevi haklardan olan adın belirlenmesi yetkisinin düzenlenmesinde (FSEK m. 15) eser sahipliği konusunda ihtilaf olduğunda eser sahipliğinin tespiti davası yoluna başvurulabilir.

2.4. Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu’nda İktibas Serbestisi ve İntihal

İktibas; ödünç almak, alıntılanak anlamına gelmektedir (TDK,2019). Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu’ nun 35. Maddesinde iktibas serbestisi düzenlenmiş olup, kanunda kelimenin anlamına yer verilmemiştir. Başka birine ait bir eserinden hukuka uygun olarak yapılan iktibas, karşılıksız ve iade edilmek üzere yapılmış bir alıntıdır. Alıntının iade edilmesi, intihal ile iktibas arasındaki fark olup, sahiplenilerek yapılan alıntı, çalıntıya ve dolayısı ile intihale dönüşür. İntihal, kaynak göstermeksizin eser sahibinin adını belirtmeksizin bir eserden parçalara alma, kendininmiş gibi gösterme veya bir eserin bütününe kendine mal etme, aşırma anlamına gelmektedir (Ayverdi ve Topaloğlu, 2006, s.1421).

Fikir hukukunda intihal, bir nevi “fikir hırsızlığı” olarak nitelendirilen ve çeşitli hukuki ve cezai sonuçları olan, yasa dışı bir eylem niteliğindedir (Ateş, 2007, s.77).

İktibas serbestisinde alenileşmiş bir eserden esinlenme ile bir eserin işlenmesi arasında fark bulunmaktadır. Zira; iktibas edilen eserden yapılan alıntının gerekli ve makul ölçüde yapılması gerekmektedir. İşleme eserde; başka bir eserden yararlanma söz konusudur. Yeni meydana getirilen eser ilk olarak alenileşmiş esere bağımlı eserdir; ancak işleyenin hususiyetini taşır. İki eser arasında sıkı bir bağlantı olması sebebi ile bir eserin işlenmesi eser sahibinin iznine bağlıdır. İktibas yapılan eserde; gerekli ve makul ölçüde alıntı yapıldığı için eser sahibinin iznine gerek duyulmamaktadır.

Anonim eserler ve evrensel temalar, teknik ve metotlar herkesin kullanımına açık olduğundan, iktibas serbestisinin tartışılmasına gerek bulunmamaktadır.

Tam iktibas, bir eserin tamamının alınıp başka bir eserde kullanılmasıdır. Bir ilim edebiyat eserinden bir cümle, paragraf, bölüm alınması, musiki eserinin tema, motif, pasaj ve fikir nevinden parçaların alınması, güzel sanatlar eserinde heykel, resim veya karikatürde birkaç karakteri kapsayacak şekilde kullanılması kısmi iktibasa örnek gösterilebilir (Yavuz vd., 2014, 1266).

İktibastan bahsedebilmek için alıntı yapılan eserin alenileşmiş olması gerekmektedir. Kamuya arz edilmemiş olan bir eserden yapılan alıntı ile gerçekleşen eylem, eser henüz alenileşmemiş olduğundan, eser sahibinin kamuya arz hakkının ihlali ve iktibas sayılmamaktadır.

İktibas serbestisinin oluşabilmesi için alıntı yapılarak oluşan eserin müstakil, özgün bir eser niteliği taşıması gerekmektedir. Yeni eserin bağımsız olmasının koşulu, iktibas niteliğine ve niceliğine bağlıdır. Alıntılanan kısımların miktarı ve niteliği, amacı ile orantılı olmalı ve eserler arasında kıyaslama yapılırken içerik ve işlev incelenmelidir.

İktibas yapılan eserde, alıntı yapılan eserin sahibinin açıkça belirtilmesi gerekmektedir. Müzik eserlerinde iktibas yapıldığında serbesti sınırlarında hukuka uygun olarak kalabilmek için ; müzik eserinin kullanıldığı plak, kaset, CD gibi materyaller veya kapak, kartonet üzerinde belli olacak şekilde ve dijital ortamda sunulduğu şekilde, alıntı yapılan eserin sahibinin belirtilmesi, hangi kısımların alıntı olduğunun açıklanması gerekmektedir.

Müzik eserlerinde iktibas serbestisi FSEK' nun 35. Maddesinin birinci fıkrasının ikinci bendinde düzenlenmektedir. Buna göre yayınlanmış bir bestenin en çok tema, motif, pasaj ve fikir nevinden parçalarının müstakil bir musiki eserine alınması serbesttir. Metinde kullanılan beste ibaresinden müzik eserinin anlaşılması gerekmektedir. Müzik eserinde iktibas olabilmesi için eserin kamuya açık şekilde icra edilmesi, yayınlanmış olması gerekmektedir. Alenileşme bir müzik eserinin iktibas için yeterli olmayıp, eserin yayınlanarak ticari mevkilerde dolaşıma açık hale getirilmiş olması aranmaktadır. Bu maddede, müzik eserinin bestesinin iktibasından bahsedilmiştir. Güftedeki iktibas serbestisinin sınırları, aynı maddenin farklı bentlerinde, ilim ve edebiyat eseri ve güzel sanat eseri düzenlemesinde bulunmaktadır. Bir kimsenin güftesi, rızası dışında müzik eseri haline getirildiğinde ilim ve edebiyat eserinin ihlâli söz konusudur. Buna karşılık bir kimsenin bestesinin rızası dışında kullanılması müzik eserinin ihlâlidir (Kılıçoğlu, 2006, s.130).

Eser sahibinin adının veya kaynağının yahut her ikisinin birden yetersiz, yanlış gösterilmesi veya hiç gösterilmemesi söz konusuysa, maneî hakkı ihlâl edilen eser sahibi tecavüzün ref'i davası açabilecektir (Ayiter, 1981, s.257).

Bir müzik eserinin tema, motif, pasaj ve fikir nevinden parçalarından iktibas yapılabilmektedir. Tema; bir bestenin ana konusunu, eseri oluşturan motifi, motif; bir eserde en az iki notadan oluşan ses dizisini oluşturan en küçük birimi ifade etmektedir. Motifler art arda dizilerek müzik cümlelerini oluştururlar.

Pasaj; geçiş anlamına gelmektedir. Müzikte kıvrak ve gösterişli geçişlere pasaj denir. Müzikal anlamda fikir, bir düşüncenin algılanış ve kavrayış biçimidir.

Kanunda bir eserin tema, motif, pasaj ve fikir nevinden parçalarının alınması için eser sahibinin iznine gerek olmadığı düzenlenmiş, alıntılar belli olacak şekilde yapılması öngörülmüştür. Kanun metninde yazılı müzik eseri unsurları yazıldıktan sonra” nevinden” kelimesinin getirilmesi, örneklemedir. Kanunda iktibas serbestisi için örnekler verilmiştir. Bu örnekler dışındaki müzik eseri unsurlarının, iktibas serbestisi sınırında kalıp kalmadığı tartışmalıdır. Bu sebeple, intihal ve usulsüz iktibas iddialarında dikkatli bir şekilde mukayese yapılması gerekmektedir. Alıntı yapılan kısmın, sahibinin hususiyetini taşıyıp taşımadığı, alıntının kullanıldığı eserde ne kadar kısmının kullanıldığı önem taşımaktadır. Alıntı yapılan kısım tema, motif, fikir ve pasaj parçasından daha nitelikli veya büyük bir

kısmı içeriyorsa, eserin bütününde iktibas yapılan eser sahibinin hususiyetini fazlaca ve ağırlıklı olarak yansıttığı anlaşılıyorsa, iktibas sınırları aşılmış sayılmalıdır (Yavuz vd., 2014, s.1278-1279).

Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu' nun 71. Maddesinde intihal fiili suç olarak düzenlenmiştir. “Manevi, mali veya bağlantılı haklara tecavüz” başlığı altında düzenlenen maddeye göre; bir eseri hak sahibi olan kişilerin yazılı izni olmaksızın işleyen, temsil, eden, çoğaltan, değiştiren, dağıtan, her türlü işaret, ses veya görüntü nakline yarayan araçlarla umuma ileten, yayınlayan ya da hukuka aykırı olarak, işlenen veya çoğaltılan eserleri satışı arz eden, satan, kiralamak veya ödünç vermek sureti ile ya da sair şekilde yayan, ticari amaçla satın alan, ithal veya ihraç eden, kişisel kullanım amacı dışında elinde bulunduran ya da depolayan kişi, bir yıldan beş yıla kadar hapis veya adli para cezasıyla; başkasına ait esere kendi eseri olarak ad koyan kişi, altı aydan iki yıla kadar hapis veya adli para cezasıyla; bir eserden kaynak göstermeksizin iktibasta bulunan kişi, altı aydan bir yıla kadar hapis veya adli para cezasıyla, bir eserle ilgili olarak yetersiz, yanlış veya aldatıcı mahiyette kaynak gösteren kişi, altı aya kadar hapis cezasıyla; bir eseri tanınmış bir başkasının adını kullanarak çoğaltan, dağıtan, yayan veya yayımlayan kişi, üç aydan bir yıla kadar hapis veya adli para cezasıyla cezalandırılır.

Kanun, eser sahibinin manevi ve mali haklarının ihlalinde hem cezai yaptırım öngörmüş, hem de eser sahibinin hukuk davaları açabileceği düzenlemeler getirmiştir.

Müzik eserlerinde intihal fiilinin sınırları açıkça çizilmemiş olduğundan, intihal ve benzerlik iddiaları ile mahkemelere başvurulduğunda bilirkişi raporları önem kazanmaktadır.

2.5. Musiki Eseri Sahipleri Meslek Birlikleri Yapılanması Ve Teknik Bilim Kurulları

FSEK m. 42' de meslek birliklerinin kurulması ile ilgili esaslar açıklanmış ancak tanımına açıkça yer verilmemiştir. Bir tanım vermek gerekirse, meslek birlikleri eser ya da hak sahipleri ile yaptığı sözleşme kapsamında, bunların sahip olduğu mali hakları üyeleri

adına takip eden, tecavüz durumunda dava açan, kanunda düzenlenmiş kullanım haklarını edinmek isteyenlerle sözleşmeler yapan ve sözleşme kurallarına uyulup uyulmadığını takip eden, üyelerinin ortak çıkarlarını koruyup kollayan ve eser sahipleri ile bağlantılı hak sahiplerine ödenecek ücretleri tahsil edip dağıtan, üyeleri arasında sosyal dayanışmayı sağlayan, yapısı ve çalışma koşulları kanunla belirlenmiş olan özel hukuk tüzel kişisi niteliğinde kuruluşlardır (Bozbel, 2012, s.269).

Fikir ve Sanat Eserleri Sahipleri ile Bağlantılı Hak Sahipleri Meslek Birlikleri ve Federasyonları hakkında Tüzük' ün (MesBirTüz) 2. Maddesinin c bendinde meslek birlikleri, fikir ve sanat eseri sahipleri ile bağlantılı hak sahiplerinin ortak çıkarlarını korumak, kanun ile tanınmış hakların idaresini ve takibini, alınacak ücretlerin tahsilini ve hak sahiplerine dağıtımını sağlamak üzere kanun ve tüzük hükümlerine göre kurulmuş birliklerdir.

Meslek birliklerinin hukuki statüsü özel hukuka tabi tüzel kişilik olup, temel amacı eser sahiplerinin yetki belgeleri ile meslek birliklerine sağladıkları hakların toplu olarak takibini ve idaresini yapmak, bu takip neticesinde toplanan telif bedellerinin, lisans ücretlerinin hak sahiplerine dağıtmaktır.

Meslek birlikleri Kültür Bakanlığı' nın izni ile kurulurlar ve idari ve mali açıdan Bakanlığın denetimine tabidirler.

Toplu hak takibi, musiki eseri sahibi üyenin meslek birliğine verdiği yetki belgesine göre yapılmaktadır. Kanunla tanınmış haklar, meslek birlikleri dışında başka birlik, dernek ve benzeri kuruluşlar tarafından takip edilemez.

Meslek birliğine besteci, söz yazarı, yasal mirasçıları, varisleri, yayımcı ve aranjörler üye olabilmektedirler. Burada gerçek kişiler dışında yayımcı şirketlerin de üye olabildikleri görülmektedir. Yayımcı (edisyon) şirketler, bir müzik eseri üzerindeki hakları devralmak sureti ile kullanma hakkına sahip olan şirketlerdir. Yabancı eser sahipleri yabancı ülkede kurulu edisyon şirketlerine mali haklarını belli bir bedel karşılığı devretmekte, bunun karşılığında yabancı edisyon şirketi ile Türkiye' de kurulu edisyon şirketi aralarında yaptığı alt edisyon sözleşmesi ile yabancı eser üzerindeki hakları Türkiye' de kurulu alt edisyon şirketine devretmektedirler. Edisyon şirketleri de meslek birliğine üye olarak eser üzerinde devraldıkları ve sahip oldukları haklar üzerinde tasarruf gerçekleştirebilmektedirler.

Eser sahibi gerçek kişiler meslek birliklerinin belirlediği süre ve telif kazanımı şartlarını yerine getirdiğinde asıl üye, eseri meydana getirmeyen ancak miras, iktisap yoluyla eserin mali haklarını kullanmaya yetkili olan gerçek veya tüzel kişiler ise yararlanan üye sıfatı ile meslek birliklerine üye olabilmektedirler.

Meslek birlikleri , topladıkları teliflerde hak takibi yetkisini üyeleri tarafından kendilerine verilen yetki belgesinden almaktadırlar. Anılan yetki belgesi ile eser sahipleri çoğaltma, temsil, Radyo-TV vasıtası ile yayınlama gibi haklarının takibinde meslek birliklerini yetkili kılmaktadırlar.

Meslek birliklerinin zorunlu organları genel kurul, yönetim kurulu, denetleme kurulu, teknik bilim kurulu ve haysiyet kuruludur.

Türkiye Musiki Eseri Sahipleri Meslek Birliği (MESAM) ve Musiki Eseri Sahipleri Grubu Meslek Birliği (MSG) Türkiye’ de kurulu müzik eseri sahipleri meslek birlikleridir.

Türkiye’ de kurulu müzik eseri sahipleri meslek birlikleri, yurt dışında kurulu meslek birlikleri ile işbirliği içinde hareket etmektedirler. Bu işbirliği karşılıklı temsilcilik sözleşmeleri ile sağlanmaktadır. Karşılıklı temsilcilik sözleşmesi; iki ulusal meslek birliği arasında eser üzerindeki hakların takibi amacıyla akdedilen bir sözleşme olup, her iki meslek birliğine faaliyette buldukları ülkede, sözleşme yaptıkları meslek birliğinin repertuarına dahil eserlerin kullanılması için lisans verme, sözleşme yapma ve telif ücretlerini tahsil etme yetkisi veren bir sözleşmedir. (Bozbel, 2012, s.358)

Örneğin İngiltere’ de kurulu meslek birliği ile Türkiye’ deki meslek birliği karşılıklı temsilcilik sözleşmesi imzalayarak; meslek birliğine kayıtlı bir Türk eser sahibinin eserinin İngiltere’ de kullanılması halinde oradaki meslek birliğine üye olmaksızın Türk meslek birliği üyeliği vasıtasıyla telif tahsilini sağlamaktadırlar. Yurt dışında kurulu ve Türkiye’ deki meslek birlikleri ile karşılıklı temsilcilik sözleşmesi yapan ülke ve meslek birliklerine örnek olarak Almanya’ da kurulu GEMA, Fransa’ da SACEM (Yazarlar, Besteciler ve Müzik yayıncıları Derneği), İngiltere’ de PRS for Music, Amerika’ da ise ASCAP (Amerikan Besteciler, Yazarlar ve Yayıncılar Derneği) gösterilebilir. Bir çatı yapı olarak CISAC (İnternational Confederation Of Societies of Authors and Composers) Uluslararası Yazar ve Besteci Meslek Birlikleri Konfederasyonu bulunmakta olup, 200’ den fazla meslek birliği gibi MESAM ve MSG meslek birlikleri de bu konfederasyona üyedir (Erverdi, 2011).

2.6. Teknik Bilim Kurulları

Müzik eseri sahipleri meslek birliklerinin üst kurullarından olan Teknik Bilim Kurulları (TBK) meslek birliği genel kurulunca asıl üyeler arasından gizli oylama ile seçilen ve en az üç üyeden oluşan kurullardır. Kurul, seçimden sonra kendi arasında bir başkan seçer. Teknik bilim kurulunun görevleri arasında meslek birliğinin uzmanlığına giren konularda inceleme ve araştırma yapmak, ilgili meslek birliği kurullarına önerilerde bulunmak, kurula yapılan başvuru üzerine incelenen konu ile ilgili olarak kurumların ve kuruluşların yetkili temsilcilerini toplantılara çağırarak bilgi ve görüşlerini almak, yönetim kurulu tarafından kendilerine tevdi edilen konularda rapor düzenlemek, üyelerinin başvurularını incelemek, hazırlanan raporlar doğrultusunda meslek birliği kayıtlarının değiştirilmesini veya düzeltilmesini talep etmek bulunmaktadır. Teknik bilim kurullarının görevleri Fikir ve Sanat Eserleri Sahipleri ile Bağlantılı Hak Sahipleri Meslek Birlikleri ve Federasyonları hakkında Tüzükte ve meslek birliklerinin iç tüzük ve yönergelerinde belirlenmiştir.

MESAM ve MSG meslek birliklerinin teknik bilim kurullarına verdiği yetki ve görevler yukarıda izah edildiği şekli ile oldukça benzer olmakla beraber, iki meslek birliğinin yönergelerinde bazı farklılıklar da mevcuttur.

MESAM teknik bilim kurulu yöngesinde yargıya intikal etmiş olan uyuşmazlıklarla ilgili inceleme yapılmayacağı, inceleme yapmanın durdurulacağı, alınmış bir karar olması ve bu kararla ilgili yargılama süreci başlamış olması halinde, alınan kararın uygulamasının mahkeme kararına kadar bekletileceği düzenlemiştir. Böyle bir düzenleme MSG TBK yöngesinde bulunmamaktadır.

MESAM yöngesinin görev ve yetki tanımında; iki meslek birliğine yapılan aynı konulu başvurularda iki farklı karar oluşturulması halinde iki meslek birliğinin kurullarının toplanarak ortak bir toplantı ile nihai karar alabilecekleri, ortak toplantı yapılamaması halinde yargı yolunun açık olacağı şekilde meslek birliği için hüküm ifade edeceği açıkça düzenlenmiş olsa da MSG yöngesinde böyle bir görev ve yetki bulunmamaktadır.

Yönergeler arasındaki farklardan bir diğeri; MESAM teknik bilim kurulunun doğrudan genel sekreterlikçe davet edilmesi söz konusu iken; MSG yönetim kurulunun çağrısı üzerine toplanmasıdır.

Bir diğerk farklılık da kurul üyelerinin nitelikleridir; zira MSG yönergesinde kurul üyelerinin müzik alanında eğitim, kültür ve nota bilgisine sahip kişilerden ve tercihen öğretim üyelerinden seçilmesi uygun görülmüşken MESAM yönergesinde böyle bir düzenleme bulunmamaktadır.

Her iki meslek birliğı de üyeleri tarafından yapılacak başvurularda incelenen konuya ilişkin evrak ve belgeleri başvuru ile birlikte talep etmektedir. Bu belgeler içinde özellikle nota ve ses kayıtları da istenmektedir.

MESAM yönergesinde kurulun nihai kararlarına karşı 1 ay içerisinde itiraz edilmediğı veya yargı yoluna başvurulmadığı takdirde kararın kesinleşeceği, tavsiye kararı dışında kalan kararların kesinleştiğinde meslek birliğı kayıtlarının bu karar uyarınca düzeltileceğı belirtilmiştir.

Teknik bilim kurullarında karar, salt çoğunluk ile verilmekte olup, ayrı görüş sahibi kurul üyesi ayrık görüşünü kararda belirtebilmektedir. Kararlar yazılı olarak taraflara bildirilir.

2.7. Yurt Dışında Kurulu Müzik Meslek Birlikleri Uygulamaları

Türkiye’ de olduğu gibi yurt dışında da müzik eseri sahiplerinin haklarını korumak ve telif toplayan, toplu hak yönetimi yapan bazıları farklı isimlerle , yapılanmalarla ve hukuki statülerle kurulmuş müzik meslek birlikleri mevcuttur. Bunların en bilinen ve eski tarihli olanları arasında Amerika’ da ASCAP (American Society of Composers, Authors and Publishers), İngiltere’ de PRS (Performing Rights Society), Fransa’ da SACEM (Société des Auteurs, Compositeurs et Editeurs de Musique) ve Almanya’ da GEMA (Gesellschaft für musikalische Aufführungs- und mechanische vervielfältigungsrechte) bulunmaktadır. Türkiye’ de ilk kurulan meslek birliğı olan MESAM’ nin kuruluş tarihi 1986 yılı iken, bahsi geçen yabancı meslek birliklerinin kuruluş yılları 1900’ lü yılların başına dayanmaktadır.

Türkiye’ deki müzik meslek birlikleri kanunla kurulmuştur. Meslek birlikleri özel hukuk tüzel kişisidir. Teknik bilim kurullarının kuruluşu ve çalışma esasları FSEK, MesBirTüz ve meslek birliklerinin kendi mevzuat ve yönergeleri ile düzenlenmektedir.

Yabancı meslek birlikleri incelendiğinde bir kısmının dernek statüsünde, bir kısmının limited şirket statüsünde olduğu, bir kısmının da devlet denetiminde olduğu anlaşılmaktadır.

Bu çalışmamız için yapılan araştırmada; Türkiye’ de eser sahiplerinin eserleri ile ilgili olarak meslek birlikleri teknik bilim kurullarına yaptıkları başvuru niteliğinde yabancı meslek birliklerine yapılan başvurularda nasıl bir uygulamaya gidildiğini incelediğimde her ülkenin ve meslek birliğinin kendine has sebeplerden dolayı farklı yaklaşımları olduğunu tespit edilmiştir.

Meslek birliklerinin web adresleri üzerinden yapılan inceleme ve uluslararası ilişkiler departmanlarının konu ile ilgili bilgilendirmelerinde; Hollanda Telif Kuruluşu BUMA/STEMRA’ nın bu tip başvurularla ilgili benzer bir yaklaşım sergilediği görülmüştür. HDP ZAMP (Hırvatistan besteciler derneği telif hakkı koruma servisi), SAYCO (Kolombiya Yazar ve Besteciler Topluluğu), NCIP (Belarus Ulusal Fikri Mülkiyet Merkezi) ve ZAIKS (Polonya müzik meslek birliği) Hırvatistan, Kolombiya, Belarus ve Polonya’ da kurulu meslek birliği ve telif kuruluşlarında teknik bilim kurullarına benzeyen bir kurul bulunmamakta olup, eser sahiplerinden böyle bir intihal ya da hak ihlali başvurusu geldiğinde konuyu hukuka ve Yargıya iletmekteler.

İngiltere’ de kurulu meslek birliği PRS web adresinde bir hak ihlali iddiasında izlenecek yöntemleri göstermiştir (Infringement Claims, b.t., Erişim Tarihi: 25 Mart 2019). Hak ihlali iddiasında olan başvurular için esas ve usulle ilgili kurallar getirmiştir. Belirlenen kurallara uygun olarak başvuru yapıldığında ihlale konu eserle ilgili telif haklarının dağıtımı askıya alınmakta ve bu durum karşı tarafa bildirilmektedir. Başvuruya uzman bağımsız müzikolog raporu da eklenmektedir. Buradaki müzikoloğun uzman olup olmadığının tespiti yine Yargı yoluyla yapılmaktadır. Başvuruya konu uyuşmazlık taraflarca çözüme ulaştırılana kadar telif hakkı ertelenmektedir. Taraflar aralarındaki ihtilafı çözdüklerini meslek birliğine bildirdiklerinde telif ödemelerine devam edilmektedir.

Türkiye’ dekine benzer bir uygulama Hollanda’ da kurulu BUMA/ STEMRA isimli farklı mali hakların teliflerini toplayan dernekler olup, İntihal Daimi Komitesi(Vaste Commissie Plagiaat) adı altında intihal komisyonu bulunmaktadır. Müzik uzmanlarından ve avukatlardan oluşan komite, en az beş üyeden oluşup, başkan ve başkan yardımcısının avukat olma zorunluluğu bulunmaktadır. Komite besteciler, söz yazarları ve müzik

yayıncıları arasındaki anlaşmazlıkları ele almakta olup, verilen kararlar aksi kararlaştırılmadıkça tarafları bağlayıcı olmayan bir öneri niteliğindedir (Vaste Commissie Plagiaat, 2018, Erişim Tarihi: 25 Mart 2019).

Başvurucu, daha önce alenileşmiş bir eserde hak ihlali olduğunu, eserin taklit edildiğini ve intihal iddialarını kanıtlarıyla birlikte yazılı olarak kurul sekreterliğine iletmiştir. Başvurucunun böyle bir hakkı kötüye kullanmasını engellemek için başvuru esnasında 1.362-Euro tutarında depozito yatırması talep edilmektedir. Kararın başvuru lehine çıkması durumunda depozito iade edilmektedir. Başvurunun temelsiz olduğu tespit edilirse başvuru tüm masrafları ödeme yükümlülüğündedir. Komite karar vermek için her iki tarafı da dinlemektedir (Vaste Commissie Plagiaat, 2018, Erişim Tarihi: 25 Mart 2019).

Komite, eserin sanatsal içeriği hakkında karar vermez. Eserin orijinallikine, kişisel unsurlar taşıyıp taşımadığına bakarak kafa karışıklığına yol açacak kadar benzer olup olmadığı yönünde karar vermektedir. Yapılan başvuruda tarafların başvuru ile ilgili komitenin bağlayıcı bir karar vermesini talep etme hakkı bulunmaktadır. Böyle bir durumda; karar bağlayıcı olup, verilen karar tahkim kararı gibi kabul görmektedir (Vaste Commissie Plagiaat, 2018, Erişim Tarihi: 25 Mart 2019).

3. GEREÇ VE YÖNTEM

Bu çalışmanın gereç ve yöntemini, farklı kurumlar tarafından müzik eserleri üzerine yapılan incelemeler oluşturmaktadır.

Araştırmada müzik meslek birlikleri teknik bilim kurulu kararları, Hollanda’ da kurulu telif kuruluşu BUMA/STEMRA İntihal Komitesi kararları ve İstanbul Fikri ve Sınai Haklar Hukuk Mahkemesi’ ne yansıyan hukuki uyuşmazlıklardaki bilirkişi raporları incelenmiştir.

Meslek birlikleri teknik bilim kurullarına 2016-2019 yılları arasında yapılan müzik eseri benzerliği, intihal iddiaları ve anonim eserin tespiti içerikli başvurularda verilen kararların tamamı incelenmiştir. Bu yıllar arasında MSG TBK tarafından verilen 48 karar,

MESAM TBK tarafından 399 karar verildiği tespit edilmiş olup, toplamda 447 karar taranmıştır.

Bu kararların incelenmesinde, aynı gerekçe ile veya gerekçesiz olarak verilen kararlar tarafımızca ayıklanmış ve karşılaştırmaya elverişli 21 karar araştırmamıza dahil edilmiştir.

Meslek birlikleri TBK yapılanmasına benzer yurt dışı yapılanması olan Hollanda telif kuruluşu BUMA/STEMRA İntihal Komitesi tarafından verilmiş olan ve mukayeseye uygun 5 karar örneği tespit edilmiş ve incelenmiştir.

TBK kararları sonrası yargılamaya konu edilen uyuşmazlıklardan hak sahipleri tarafından meslek birliklerine bildirilmiş olan ve İstanbul Fikri ve Sınai Haklar Hukuk Mahkemeleri' nde görülen ve kesinleşmiş olan 3 mahkeme dosyasının içinde bulunan toplam 5 bilirkişi raporu içeriği incelenmiştir.

MESAM TBK kararları, MSG TBK kararları, BUMA/STEMRA İntihal Komitesi kararları ve mahkeme dosyasında bulunan bilirkişi raporlarında yer alan kriterler ayrı ayrı tespit edilerek karşılaştırılmış ve hangi yönde benzediği ve hangi yönde ayrıldığı tespit edilerek, ortak bir kriter ve yöntemin bulunup bulunmadığı tartışılmıştır.

Tüm bunların dışında, çalışma konusu ile ilgili Yargıtay kararları da taranmış ve kararlarda yer alan değerlendirme yöntem ve kriterler araştırmaya dahil edilmiştir.

4. BULGULAR

4.1. Son Üç Yıl İçerisinde MESAM ve MSG Teknik Bilim Kurulu Karar ve Toplantı Sayıları

MESAM ve MSG TBK kararlarının incelenmesi için öncelikle iki meslek birliğine son üç yılda yapılan başvurular ile toplantı ve karar sayıları ölçülmüştür. İki meslek birliğinin genel sekreterliklerine yapılan başvuru sonucu kayıtlar incelenmiş ve son 3 yıldaki toplantı ve karar sayıları bildirilmiştir.

Tablo 1: 2016-2018 yılları arasında MESAM ve MSG TBK Karar ve Toplantı Sayıları

| | | 2016 | 2017 | 2018 | TOPLAM |
|------------|----------|------|------|------|--------|
| MSG TBK | Toplantı | 11 | 15 | 22 | 48 |
| | Karar | 11 | 15 | 22 | 48 |
| MESAM TBKM | Toplantı | 12 | 15 | 11 | 38 |
| | Karar | 134 | 154 | 111 | 399 |

Sözlü olarak yapılan bildirimde, 2016-2018 yılları arasında MESAM ve MSG TBK' ları toplamda 447 karar vermiş olup, bu kararların hepsi taranmıştır. Gereğesi olmayan ve aynı gerekçeli kararlar değerlendirme dışı bırakılarak iki meslek birliği teknik bilim kurulu kararlarından 21 adet karar çalışmaya konu edilmiştir.

Tabloda açık şekli ile MSG TBK toplantılarında sadece bir başvuruyu karara çıkardığı, MESAM TBK toplantılarında ise birkaç başvurunun değerlendirilerek karara çıkarıldığı anlaşılmaktadır.

4.2. Müzik Eserlerinde İntihal İddialarında Başvuru Yollarından Biri Olan Teknik Bilim Kurulu Kararları İçerik Ve Kriterleri

Teknik bilim kurullarına başvuru sonucu toplanan kurul; yapılan başvurular sonucu talep edilen inceleme ve tespiti yapmakla yükümlüdür. Kurul üyeleri bir toplantıda birden çok başvuruyu karara bağlayabilmektedirler.

Kurul, iki veya birden çok eser arasındaki benzerlik ve farklılıkları incelemektedir. Kurul her başvuru için ayrı bir rapor tutanağı düzenlemektedir. Kararlar rapor olarak tanzim edilir.

4.2.1. Musiki Eseri Sahipleri Grubu Meslek Birliği Teknik Bilim Kurulu Kararları Özellikleri

2016-2019 yıllarını kapsayan 3 yıllık dönemde, MSG-TBK tarafından verilen 48 karar incelendiğinde kararlarda yer alan kriter ve mukayese yöntemlerinin benzer olduğu tespit edildiğinden, bu özellikleri bakımından farklılık gösteren 10 adet karar değerlendirmeye alınmıştır.

Bu çalışma için incelenen ve başvuru sonucu verilen kararlarda; taraflarca verilen belgeler ve nota dökümleri incelenerek ve ses kayıtları dinlenerek eserler arasındaki benzer ve farklı yönler tespit edildiği görülmüştür. Ses kayıtları mekanik olarak sunulmakta; dijital kayıtlar ise verilen linkler ve dijital müzik uygulamaları üzerinden dinlenilmektedir.

Kararlara konu tespitlere bakıldığında sadece nota dökümü ve eserlerin dinlenilmesi sureti ile ; *“iki müzik eseri arasında benzerlik tespit edilemediği”, “eserlerin benzerlik göstermediği”* gibi açık, net ve gerekçesi yazılmaksızın kesin tespitler olduğu görülmüştür (MSG TBK kararları 15.06.2017 - 08.02.2017).

Dayanağı ve gerekçesi daha detaylı olarak rapora yazılmış başka kararlar da incelenmiştir. MSG TBK kararları (2017) bunlar *“ eserin introsu ve nakaratı ile ..dizide kullanılan müziğin bir ölçüsü farklı olmakla birlikte, geri kalan tüm bölümlerin aynı olduğu ”* , *“her iki eserin de ilk iki ölçüleri aynı olmakla birlikte, kullanılan bu ölçüler daha önce birçok eserde kullanıldığı ve bu ölçüler her iki eserin de ana temasını oluşturmadığı için herhangi bir benzerlik tespit edilememiştir “* , *“eserinin ara nağme ve nakarat bölümleri ileadlı eserin nakarat ve intro melodilerinin işleyiş farkları olsa da aynı olduğu”* , *“ bir iki ifade değişikliği dışında ...isimli eserin ana nağmesi ile ...isimli eserin ara nağmesi ve şan nakaratı aynıdır ayrıca .isimli eserin makamının ve metronomunun da.....isimli eser ile aynı olduğu”* şeklindeki tespitlerdir.

İki eserin farklı eserler olup olmadığının incelenmesi için yapılan bir başvuruda kurul, *“başvuruya ait olan eser ile diğer eserin nakarat ve ara nağme bölümleri birbirine benzememekle birlikte; bu melodilerin çok küçük müzikal cümlelerden oluşan, aynı melodinin merdiven şeklinde ardışık notalarla tekrar edilmesi ile oluşan beylik melodiler olduğunu, diğer eserin ara nağme, şan ve nakarat bölümleri tek müzik cümlesinin tekrarından oluşmakla beraber, başvuru eserinin ara nağme ve nakarat bölümleri tekrar eden melodilerden oluşsa da, eserin şan A ve B melodileri farklıdır, Sonuç olarak her iki eser birbiri ile benzerlik gösterse de, iki eserin birbirinden ayrı yapılara sahip olduğu, dolayısı ile farklı eserler olarak değerlendirilmesi gerektiği”* (MSG TBK kararları,

17.12.2014). tespitinde bulunup karar vermiştir. Burada başvuru sahibinin eserlerin benzer olup olmadığından çok aynı olup olmadığını sorduğu görülmüş ve eserlerin benzer olmakla beraber aynı olmadığı tespit edilmiştir.

Eserlerin anonim olup olmadığının incelenmesi için yapılan başvuru sonucu düzenlenen raporda; *“bahsi geçen tüm eserlerineser bildirimlerinden daha önce farklı sanatçılar tarafından okunmuş olması, ayrıca kurumumuzun repertuvar bilgisi dahilinde anonim olarak kabul görmüş olması sebebi ile ve meslek birliğimiz üyesi ...tarafından 2004 yılından önce kendi adına kendi adına hak sahipliğini ispatlar herhangi bir tescil belgesi sunulmamasından dolayı bahsi geçen tüm eserlerin MSG repertuvarına anonim olarak kaydedilmesine”* (MSG TBK kararları, 14.072017). kararı verilmiştir. Bu karar ile TBK raporundaki tespit sebebi hak sahipliği değişmiş, daha önce eser üzerinde hak sahibi olarak görünen bir eser sahibi bulunmakta iken, bu kararla eser anonim olarak kayıtlara geçmiştir. Kurul incelemesi için yapılan başvuruda rapora konu eserlerin meslek birliğine bildirim ve kayıt tarihinden daha önceki farklı tarihlerde başkaca icracılar tarafından icra edilmiş olduğunu gösterir kaset kartonetleri ve müzik kaset kayıtları sunulmuştur. Önceki tarihli icra ve kayıtlarda, eser bildirim tarihinden çok önce tarihlerde eserin bilindiği anlaşılmış olup ayrıca kurul üyelerinin müzik ve repertuvar bilgisi de bu kararda kriter haline getirilmiştir.

Bu talebin tersi olarak, bir anonim eserin sadece giriş kısmının kullanıldığı, eserin geri kalanının kendisine ait olduğu iddiasındaki başvuru sahibi kendi eseri ile anonim eser arasındaki farklılığın ve besteci payının tespitini talep etmiştir. Kurul raporunda *“iki eserin birbirine benzemediğini ve tamamen yeni bir beste olduğuna”* karar vermiştir (MSG TBK kararları, 15.06.2017).

Teknik bilim kurullarına müzik eserinin sadece bestesi için değil, güftesi için de başvurular yapılmaktadır. Böyle bir başvuruda başvuru sahibi; benzerlik olduğunu düşündüğü eser ile kendi eserlerinin söz dökümleri ve ses kayıtlarını sunarak inceleme talep etmiş, kurul tarafından yapılan incelemede eserler dinlenilmiş ve eserlerin sözleri incelenmiştir. Başvuru sonucu düzenlenen raporda; başvuruya konu eserlerin bir kısmının sözlerinin yerleri değiştirilmiş olmakla birlikte büyük benzerlik gösterdiği, şiirlerin ve şarkıların aynı temaya sahip olduğu, bir kısım eserlerde sözlerin benzerlik göstermediği tespit edilmiştir (MSG TBK kararları, 08.08.2018).

Toplantılarda alınan kararlarda raporlar; “ *Kurul tarafından yapılan bu tespit bir Yargı kararı niteliğinde olmayıp, tarafların Yargıya başvurma hakları her zaman bakidir.*” cümlesi ile bitmektedir. Bu ibare ile MSG başvuruçulara raporun bir Yargı kararı gibi hak doğurmayacağını ve hukuken eser sahipliği konusunda bir iddia var ise bu durumda iddia sahibinin Yargıya başvurusu gerektiğini işaret etmektedir.

4.2.2. Türkiye Musiki Eseri Sahipleri Meslek Birliği Teknik Bilim Kurulu Kararları Özellikleri

2016-2019 yıllarını kapsayan 3 yıllık dönemde, MESAM TBK tarafından verilen 399 karar incelendiğinde kararlarda yer alan kriter ve mukayese yöntemlerinin benzer olduğu tespit edildiğinden, bu özellikleri bakımından farklılık gösteren 11 adet karar değerlendirilmeye alınmıştır.

Eserlerin müziklerinin benzer olup olmadığının tespiti için yapılan başvuruların raporlarında “*eserlerin şan giriş bölümlerindeki iki ölçünün işleme farkı olmakla birlikte benzerlik taşıdığı, eserlerin müziklerin diğer bölümlerinin farklı olduğu, eserlerin nakarat bölümlerinin işleme farkı olmakla beraber benzerlik taşıdığı, eserlerin müziklerinin usul ve işleme farkı olmakla birlikte aynı olduğu,*” gibi açık ve net kararlar verilmekte olup, benzerlik aynılık karşılaştırmasında hangi gerekçe ile hangi kriterlerin kullanıldığı açıkça yazılmadığı kararlar bulunmaktadır (MESAM TBK kararları, 15.11.2018). Kararların devamında “*benzerlik taşıyan bölümler için tarafların aralarında anlaşması veya yargı yoluna başvuruda bulunmaları tavsiye olunur*” denmekle, kurulun tavsiye niteliğindeki kararlarına örnek olarak gösterilebilir.

MESAM kayıtlarında anonim olarak görünen eserin kendisine ait olduğu iddiasıyla yapılan başvuruda kurul; yaptığı incelemede eserin sözü ve müziğinin anonim olduğuna dair kesin ve net bir delil tespit edememiş ancak başvuruçudan eserin kendisine ait olduğunu tasdik ettirdiğine dair sunduğu eski tarihli noter tasdik evrakı gereği aksi vârit olana dek eserin başvuruçuya ait olduğuna karar vermiştir (MESAM TBK kararları, 09.06.2017).

Aynı şekilde hak sahibi olduğu iddiası ile anonim olan eserin söz ve müziğinin babasına ait olduğunu iddia eden başvuruçunun talebi incelendiğinde kurul, TRT nota arşivinde başvuruçunun babasının eserin derleyeni olarak geçtiğini ve bu hali ile eserin hak

sahipliği iddiasında bulunanın talebine ilişkin yeterli, somut ve kesin delil olmaması sebebi ile aksi vârit olana dek eserin söz ve müziğinin anonim olduğuna karar vermiştir (MESAM TBK kararları, 12.03.2018). Bu kararların niteliğinden de anlaşılacağı üzere raporda yapılan tespit ile hak sahipliği tahsis edilmiştir. Anonim olarak bilinen eser, bu karar sonucunda kayıtlara başvurusunun hak sahipliği ile geçmektedir.

Bir diğer örnekte, MESAM üyesi tarafından teknik bilim kuruluna sözü ve müziği kendisine ait olan bir eserin başka bir eserde izinsiz olarak kullanıldığının incelenmesi için yapılan başvuruda; kurulun, eserlerin aynı olduğunu tespit etmesi ile hak kaybı yaşanmaması açısından aynı olduğuna karar verilen eserin sahibi olarak görünen kişinin MSG üyesi olması sebebi ile MSG' ye yazı yazarak eserle ilgili bilgi ve belge sunmaları istenmiştir, cevap gelinceye dek rapor karara bağlanmamıştır. MSG tarafından yazıya cevap verilmediğinde kurul tekrar toplanarak, başvuru MESAM üyesinin eserinin daha önce alenileşmesi sebebi ile eserin aksi vârit oluncaya kadar başvurucuya ait olduğuna karar vermiştir (MESAM TBK kararları, 27.02.2017). MSG üyesi tarafından karara yapılan itiraz üzerine başvuru tekrar ele alınmış olup bu kez MSG üyesi başvuru tarafından uyuşmazlığa konu eserin kaseti sunulmuş, dinlendiğinde aynı eser olduğu tespit edilmiştir. Sunulan kasetin MESAM başvurusunun eserinin alenileştiği tarihten daha önceki bir tarihte piyasaya sürüldüğü ve dolayısıyla daha önceki bir tarihte alenileştiği anlaşılacak daha önce verilen kararın ortadan kaldırılmasına, eserin aksi vârit oluncaya dek itiraz eden başvuru MSG üyesine ait olduğuna karar verilmiştir (MESAM TBK kararları, 02.02.2018). Bu örnekte görüldüğü üzere, eserlerin aynı, farklı veya benzer olmasının tespiti yanında hangi eserin daha önce meydana getirildiği ve alenileştiği de teknik bilim kurullarının tespit kriterlerinden birini oluşturmaktadır. Kurul aynı uyuşmazlık için bir kaç kez toplanmış ve iki farklı toplantıda iki farklı ve nihai karar vermiştir. Bu karar ile eserle ilgili kayıtlar rapor sonucu değişmektedir. Dolayısı ile taraflar henüz yargı yoluna başvurmadan MESAM TBK kararı ile hak sahiplikleri değişebilmektedir.

MESAM TBK yukarıdaki örnekte olduğu gibi aynı başvuru ile ilgili olarak bir kaç kez toplanabilmektedir. Bu başvurular yargı yoluna başvurmadan önce olduğu gibi yargılama esnasında aynı talep ile ilgili olarak başvuru yapıldığı ve tekrar rapor tanzim edildiğine de rastlanmıştır. Örneğin, başvuru tarafından sözü ve müziği kendisine ait olan eserin müziğinin bir başka eserin müziğinde kullanıldığı ve bu durumun incelenmesi talebi

ile yapılan başvuruda kurul, başvuruçunun eserinin ara nağme bölümünde kullanılan ünision melodinin ve şan A bölümünün diğer eserin ara nağme ve nakarat bölümünde aynen kullanıldığını, ancak kullanılan melodinin daha önce başka ve bilinen eserlerde de kullanılması sebebi ile özgün olmadığını tespit etmiştir. Bununla birlikte başvuruçunun kendi eserine benzediğini iddia ettiği eserin diğer bölümlerinin de benzerlik gösteren bölümlerden türetilerek oluşturulduğunu ve özgün olmadığını oy çokluğu ile tespit edilmiştir. Aynı toplantıda bulunan üyelerden biri tarafından hak sahipliğinin Yargı yoluna başvurularak çözülmesi gerektiği belirtilerek karşı oy bildirim rapora geçirilmiştir. Raporda bulunan karşı oy yazısında iki eserin şan giriş melodisinin aynı olduğu konusunda kurul ile aynı fikirde olduğu ancak başvuruçunun eserine benzediği iddia edilen eserin diğer bölümlerinin aynı melodiden türetildiği görüşüne katılmadığı yönünde fikir beyan edilmiştir (MESAM TBK kararları, 22.01.2016). Bu karara başvuruçunun tarafından yapılan itirazdan sonra kurul tekrar toplanmış ve 22.01.2016 tarihli kararın aynen geçerli olduğu ve hak sahipliğinin Yargı yoluna müracaat edilerek çözülmesini tavsiye ederek rapor düzenlemiştir (MESAM TBK kararları, 24.02.2016). Bu aşamadan sonra konu yargıya taşınmış ve başvuruçunun tarafından İstanbul 1. Fikri Sınai Haklar Hukuk Mahkemesi'nde dava açılmıştır. Derdest bir dava olmasına rağmen başvuruçunun davanın açılma tarihinden sonra tekrar TBK'na başvuru yapmıştır. Daha önceki başvurularına konu iki eser arasındaki benzerlik ve farklılıkların tespitini talep etmiştir. Talep konusu kurulda tekrar görüşülmüş ve başvuruçunun eserinin şan giriş ve nakarat cümlelerinin diğer eserde yer değiştirilerek kullanıldığı, başvuruçunun eserindeki nakarat bölümünün birinci ve ikinci ölçüsünde kullanılan major altılının, diğer eserde yarım ses pesleştirilerek minor altılı olarak kullanıldığı ancak başvuruçunun eserinin nakarat bölümünün ilk dört ölçüsünün devamında kullanılan ezginin diğer eserin müziğinde yer almadığı tespit edilmiştir (MESAM TBK kararları, 17.04.2017). Bu örnekte, toplamda 3 toplantı yapılan ve rapor tanzim edilen başvuru için düzenlenen son tarihli raporda, eserler arasındaki benzerliklerin daha dikkatli incelendiği, farklı değerlendirme kriterleri getirildiği ve daha detaylı bir rapor tanzim edildiği anlaşılmaktadır.

Kurul tarafından verilen karar sonucu başvuruçunun yargı yoluna başvurduğu bir diğer örnek kararda, başvuruçunun talebe konu eserinin 1995 yılında piyasaya sunulması ve diğer eserde izinsiz olarak kullanılması sebebi ile durumun incelenerek hak sahipliğine

karar verilmesi talep edilmiştir. Kurul, her iki eserin ara nağme ve nakaratlarının aynı olduğunu, benzerliğe konu diğer eserin farklı olan B bölümünün ara nağmedeki müzikal yürüyüşün başka bir perdeden başlanmak suretiyle (modülasyon) üretildiğini ve aksi vârit olana kadar diğer eserin müziğinin de başvurucuya ait olduğunu tespit etmiştir(MESAM TBK kararları, 10.03.2014). Bu tespit üzerine başvurucuya ait olduğu tespit edilen eserin sahibi tarafından karar itiraz edilmiş ve kurul tekrar inceleme yapmıştır. Yapılan incelemede her iki eserin ara nağme ve nakaratlarının küçük işleme farkı olmakla beraber aynı olduğu, karara itiraz eden eser sahibinin eserinin B bölümü ilk iki ölçüsünün aynı olmadığı fakat diğer eserin nakarat ve ara nağme bölümlerinin temasının farklı bir perdeye taşınması yoluyla kurulduğu ve ara nağme ezgisinin birebir kullanıldığı tespit edilmiştir. Raporun sonunda eser sahiplerinin hangi oranda hak sahibi olacağına karar verilemeyeceğinden yargı yoluna müracaat edilmesi gerektiğine oy çokluğu ile karar verilmiştir (MESAM TBK kararları, 25.04.2014). Bu örnekte de bir önceki çoklu kararda olduğu gibi tekrar incelemesinde daha detaylı inceleme yapıldığı anlaşılmaktadır. Başvuruya konu uyuşmazlık başvurucu tarafından yargıya taşınmış ve İstanbul 1. Fikri Haklar Hukuk Mahkemesi' nin 2017/226 Esas sayılı dosyası ile dava açılmıştır.

Kurulun eserin birden fazla versiyonu olması nedeniyle çıkan karışıklık sebebi ile re' sen inceleme yaptığı rapor örneğinde, öncelikle eserin birbirlerine çok yakın isimlerle çıkan versiyonlarının hak sahiplerine durum sorulmuş, bir kısım hak sahipleri eserlerin aranjörü olduklarını beyan etmişler, bir MESAM üyesi eser sahipliği iddiası ile piyasaya sunulan CD örneğini ve internet kayıtlarını sunmuş, başka bir versiyonu da televizyon dizisinde kullanılmış ve farklı bir eser üretildiği beyan edilmiştir. Kurul yaptığı incelemede tüm eserlerde melodi, ana tema, makam ve ritmik yapı yönünden benzerlik bulunduğunu tespit etmiştir. Hak sahipliği iddiasında bulunan MESAM üyesinin sunduğu deliller resmi nitelikte bulunmamış ve eserin başka bir yabancı isimle internet ortamında yer aldığı tespit edildiğinden yurt dışındaki meslek birliklerine hak sahipliği durumu sorulmasına karar verilmiştir (MESAM TBK kararları, 22.04.2011). Yurt dışındaki meslek birliklerinden hak sahipliği konusunda olumlu bir yanıt gelmemiş olması sebebi ile aksi vârit olana kadar eserin hak sahipliği iddiasında bulunan MESAM üyesine ait olduğuna karar verilmiştir.

MESAM TBK kararlarının yönergede de yazıldığı şekli ile tavsiye niteliğinde ve nihai nitelikte farklı kararlardan oluştuğu örneklenmiştir. Tavsiye niteliğindeki kararlardan

sonra TBK üyeleri rapor tanzim ederek taraflara yargı yolunu tavsiye etmektedirler. Nihai olarak verilen kararlarda; itiraz edilmediği takdirde hak sahipliği raporda yazılı şekli ile kayıtlara geçmektedir.

MESAM TBK raporlarının sonunda “*Teknik Bilim Kurulu kararlarına karşı yargı yolu açıktır*” yasal uyarısı bulunmaktadır.

4.3. Hollanda Telif Kuruluşu BUMA/STEMRA Daimi İntihal Komitesi Kararları

4.3.1 167 numaralı uyuşmazlık

Komitenin 16 Haziran 2018 tarihli toplantısında “Nieuwslijn” isimli eserle “Westenwind” isimli eserin aralarındaki benzerlikle ilgili yapılan başvuru incelemiştir. “Nieuwslijn” eser sahibi “Westenwind” adlı eserin hak sahipleri ile ilgili şikayette bulunmuştur BUMA/STEMRA kayıtlarına bakılmış ve “Nieuwslijn” isimli eserin ilk olarak 17 Eylül 1991 tarihinde bildirildiği tespit edilmiştir. “Westenwind” isimli eserin bildirim tarihi 8 Mayıs 2000 olup, başvurucu 16 Nisan 2018 tarihinde başvuruda bulunmuştur. Başvuru esnasında başvurucudan gelen şikayet mektubu, ses klipleri, BUMA/STEMRA’ da bulunan kayıtlar, e-posta, depozito makbuzu, 24.04.2018’ de sunulan mektuplar, temsilci ile yapılan yazışmalar, 22.05.2018 tarihli karşı taraf avukatının savunması, şikayetçilere ve karşı tarafa yazılmış mektuplar, karşı taraf adına gönderilen ses klipleri, oturumda verilen yazılı ifadeler de sunulmuştur. İki eserin de ses kayıtları sunulmuştur. Komite oluşturulduktan sonra uyuşmazlığın konusuna geçilmiştir. “Nieuwslijn” eserinin farklı versiyonları birkaç yıldır radyo ve televizyonda bulunmaktayken eserin bestecisi “Westenwind” TV dizisinin melodisiyle “Westenwind” melodisinin çok benzer olduğunu fark edip, bunun üzerine 2003 ve 2005 yılları arasında intihal durumunu bildirmek için meslek birliğine başvuru yapmış, meslek birliği intihal için gerekli bilgi ve belgeleri toplamıştır. Başvurucu, “Westenwind” eserinin en fark edilir kısmındaki melodisinin “Nieuwslijn” melodisi ile aynı olduğunu iddia ederek, nota dökümleri incelendiğinde sadece melodinin çok benzediğini değil aynı zamanda modülasyon seçiminin de aynı şekilde alıntı olduğunu savunmuştur.

Karşı taraf ise ilk önce başvurucunun eserinin incelenmesi gerektiğini, “Nieuwslijn” eserinin orijinal eser olmadığını iddia ederek, böyle bir durumda telif hakkından söz

edilemeyeceğini ve ayrıca intihal olmadığını, eserler arasında birçok farklılık olduğunu, başvuru sahibinin bunca süre boyunca durumu bildiği halde sessiz kaldığını, şikayet için yasal sürenin çok uzun olduğunu iddia etmiştir. Ancak bu iddia kabul görmemiştir. Ayrıca “Nieuwslijn” müziğinin melodisinin aynı şekilde başka film müziklerinde de kullanıldığını belirtmiş, ancak nota sıralaması ve ölçülerinin farklı olduğunu, benzer olan kısımların nota uzunlukları farklı olup, eserleri birbirinden ayırmakta olduğunu iddia etmiştir.

Komite tarafından yapılan incelemede iki eserin önemli ölçüde birbirine benzediği tespit edilmiştir. İki eserdeki modülasyon yapısı da her ne kadar birinde tam birinde yarım ton olsa da iki eser arasındaki benzerlik izlemeyi pekiştirmekte olduğunu tespit etmişlerdir. Bu sebeple bahsi geçen karakteristik özellikler, bestecinin kendi seçimini gösteren kendi etkisini gösteren seçimler olup “Nieuwslijn” eserinin melodisinin özelliklerini taşımaktadır. Bu sebeple “Nieuwslijn” eserinin haklarının korunması gerekmekte olduğu, besteci seçimi olarak gözüken karakteristik özelliklerin hepsinin “Westenwind” melodisinde kullanıldığı tespit edilmiştir.

Ayrıca komite tarafından, “Nieuwslijn” eserinin çok eskiden beridir bilinen eser olduğu, bunu yayıncıların duymamış olma ihtimalinin olmadığı, dolayısıyla karşı tarafın “Nieuwslijn” eserinin melodisini ve notalarını kendi eserlerinde kullanmış oldukları ve bu sebeple ortada bir intihal olduğu tespit edilmiştir. Bu sebeple komite, başvuru sahibinin başvurusunu uygun görüp “Westenwind” eserinin “Nieuwslijn” eser sahibinin haklarını ihlal ettiğini kabul ederek başvurucuya ödediği giderlerin geri verilmesine ve “Westenwind” eserinin sahibinin giderleri ödemesine karar vermiştir (Buma Stemra, 2018, Erişim Tarihi: 25 Mart, 2019).

4.3.2. 165 numaralı uyuşmazlık

9 Mart 2016 tarihinde komite toplanmış ve bu kez iki müzik eserinin sözleri arasındaki intihal iddiasını incelemiştir. Başvuru sahibinin eseri olan “Parler Francais” ‘nın 10 Aralık 2014 tarihinde, karşı tarafın eseri olan “Paris” in 23 Haziran 2015 tarihinde meslek birliğine kayıt ettirildikleri anlaşılmıştır. Başvuru sahibinin başvuru dilekçesi, yatırılan depozitonun makbuzu, karşı tarafın dilekçesi ve savunması, taraflar arasındaki e-posta yazışmaları ve toplantı tarihini bildiren yazı dosyaya delil olarak sunulmuştur. Oturumda başvuru, karşı taraf, avukatı, menajerleri ve telif hakkı yöneticileri hazır bulunmuşlardır.

Başvurucu başvurusunda; “Parler Francais” isimli müzik eserinin sözlerinin kendisine ait olduğunu , radyoda dinlediği “Paris” isimli eserin sözlerinin kendi eseriyle çok benzerlik gösterdiğini, “Paris” isimli eserde kendi eserinden esinlendiğini , iki eserin sözleri incelendiğinde anlatılan hikayenin aynı olduğunu, iki eserin de iki dil ile yazıldığını, iki eserde de yüksek topuklu matmazel olarak hitap edilen bir kadın olduğunu, bu kadının bir adamın hayatını nasıl değiştirdiğini, bu kadına aşık olan adamın ona olan aşkını ona top model diyerek gösterdiğini ve sonunda aşkın kazandığını anlatan ve çok benzeyen hikayeler olduğunu, iki eserde de hikaye konusu kadına Mon Amour olarak hitap edildiğini, kadının Eyfel Kulesi’ ne davet edildiğini belirtmiş ve en önemli benzerliğin ise iki eserde de Fransızca “Benimle Hollandaca Konuş” cümlesinin geçtiğini iddia etmiştir, Bu sebeple “Paris” eserinin uyarlama bir eser olduğunu, fikirlerinin alındığını, tercüme edildiğini ve düzenlendiğini söyleyerek intihal iddiasında bulunmuştur.

Karşı taraf ise savunmasında; iki eserin ana temasında aşk olduğunu, Fransız dilinin bu aşka engelmış gibi gözüküğünü ancak bu ifadelerin korunan bir telif hakkı yaratmadığını belirtmiştir. Eserin metninde geçen “Paris”, “Eyfel Kulesi”, “Champselysees” kelimelerinin başvuruçunun eserinden alınmış olma ihtimali olmadığını, bu kelimelerin başvuruçunun eseri olmadan önce de var olduğunu, başvuruçunun kendisine gönderdiği mesaja zaman bulamadığı için cevap veremediğini söyleyerek iddiaları kabul etmemiştir.

Komite iddiaların incelenmesine geçmiştir. Öncelikle, buradaki başvurunun sadece eserin sözleri üzerine yoğunlaştığını, bu sebeple eserin müziğinin incelenmesine gerek olmadığını tespit etmiştir.

Komite bir eser üzerindeki telif hakkı korumasının olabilmesi için o eserin kendi orijinal karakterini ve eser sahibinin kişisel damgasını taşıması gerektiğini söyleyerek, iki eserde de Paris’in en popüler yerlerinden olan Eyfel Kulesi ve “Champselysees” isimli yerlerden bahsedildiğini, bu kelimelerin birçok müzik eserinde geçtiğini, matmazelin standart bir hitabet olduğunu, iki eserin de aynı fikir ve tema üzerinde yürüdüğünü, bu temaların yüksek mahkemede telif hakkı koruması olarak görülmediğini, ayrıca bu temaların evrensel temalar olduğunu tespit etmiştir. “Paris” isimli eser, “Parler Francais” isimli eserden alınmış olsa bile bu alıntıların intihal teşkil etmesinin makul olmadığı göz önüne alınmış ve ortada bir intihal olmadığı tespit edilmiştir.

Bu sebeple Komite başvurusunun başvurusunun temelsiz olduğuna, “Paris” isimli eserde intihal olmadığına, başvurusunun haksız çıkmış olması sebebi ile depozitonun ödenmesine, yargılama giderlerinin başvuru üzerinde bırakılmasına ve bu kararın meslek birliği yönetimine sunularak gerekli önlemlerin alınmasına ve yayınlanmasına karar vermiştir (Buma Stemra, 2016, Erişim Tarihi: 25 Mart 2019).

4.3.3. 164 numaralı uyuşmazlık

Komite, “Calgon” isimli eserin hak sahibi olan edisyon şirketinin intihal iddiası üzerine 27 Ağustos 2014 tarihinde toplanmıştır. Başvurucu edisyon şirketi, “Calgon Tune” isimli eserin hak sahibi olduğu “ Calgon” isimli eseri kullanarak intihal olması sebebi ile başvuruda bulunmuştur. Komite, 15 Haziran 2014 tarihli şikayet dilekçesi ve CD, BUMA/STEMRA kayıtları, depozito makbuzu, 17.07.2014 tarihli şikayetçiye ve karşı tarafa gönderilen mektup, 31.07.2014 karşı taraf savunma yazısı ve CD, şikayetçiye 21.07.2014 tarihinde yazılan e-posta, karşı taraf ile yapılan e-posta yazışmaları, 29.07.2014 karşı taraftan gelen mektup örneklerini incelemiştir. Başvuru şartları gerçekleşikten sonra eserlerin bildirim tarihleri incelemiştir. “Calgon” isimli eserin, 1 Eylül 2010 yılında, “ Calgon Tune” isimli eserin 12 Haziran 1993 yılında bildirildiği tespit edilmiştir.

Başvurucu; “Calgon Leben longer” isimli eserin ilk olarak Benkiser şirketi tarafından görevlendirilen Guenter Ress tarafından Calgon çamaşır makinesi temizleyicisinin reklamları için ticari amaçla bestelenmiş ve eser 1980 yılında Almanya’ da bulunan ve BUMA/STEMRA ‘nın kardeş kuruluşu olan GEMA’ da tescil edilmiş olduğunu, Ress, 1999 yılında öldükten sonra eser hakları edisyon şirketine transfer olmuş, 2010 yılında da Hollanda sınırlarındaki hak takibi için Hollanda’ da bulunan alt edisyon şirketi hakların takibini devraldığını. 2010 yılında eserin meslek birliğine kaydından sonra eserin “Calgon Tune” ismi ile 1993 yılında başka hak sahipleri adına kayıtlı olduğun ortaya çıktığını belirtmiştir. Bu sebeple, başvuru tarihine kadar eserin bestecisinin GEMA’nın hak takibi yaptığı zamanlarda bile farklı bir isimle kayıt olması sebebi ile telif hakkı toplayamadığı beyan edilmiştir. Başvurucu, asıl bestecinin Ress olduğu, uzman müzisyen görüşlerine göre, iki eser arasında ciddi ve güçlü benzerlikler olduğu, “Calgon Tune” isimli eserde çok küçük metin, melodi ve ritim farklılıkları ile yeni bir düzenleme yapılmaya çalışıldığı ancak “Calgon Tune” isimli eserin yeni bir eser oluşturmadığı, aynı kompozisyonun kullanıldığı,

“Calgon” isimli eserin çok bilinen ve meşhur bir reklam müziği olduğu, bu durumun karşı tarafça bilinmeme ihtimali olmadığı, karşı tarafın durumla ilgili bilgilendirilmelerine ve konu ile ilgili davet edilmelerine rağmen gelmedikleri, cevap vermedikleri ve tüm bu sebeplerle ortada intihal olduğu ve haklarının ihlal edildiği iddiasında bulunmuştur.

Karşı taraf besteci ilgisi olmadığını, aranjör ise orijinal eserin “Calgon” olduğu, aranjör olarak bazı değişiklikler yaptığını ancak yaptığı değişikliklerin orijinal bir düzenleme olduğunu iddia etmiştir.

Komite tarafından, eserin ilk olarak 1993 yılında kayıt ettirildiğinde bestecisinin kim olduğunun meslek birliği tarafından da bilinmediği, telif hakkı sahibi olmayan bir beste olduğu, bu sebeple kayıt yapılmadığı ancak 1996 yılında besteci olduğu iddiasında bulunan kişi tarafından eserin “Calgon” ismi ile kaydedildiği ve uyumsuzluğun bu kayıt ile başladığı tespit edilmiştir. Aranjör olan karşı taraf, eserin bestecisi olmadığını, sadece düzenleme yaptığını en baştan beri belirterek bu durumu uyumsuzluk konusu olmaktan çıkarmıştır. Komisyon, başvurunun eserin orijinal olmasının karşı tarafça sorgulanmaması ve kabul edilmesi karşısında aranjörü iyi niyetli bulmuş ve intihalde bir kusuru olmadığına karar vermiştir. Ancak orijinal eserin bestecisinin belli olması karşısında komisyon, “Calgon Tune” isimli eserin intihal yarattığına karar vermiş, başvurucağı haklı bulmuştur (Buma Stemra, 2015-a, Erişim Tarihi: 25 Mart 2019).

4.3.4. 159 numaralı uyumsuzluk

22 Haziran 2011 tarihinde komite toplanmış ve Belçika telif hakkı kuruluşu SABAM başvurusunu değerlendirmiştir. Komite, SABAM korumasında olan “La Fin de la Visite” isimli eser ile “Zembla” isimli eser arasındaki intihal iddialarını değerlendirmiştir. Başvurucunun korumasında olan “La Fin de la Visite” isimli eser 24 Şubat 1999 tarihinde SABAM’ a kaydedilmiştir. “Zembla” isimli eser 19 Eylül 2005 tarihinde BUMA/STEMRA kayıtlarına girmiştir. Başvuru ile ilgili olarak taşınabilir bellek içinde ses kayıtları, 3 Mart 2011 tarihli başvurunun başvuru dilekçesi, yatırılan depozito makbuzu, meslek birlikleri kayıtları, taraflar arasında yapılan yazışmalar, 11 Mart 2011 tarihli başvurucağı yazılan mektup, 1 Mart 2011 tarihli karşı tarafa yazılan mektup, bloklanan telif ile ilgili e posta, oturma tarihinin bildirim yazısı, 7 Haziran 2011 tarihli karşı tarafın savunması, meslek birliklerinin kayıtları dosyaya sunulmuştur. Başvurucağı, danışmanı, karşı taraf ve danışmanı oturumda hazır bulunmuştur.

Başvurucu meslek birliği kendi korumasında bulunan eserle ilgili olarak; eserin yaygın olarak dünyada tanındığını, televizyon programları ve film projelerinde kullanıldığını, “Zembla” isimli televizyon programının müziğinin “La Fin de la Visite” müziği ile çok benzediğinin fark edildiğini, bunun üzerine “Zembla” isimli eserin sahibi ile görüşmeye çalışıldığını beyan ederek, bu esnada televizyon programı yapımcısı VARA ile de görüşüldüğünü ve bu görüşmelerden bir sonuç alınamadığını, bu sebeple bir uzman görüşüne başvuru yapıldığını belirtmiştir.

Başvurucu tarafından sunulan uzman görüşünde; iki eserin de aynı ölçü ve tonda, Do Minör tonunda olduğu, bunun önemli olduğu, iki eserde de aynı uzunluğın ve aynı enstrümanların kullanıldığını, piyanonun baskın olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca “La Fin de la Visite” eserindeki 16 ‘lık ölçüsü aynı şekilde “Zembla” eserinde de kullanıldığını, piyano arpejlerinin uygunluk gösterdiğini, “La Fin de la Visite” eserinde sol el ile çalınan kısımda birkaç farklılık olduğu ancak eserin kendi içinde armonik olarak özdeş olduğu tespit edilmiştir. Son olarak eserlerin melodilerinin aynı olmasa bile “La Fin de la Visite” ile tamamen birbiri ile örtüştüğü tespit edilmiştir. Karşı tarafın “Zembla” isimli eserin eski tarihe dayandığı iddiası ile ilgili olarak; 1995 yılındaki televizyon programında “Zembla” eserinin ilk versiyonunun, “Zembla” yeni versiyonu tarafından tamamen aynı şekilde kullanıldığını ancak bu durumun intihal iddiasıyla tamamen alakasız olduğu iddia edilmiştir .

Karşı taraf savunmasında; öncelikle başvuruçunun bu uyuşmazlığı çözmek için çaba sarf etmediğini ve kendisini avukat tutup masraf yapmak zorunda bıraktığını, kendisine ait 2100 beste olduğunu, geniş bir repertuvara sahip bulunduğunu, 2005 yılında televizyon programı için VARA yapım şirketinin kendisini yetkilendirdiğini, yine eski kayıtlı “Zembla” eserini modernize hale getirmesini istediklerini belirtmiştir. Kendisinin eski versiyon üzerine sadece akortların arpej sıralamasını değiştirerek daha melodik olmasını sağladığını, bu düzenlemenin “Zembla” temasının bir türevi olduğunu ve eski “Zembla” melodisinin 1995 yılında çıkmış olduğunu, bu sebeple 1998 yılında piyasaya çıkan bir eserin telif hakkını ihlal edildiğinden bahsedilemeyeceğini iddia etmiştir.

“Zembla” eserinin yeni versiyonunda sadece temponun VARA şirketinin istediğı şekilde ayarlandığını, bu yeni halde sadece arpej olarak çalınan üç akort üzerinde uzlaşamadığını, bu benzerliğin telif hakkını ihlal etmek için çok küçük olduğunu iddia

etmiş ve ihlal kastı ile davranmadığını, başkasına ait olan bir eseri asla kullanmayacağını, bu durumu bilmediğini, benzerliğin sadece tesadüften kaynaklandığını beyan etmiştir.

Komite tarafların iddialarını dinlemiş, iki eser arasındaki benzerliğin özellikle iki eserdeki arpejlerden kaynaklandığını , arpejlerin ilki olarak aynı akort şemasını takip ettiğini, şemanın devamında dördüncü akortun eşleşmediğini ancak bu dördüncü akortun armonik işlevselliğinin karşılaştırılabileceğini tespit etmiştir.

Komite her iki eserde de aynı ritmik desenden oluşan arpejler olduğunu , eserlerde ton, tempo ve orkestrasyonun benzer olduğunu, her iki eserde de piyanonun yol gösterici bir kullanımı olduğunu ancak eşleşen kompozisyon elemanlarının “Zembla” isimli eserin eski versiyonunda bulunmadığını, bu sebeple eski versiyonun dikkate alınmaması gerektiğini tespit ederek; bir eserin telif hakkı koruması almaya hak kazanması için yeterli orijinalliğe sahip olması gerektiği ve bilinen bir eser olması sebebi ile asıl eser sahibinden kullanılması için izin alınması gerektiğini bildiğinin ispat edildiği karşısında intihalin oluştuğu tespit edilmiştir.

Başvurucunun bu durumu muhtemelen bilinçsizce gerçekleştirdiğini ancak nihayetinde bir intihal olduğunu tespit etmişlerdir. Bu tespit sebebiyle “Zembla” çalışmasının intihal olduğuna ve başvurucunun haklı olduğuna, bu sebeple giderlerin karşı tarafça ödenmesine karar verilmiştir. (Buma Stemra, 2015- b, Erişim Tarihi: 25 Mart 2019).

4.3.5. 154 numaralı uyuşmazlık

2 Aralık 2009’da toplanan komitede başvuru, hak sahibi olduğu “OXXIO” isimli eser ile “OXXIO 2009” isimli eserin birbirine benzemesi sebebiyle intihal iddiasıyla başvurmuş olup, komite tarafından yapılan incelemede başvurucunun hak sahibi olduğu “OXXIO” isimli eserin 8 Mayıs 2006 tarihinde meslek birliğine kaydedildiğini ancak “OXXIO 2009” isimli eserin henüz meslek birliğine kaydedilmediğini tespit etmiştir. Eserlerin meslek birliği kayıtları, başvuru dilekçesi, taraflara yazılan mektuplar, depozito makbuzu, karşı tarafın verdiği savunma dilekçesi, taraflara gönderilen e-postalar ve oturum gününü gösterir yazı delil olarak dosyaya sunulmuştur. Oturumda başvuru, karşı taraf ve karşı tarafın avukatı da hazır bulunmuştur.

Başvuru ilk önce başvurusunun tarihsel geçmişini anlatmış, bir reklam şirketi tarafından görevlendirilerek 2005 yılında “OXXIO” şirketi için bir jingle hazırlamış olduklarını, daha sonra Mart 2009 tarihinde “OXXIO” için yeni bir jingle hazırlandığını

fark ettiklerini, bu jingle 2005'te hazırladıkları jingle ile neredeyse aynı olduğunu, bu durumun karşı tarafça kabul edilmediğini, reddedildiğini, kendileriyle aynı görüşte olan beş uzman olduğunu belirtmişlerdir. Bu uzmanlar, eserlerin melodik yönü ile ilgili olarak aynı tonlarda çalışmalar olduğunu ve söz konusu melodi çizgilerinin aynı sayıda notaya sahip olduğunu, notalarda küçük farklılıklar olsa da "OXXIO 2009" eserinin, orijinal olan melodinin minöre çevrilmiş hali olduğu için bu durumun iki eser arasında fark yarattığını, her iki eserin melodi çizgilerinin güçlü ve sivri olduğu ve özdeş bir ritmi takip ettiği, tonu aynı olan ve aynı ritmi takip eden üçgen müzik enstrümanının her iki eserde de kullanıldığını tespit etmişlerdir.

Tüm uzmanların oybirliği ile "OXXIO 2009" un, "OXXIO" nun bir çeşidi olduğu konusunda hemfikir olduklarını, "OXXIO" eserinin içeriğinin enstrümantasyon açısından değiştirildiğini ancak temel özelliklerinin aynı şekilde kullanıldığını, "OXXIO" çalışmasının kasıtlı olarak "OXXIO 2009" çalışmasının oluşturulması için başlangıç noktası yapıldığını bunun her dinleyici tarafından fark edilemeyeceğini ancak yüksek eğitilmiş bir kulağın bu durumu fark edebileceğini iddia etmişlerdir.

Ayrıca başvuru, karşı tarafın "OXXIO" eserini duymamış olma ihtimali olmadığını belirtmiş ve oturum vadesinin kısa olmasını da eleştirmiştir.

Karşı taraf savunmasında; öncelikle başvuru tarafından sunulan ses dosyasının farklı formatta olduğunu, üzerinde oynama yapıldığını, bu sebeple komitenin başvuru tarafından manipüle edildiğini, kafa karışıklığına yol açtığını iddia etmiştir. Karşı taraf uzmanlarına da bu manipüle edilmiş ses dosyalarının gönderildiğini ve bunların incelendiğini iddia etmiştir.

Karşı taraf; bir reklam ajansı tarafından yeni bir eser ortaya çıkarmak üzere firma için görevlendirildiğini, 25 farklı ses dokusu yaratılmış olduğunu, eski jingle ile hiçbir bağlantı kurulmadığını, jingle gibi kısa süreli eserlerde birkaç notanın benzer olmasının iki eserin ilişkide olduğu anlamına gelmeyeceğini, bu tür eserlerde eserin tonu, ana teması, ritmi, temanın başladığı an, melodinin yönü ve aralıkları, tema süresine de dikkat edilmesi gerektiğini iddia etmiştir. Ayrıca bu sonuçların başvuru tarafından sunulmuş olan uzman görüşlerinde de olduğunu iddia etmiştir. Ayrıca "OXXIO 2009" çalışmasının tam teşekküllü bir üretim olduğunu, gitar, zengin synth ve padler ve ritmik çalınan vurmali enstrümanların desteklediğini ve içinde üçgen enstrümanın kullanıldığı bir yürüyüşten

oluşturduğunu, eserler arasında birçok farklar olduğunu, başvuruçunun çalışmasını çok genel gördüğünü ancak “OXXIO” çalışmasının başka eserlere de çok benzediğini, “OXXIO” eserin telif hakkı kapsamında olmadığını ve “OXXIO 2009” eserinin telif hakkı ihlalden söz edilemeyeceğini iddia etmiştir.

Komite melodi çizgilerini karşılaştırırken melodilerinin benzemediğini, “OXXIO 2009” çalışması “OXXIO” çalışmasından tamamen farklı bir ölçüde olduğunu, bahsi geçen melodi çizgisi ve ritim farkının eserlere farklı bir yapı kazandırmış olduğunu, eserlerin düzenlenmesi konusunda bir miktar benzerlik olduğunu ancak bunun perküsyon kullanılmasından kaynaklandığını ve bu sebeplerle çalışmaların ihlal veya benzerlik göstermediğini tespit etmiştir.

Her ne kadar iki eser arasında benzerlik olsa da bu benzerliğin intihale konu olabilecek kadar güçlü olduğu kanısı uyanmadığından, Komite başvuruçunun şikayetini temelsiz ilan ederek “OXXIO 2009” çalışmasının başvuruçunun hakkını ihlal etmediğine başvuruçunun yargılama giderlerini ödemesi gerektiğine karar vermiştir (Buma Stembra, 2015-c, Erişim Tarihi: 25 mart 2019).

4.4 Teknik Bilim Kurulu Kararları Sonucu İstanbul Fikri Sınai Haklar Hukuk Mahkemeleri’ne Yansımış Olan Davalarda Alınan Bilirkişi Raporlarında Yer Alan Tespit Kriterleri

4.4.1 İstanbul 2. Fikri Sınai haklar Hukuk Mahkemesi’nin 2013/50 Esas, sayılı dava dosyasında kararında bulunan bilirkişi raporu kriterleri

İstanbul 2. Fikri Sınai haklar Hukuk Mahkemesi’ nin 2013/50 esas sayılı dosyasında davacı; “Dünya” isimli müzik eserinin kendisine ait olduğunu, önceki tarihlerde çıkan albümlerde yayınlandığını, daha sonra eserin ismi değiştirilerek “ Özledim” ismi ile izinsiz olarak başka bir albümde kullanıldığını, eserin izinsiz olarak kullanılan albümünün kartonetinde davalının isminin söz yazarı olarak gösterildiğini iddia ederek ve bu sebeple MSG teknik bilim kurulu kararını da dayanak yaparak icracı sanatçıya, müzik yapım şirketine ve değişen isimli eserin söz yazarına karşı maddi ve manevi tazminat talepli dava ikame etmiştir. Dosya rapor tanzim edilmek üzere seçilen bilirkişi heyetine gönderilmiştir.

Muhasebe bilirkişisi, Hukuk Fakültesi öğretim üyesi ve Güzel Sanatlar Üniversitesi Devlet Konservatuvarı öğretim üyesi olmak üzere 3 kişilik heyet tarafından hazırlanan raporda; muhasebesel yönden hesap yapılmış, sektör/müzik bilirkişisi davacının iddiasını belgelendirmediğini, eserin notalarını, meslek birliği kayıtlarını, davaya konu tüm albümleri ve kartonet bilgilerinin dosyaya sunulması gerektiğini bildirmiş, incelemeyi ancak bu belgeler dosyaya ibraz edildiğinde yapabileceğini raporuna geçirmiştir.

Raporda talep edilen belgeler dosyaya ibraz edildikten sonra dosya tekrar aynı bilirkişilerden kurulu heyete gönderilmiş ve ek rapor tanzim edilmesi istenmiştir. Ek raporda; müzik bilirkişisi intihal konusunda yeterli verinin sağlanmasıyla dava konusu eserleri inceleyerek karşılaştırma yapmıştır. Davacının ‘Dünya’ isimli eserinin kendi albümündeki icrası ile davalı icracı tarafından seslendirilen ‘Özledim’ eserinin mukayesesinde; ‘Dünya’ isimli eserin çalgısal giriş müziği ile ‘Özledim’ isimli eserin nakarat bölümün nağmelerinin aynı olduğunu, ‘Dünya’ isimli eserin çalgısal giriş müziğinin üzerine söz yazılarak ‘Özledim’ eserinde nakarat olarak kullanıldığını tespit etmiştir. Bu tespit için iki eseri de saniyelerine göre belli periyodlara ayırmış; ‘Dünya’ eserinin 0:00-0:34 saniyeleri arasında çalgısal giriş müziği olduğunu ve aynı giriş müziğinin 1:55-2:26 saniye aralığı ile 3:47-4:15 saniye aralığında ara müzik ve son müzik olarak da kullanıldığını; aynı şekilde ‘Özledim’ eserinin 1:12-1:59 saniyeleri arasının şarkının nakarat bölümü olduğunu ve bu nakarat bölümünün ‘Dünya’ isimli eserin çalgısal giriş müziğinin namelerinin aynı olduğunu, nakarat bölümünün ‘Özledim’ adlı eserde 2:00-2:23 saniye aralığı ile 4:00-4:20 aralığında, tekrar ancak sözler kullanılmadan çalgısal olarak kullanıldığını tespit etmiştir. Şarkıların ton farkı bulunduğunu bu durumun da tiz veya pesten söylemekten kaynaklandığını belirterek her iki eseri de aynı tondan notaları ile yazmıştır. Bu sayede görsel bir mukayese yakalamıştır. Görsel olarak yapılan değerlendirmede de notalara ve perdelere bakıldığında her iki müziğin de ayniyet gösterdiğini ve dolayısı ile intihali tespit etmiştir (Bilirkişi raporu, 2014).

Dünya Çalgıları Gırtlık ve Arı Nağmesi

Özledim Nakararı 1

Özledim Nakararı 2

Ben de - le - dim ga - li - bu se - ni bu - yüz -

Sen ü - tül - me a - rı - dan bu - yüz - le - rim kar - yım -

den bu - ka - dar ü - tem - le - rim

da - ğır - sem do - lar gö - le - rim

Şekil 1: İst. 2. FSHHM. 2013/510 E. Sayılı dosya 23.12.2014 tarihli bilirkişi raporu s. 3 nota dökümü

Bilirkişi raporunun sonuç kısmında, intihal kanaatine varılmasının ayrıca MSG Teknik Bilim Kurulu' nun 22.05.2009 tarihli kararında da sabit olduğu yazılarak tespit yapılmıştır.

Mahkeme; kök bilirkişi raporu açısından heyet bilirkişi değişikliği ile yeni bir bilirkişi heyeti tespit ederek; müzik editör ve müzisyen bilirkişi, müzikolog bilirkişi,

akademisyen bilirkişi, daha önceki heyette de bulunan Güzel Sanatlar Üniversitesi Devlet Konservatuvarı öğretim üyesi bilirkişi ile muhasebe bilirkişisinden oluşan 5 kişilik bir heyet ile tekrar rapor düzenlenmesine karar vermiştir. Heyet; dosyada mübrez kök ve ek raporu incelemiştir.

06.06.2016 tarihli raporda, müzikal değerlendirme yapıldığında eserlerde benzer formların bulunmasının mümkün olduğu ancak melodik ve ritmik hatların birbirine benzemesinin tesadüf olmayacağı, davaya konu eserlerde tespit edilmiş olan benzerliklerin melodi hattının aynı müzik cümlesi boyunca devam ettiği, kurgu farklılıkları sebebi ile farklı kesitlerde kullanılmış olan müzik cümlelerindeki farklılığın icradaki üslup farkından kaynaklandığı, bu sebeple davacıya ait olan eserin intro bölümünün davalıya ait eserde nakarat olarak aynen kullanıldığı ve bu sebeple intihalin söz konusu olduğunu tespit edilmiştir.

İntihal değerlendirmesinden sonra tazminat hesabına geçilmiş, eserin bir kısmının kullanılması sureti ile meydana gelen eserin adapte eser olması sebebi orijinal eser sahibinden izin alınması gerektiği ve dava konusu olayda bu izin alınmamış olması ve kullanım bedeli ödenmesi gerekmesi sebebi ile tazminat tutarı hesaplanmıştır.

Raporun değerlendirme bölümünde 23.12.2014 tarihli ek raporda yapılan incelemenin tüm formel analizleri içerdiğini, şarkılara arasındaki benzerliğin ton farkı giderildiğinde mukayeseye daha elverişli hale getirildiğini ve görsel hale geldiğini, iki eserin arasındaki ayniyetin hem görsel hem de işitsel olarak tespit edildiğini, müzik cümlesindeki farkların icradan kaynaklandığını ve sayılan sebeplerle “Dünya” eserinin intro bölümünün “Özledim” eserinin nakarat bölümü ile aynı olduğunu tespit etmiştir.

Dosyada bulunan 3 bilirkişi raporu birlikte değerlendirildiğinde; davaya delil olarak gösterilen MSG TBK kararından çok daha detaylı bir inceleme yapıldığı fark edilmektedir. Öncelikle benzer olduğu tespit edilen bölümler belli saniye aralıkları ile tespit edilip iki eser arasında kıyas yapılmıştır. Ancak ayniyet gösteren bölümün davacının eserinde toplamda ne kadar kullanıldığı ve bunun karşısında intihale konu eserde bu ayniyetin ne kadar kullanıldığı hesaplanmamış, iki eserin ayniyet gösteren bölümleri ton farkı giderilerek, aynı tona aktarılarak notaya aktarılmış ve müzik uzmanı olmasa dahi sıradan bir kişinin bakması ile benzerliği fark edeceği bir görsel haline getirilmiştir.

Dava kısmen kabul edilmiş, karar kesinleşmiştir.

4.4.2. İstanbul 1. Fikri Sınai haklar Hukuk Mahkemesinin 2016/68 Esas sayılı dosyasında bulunan bilirkişi raporu kriterleri

İstanbul 1. Fikri Sınai Haklar Hukuk Mahkemesi' nin 2016/68 Esas sayılı dosyası ile görülen davada davacı; “Türkülere Söyleyin Sılaya Dönsün (Dağlar Görünsen)” adlı müzik eserinin eser sahibi olduğunu, üyesi bulunduğu MESAM’ ne 2007 yılında eseri bildirdiğini, 2008 yılında bu eseri albümünde umuma arz ettiğini, daha sonra eserinin müziğinin izin almadan “Hayat” isimli eserde kullanıldığını, bu yapıtın farklı icracılarca icra edildiğini, farklı albümlerde ve dizilerde izin alınmadan tema müziği olarak kullanıldığını, ayrıca yine müziği kendine ait olan eserin internet ve dijital platformlarda kullanıldığını, bu sebeple işleme, çoğaltma, yayma, umuma iletim ve temsil haklarının ihlal edildiğinden bahisle “Hayat” isimli eserin sahibine, icracılara, müzik ve dizi yapımcılarına ve diziyi yayınlayan yayın kuruluşuna rayiç bedelin üç kat fazlası talepli maddi tazminat ve manevi tazminat davası ikame etmiştir. Deliller toplandıktan sonra dosya rapor tanzim edilmek üzere bilirkişi heyetine tevdi edilmiştir. Heyetten intihal olup olmadığı konusunda tespit yapılması istenmiştir. Raporda örnek olarak Birinci Bölüm- “MESAM TBK Kararları Özellikleri” isimli başlıkta incelenen 23.01.2016, 24.02.2016 ve 17.04.2017 tarihli MESAM TBK raporları detaylı olarak yazılmaktadır. MESAM TBK 24.02.2016 kararında davacıya ait olan “Dağlar Görünsün” isimli eserin ara nağme bölümünde kullanılan melodi ile Şan A bölümünün “Hayat” isimli eserin ara nağme ve nakarat bölümünde aynen kullanıldığını ancak bu kullanılan melodinin özgün olmadığını, zira “Pazarlık Edelim”, “Saçlardan Bir tel Aldım Haberin Var mı?”, “Hoş gelişler Ola”, “Yandım Cananım” gibi eserlerde de kullanıldığını tespit etmiş olup, bilirkişi raporunda bu tespite itibar edilmiştir. Ayrıca davalıların bu eserleri davacının eserinin özgün olmadığını ispat için dosyaya ibraz etmişlerdir.

Bu sebeple heyet öncelikle “Türküler Söyleyin Sılaya Dönsün” eseri ile “Hayat” isimli eseri karşılaştırmıştır. Yapılan incelemede “Türkülere Söyleyin Sılaya Dönsün (Dağlar Görünsün)” adlı eserin müziği ile “Hayat” adlı eserin müziğinin melodisinin tamamı ile aynı olduğu, ikisinin de 4/4 lük melodi üzerine yerleştirildiği, ilk eserin icracı tarafından Si Bemol minör üzerinden, ikinci eserin icracı tarafından Mi minör üzerinden seslendirildiği ancak melodik ve ritmik yapının aynı olduğu tespit edilmiştir. Özellikle ilk

sekiz ölçüde benzerliğin ortaya çıktığı ve iki şarkının da dakikada 64 dörtlükten oluşan metronom hızı ile icra edildiği tespit edilmiştir.

Daha sonra davalılar tarafından melodinin anonim sınırlar arasında yer aldığı iddiası ile birlikte MESAM TBK kararında verilen örnek eserler delil olarak sunulmuştur. Heyet örnek olarak sunulan eserler ile davacıya ait olan “Türkülere Söyleyin Sılaya Dönsün (Dağlar Görünsün)” eserinin müziği ile “Korkularım (Yıkasım Gelir)” müziğini karşılaştırmış ve albüm çıkışı 2000 yılı olan “Korkularım (Yıkasım Gelir)” isimli eserin ara nağmesinde “Türkülere Söyleyin Sılaya Dönsün” isimli şarkının ana melodisinin birim zamanı bir merteye dönüştürülerek çalındığı ancak melodik yapısının aynı olduğu tespit edilmiştir.

MESAM TBK kararındaki örneklerden “Pazarlık Edelim” türküsünün girişteki ara nağmesinin ilk 3 ölçüsü ile sözlü bölümün başladığı ilk ölçünün “Türkülere Söyleyin Sılaya Dönsün (Dağlar Görünsün)” eserinin müziği ile benzerlik gösterdiği, “Saçlarından Bir tel Aldım” adlı türküdeki giriş ara nağmesinin 3. Ve 4. Ölçüsünün genel yapı olarak “Türkülere Söyleyin Sılaya Dönsün (Dağlar Görünsün)” şarkısı ile benzerlik gösterdiği tespit edilmiştir.

Yine MESAM TBK kararında “Türkülere Söyleyin Sılaya Dönsün ” eserindeki melodinin diğer eserlerde de yer aldığını tespit edildiği “Hoş Gelişler Ola” ve “Cananım” isimli şarkılar da incelenmiş, ancak bu eserlerle “Türkülere Söyleyin Sılaya Dönsün” eserinin arasında hiçbir benzerliğin olmadığı tespit edilmiştir.

Albüm çıkışı 2014 yılı olan “Çavreşamin” adlı eserde “Türkülere Söyleyin Sılaya Dönsün ” ile aynı melodik ve ritmik yapının kullanıldığı, albüm çıkışı 1981 yılı olan “Zaman Meyhanesi” isimli şarkının melodik yapısı bir merteye hızlandırılmış olduğu ancak “Türkülere Söyleyin Sılaya Dönsün ” ile aynı melodi hem aranağmede hem de nakaratta kullanıldığı tespit edilmiştir.

“Türkülere Söyleyin Sılaya Dönsün (Dağlar Görünsün)” ile davaya konu “Hayat” adlı eserin hem aranağmesinin, hem de giriş yapısının hiç bir fark olmaksızın aynı şekilde söze yerleştirilmiş olması sebebi ile; şarkıların metronom hızı, melodi ve ritmik yapısının yukarıda incelenen eserlere mukayeseli olarak daha çok birbirine benzediği tespit edilmiştir.

Sonuç olarak; “Hayat” isimli eserde “Türkölere Söyleyin Sılaya Dönsün (Dağlar Görünsün)” şarkısının ritim, melodi ve metronom hızının örnek alındığı ve aynı temanın sözlere yerleştirildiğı, bu sebeple “ Hayat” isimli eserin orijinal bir eser olmadığı açıkça tespit edilmiştir.

Ancak yapılan tespit burada kalmamış ve bu defa davacıya ait “Türkölere Söyleyin Sılaya Dönsün (Dağlar Görünsün)” adlı eserin orijinal olup olmadığı tartışılmıştır. Devamında; 1981 yılında alenileşen “Zaman Meyhanesi” isimli eserin, 2000 yılında albümde yer alan “Korkularım (Yıkasım Gelir)” isimli eserin ve 2014 yılında albümde yer alan “Çavreşamin” isimli eserin incelenmesinde; davaya konu davacıya ait “Türkölere Söyleyin Sılaya Dönsün (Dağlar Görünsün)” isimli eserin orijinal olduğu savının ispatlanamadığı kanaatine varılmıştır.

“Türkölere Söyleyin Sılaya Dönsün (Dağlar Görünsün)” adlı eser heyet tarafından notaya alınmış ve rapora ek yapılmıştır.

A di re sen ce ge ç ti gö led ün ge ç te re de tu ha z tam yun da re ken di gi züm de | non bi ş yo rum ru ç lu yur u ğ ta sen de o ru cık ta ö ÷ ÷ be me he ni Da ğ so lu ğ u ma ken ter ka ry o Se v da ĳ İ İ mi ne İa ĳır bu ĳa ğ u Va re ği n ç ğ İe ar ğa u ĳa ğ u Se n de o ru cık ta ö ÷ ÷ be me he ni Öy bu ni he ni ö ÷ ÷ be me he ni

Şekil 2:İst. 1. FSHHM. 2016/68 E. Sayılı dosya 24.10.2017 tarihli bilirkişi raporu s. 9 nota dökümü

Nota dökümünde, aranağmede dönüşleriyle birlikte 8, zeminde dönüşleriyle birlikte 12 ölçü boyunca aynı tema kullanılmış olduğu, şarkılarda yeni bir tema olarak kabul edilen meyan bölümü dönüşleriyle 12 ölçüyü doldurmakta, bu hali ile farklı bir temaya giriş hissi vermekte olduğu, ancak aslında ana temanın farklı bir nota üzerinden varyasyonlarından oluşmakta olduğu ve ana temadan kopmadığı, diğer parçaların ana temaları ile “Türkülere Söyleyin Sılaya Dönsün (Dağlar Görünsün)” adlı eserin ana temasının aynı olduğu tespit edilmiştir. Bu durumun; incelemesi yapılan diğer eserlerden faydalanmak sureti ile yeni bir

eser yaratmanın önüne geçerek, ana temanın aynen aktarılması yoluyla oluştuğu ve bu sebeple “Türkülere Söyleyin Sılaya Dönsün (Dağlar Görünsün)” parçasının orijinal olmadığı tespit edilmiştir (Bilirkişi raporu, 2017).

Bilirkişi raporu incelendiğinde, öncelikle davaya konu eser ile izinsiz kullanıldığı iddia edilen eser arasındaki benzerlik incelenmiş, iki farklı icracı tarafından okunması esnasında birinin Si Bemol minör, diğerinin Mi minör olmak üzere farklı tonlarda şarkıyı icra etmiş olmalarına rağmen eserlerin melodik ve ritmik yapıları ile metronom hızlarının ve ölçülerinin aynı olduğu tespit edilmiş ve “Hayat” isimli eserin aynı kullanım sebebi ile orijinal bir eser olmadığı kanaatine varılmıştır.

Devamla “Türkülere Söyleyin Sılaya Dönsün (Dağlar Görünsün)” adlı eserin daha önce çıkmış olan albümlerde bulunan eserlerle karşılaştırılmış ve ara nağmelerinde ve genel olarak benzerlik gösterdiği tespit edildiğinden orijinal olmadığı tespitinde bulunulmuştur. Burada, davaya konu iki eser arasındaki benzer ve farklılıklar tespit edilmiş olmasına rağmen tespitin davaya konu iki eserle sınırlı kalmadığı anlaşılmaktadır. Her ne kadar davalıya ait eserin davacıya ait eserle birçok değerlendirme kriteri açısından aynı olduğu anlaşılrsa da; davacının eserinin orijinalliği de sorgulanmıştır.

Dava açılmadan önce davacı tarafından MESAM TBK’ na yapılan başvuruda verilen kararlarda eserin daha önce yayınlanmış olan albümlerdeki eserlere benzediği ve bu eserlerin örneklendirildiği ve bu örneklerin davalılar tarafından da cevap, itiraz ve delil olarak sunulması sebebi ile önceki tarihli eserler ile davacıya ait olan eser benzerlik, farklılık yönlerinden incelenmiş ve benzerlik gösteren eserler ile davacıya ait eserlerin ana temalarının aynı olduğu tespit edilmiştir.

Davacıya ait “Türkülere Söyleyin Sılaya Dönsün (Dağlar Görünsün)” adlı eser kendi içinde notaları yazılarak da değerlendirilmiş ve ara nağmede 8 ölçü, zeminde 12 ölçü boyunca aynı tema kullanıldığı, yeni bir tema olarak kabul edilen meyan dönüşleriyle, yani makam girişi, nakarat başlangıcıyla 12 ölçüyü doldurup yeni bir temaya başlanma hissi vermesine rağmen yeni bir tema oluşturamadığı, ana temadan kopulamadığı, bu sebeple benzer olduğu tespit edilen önceki tarihli eserlerden farklılaşmadığı ve orijinal olmadığına karar verilmiştir.

Kararda; MESAM TBK kararının etkili olduğu fark edilmektedir. Zira kurul kararında davacının eserinin orijinal olmadığına dair örnek eserler bulunmakta olup, bu

eserler hem davalılara delil ve örnek olmuş, hem de dosyada mübrez bilirkişi raporunda ayrıca incelenmiştir.

İncelenmiş eserlerde mukayese yapıldığında ana temaları arasında farklılık olmaması, eserlerin orijinal olmadıklarının tespitinde değerlendirme kriteri yapılmıştır.

Yapılan yargılama sonucunda dava reddedilmiş ve karar kesinleşmiştir..

4.4.3. İstanbul 4. Fikri Sınai Haklar Hukuk Mahkemesi 2012/100 Esas sayılı dosyasında bulunan bilirkişi raporu kriterleri

İstanbul 4. Fikri Sınai haklar Hukuk Mahkemesi 2012/100 Esas sayılı dosyasında, eser sahibi davacı, fonogram yapımcısı şirkete eserinin izinsiz olarak başka bir isimle kullanılması sebebi ile maddi ve manevi tazminat talepli olarak dava açmış olup, aynı şekilde eser sahibinin eserinin albüm yapımcısı şirket de izinsiz kullanım sebebi ile aynı fonogram yapımcısı şirkete dava açmış olduğundan davalar birleşerek görülmüş ve birleşen dosyalar bilirkişi heyetine tevdi edilmiştir. Dosyaya sunulan ilk bila tarihli bilirkişi raporunda; heyetin görevi, dava konusu müzik eserinin kime ait olduğunun, davacının hak sahibi olduğu “Apaçi veya Apaçi Dansı” isimli eser ile bağlantılı hak sahibi fonogram yapımcısı davalı şirketin hak sahibi olduğu “Outro Lex” isimli eserin aynı ya da benzer olup olmadığının, birleşen davada davacı yapımcı şirketin bağlantılı hak sahibi olup olmadığının, ihlal durumunda tazminat tutarının tespiti ile hukuki nitelikte olmayan soruların cevaplanması istenmiştir.

Heyet, davacı eser sahibi ile birleşen davada çoğaltma ve yayma hakları (bağlantılı haklar) sahibi yapımcı şirketin “Apaçi- Apaçi dansı” isimli eseri , davalı yapımcı şirketin izin almaksızın kullanması, çoğaltması ve yayması sebebi ile tazminat talebi ile açmış olduğu davada, ilk olarak en eski tarihli kayıt olan davalı şirketin 07.10.2010 tarihinde MÜYAP’ (Bağlantılı Hak Sahibi Fonogram Yapımcıları Meslek Birliği) a sunduğu “Outro Lex” isimli fonogramı ve fonogram ile birlikte sunulan ve “Outro Lex” isimli eserin sahibi olduğu iddia edilen yabancı hak sahibinden alınan 24.09.2010 tarihli izin belgesi ve nota dökümlerini incelemiştir. Eserlerin ana temasının büyük ölçüde benzediği, melodik örgü ve ritmik dokusunun paralel olduğu, eserlerin başından sonuna dek devam ettiği, “Apaçi” isimli eserde ardışık notalara bağlı kalınarak ezginin değişmediği, “Outo Lex” isimli eserde es’ li kesik bir ezgi anlayışı ile yazıldığı, her ölçünün başında senkoplu ritmik yapı (kuvvetli zaman ile hafif zamanın geçici olarak yer değiştirmesi) kullanıldığı, bu farklılığın

ezginin yapısını değiştirmediği, amatör bir kulak tarafından anlaşılamayacağı, bağlantı ve geçit nota tercihlerinde farklılık olduğu ancak her iki eserin melodik doku ve ritmik yapı bakımından aynı olmamakla birlikte büyük ölçüde benzeştiği tespit edilmiştir.

Daha sonra birleşen davanın davacısı olan yapım şirketinin 02.12.2011 tarihinde çıkardığı “Apache Revolution 2012” adlı albümün 1. Parçası olan ve eser sahibi olarak davacının gözüktüğü “Apache web Versiyon Outro Lex” isimli eserin notalarının, davacı tarafından MESAM’ ne 13.10.2010 tarihinde verildiği ve esere ait notalar ile aynı olmadığı ancak bu albümde kullanılan parçanın davalı yapım şirketi tarafından MÜYAP’ ne sunulmuş olan yabancı eser sahibinin eserine ait notalarla birebir aynı olduğu tespit edilmiştir. Bu hali ile çoğaltma ve yayma hakkı sahibi davacı yapım şirketinin albümde kullandığı eser ile davacı tarafından MESAM’ ne sunulan eserin notalarının aynı olmadığı ortaya çıkmıştır.

Devamla, davalı şirketin “Outro Lex” adlı fonogramı ile davacı yapım şirketin “Apache Revolution 2012” adlı albümdeki “Apache Web Versiyon Outro Lex” adlı 1. Parça ile birebir aynı olduğu tespit edilmiş.

Davalı yapım şirketi tarafından dosyaya sunulan web sitesi linkleri incelenmiş, Açılan linkler incelendiğinde, kayıtların davalı şirket tarafından MÜYAP’ ne sunulan notalarla birebir aynı olduğu, linklerde “Flowshakers” ve/veya “Outro Lex” adları ile yer aldığı ancak linklerdeki kayıtların hem davacının MESAM başvurusundan hem de davalı yapım şirketinin MÜYAP başvurusundan önce tarihli olduğu tespit edilmiştir. Eski tarihli kayıtlardaki eserler ile davacını 13.10.2010 tarihinde MESAM’ ne sunduğu notalarla aynı olmadığı da incelenmiştir.

MESAM TBK kararı da incelenmiş, kararda yurt dışındaki meslek birliklerine “Flowshakerz Outro lex” isimli eseri için eserin kayıtlı olup olmadığı konusunda yazı yazıldığı ve olumlu yanıt alınmadığı için aksi vârit olana kadar başvurucu davacı adına ait olduğuna karar verildiği, ancak kurulun yaptığı değerlendirmede davalının MÜYAP’ ne sunduğu kayıtların değerlendirmeye alınmadığı anlaşılmıştır.

Davacı davaya konu eserini 2009 yılında ürettiğini ve bununla ilgili ses dosyasının da incelenmesini talep etmiş olduğundan, davacı tarafından dosyaya sunulmuş olan “create CD” incelenmiştir. Bu CD’ nin bir ses CD’ si olmadığı, müzik üretim programlarından birine ait proje dosyalarından olduğu, dava konusu eserin ezgilerini içeren dosyada ana

temayı oluşturan notaların davacının 13.10.2010 tarihinde MESAM' a sunduğu notalarla örtüşmediği, bunun yerine davalı yapım şirketi tarafından MÜYAP' ne sunulan notalarla birebir aynı olduğu tespit edilebilmiş ancak dosyaların hangi tarihte oluşturulduğu ya da oluşturulma tarihinden sonra kayıtlar üzerinde değişiklik yapıp yapılmadığı bilirkişi heyetinin uzmanlığı dahilinde olmadığı için tespit edilememiştir.

Raporun “değerlendirme” bölümünde; bir zaman çizelgesi çıkarılmıştır. Davalı yapımçı şirketin yabancı eser sahibinden aldığı izin belgesinin ve MÜYAP kaydının, davacının eserinin MESAM kaydından önce yapıldığı saptanmıştır. Davalı şirketin 24.09.2010 tarihli izin belgesi ile eseri kayıt ettirip 07.10.2010 tarihinde dijital satışa sunmuş olduğu, davacının eserini 13.10.2010 tarihinde MESAM' ne kayıt ettirdiği ve eserin davacı yapımçı şirket tarafından 02.12.2011 tarihinde albümde kullanıldığı tespit edilmiştir. Davacı tarafından sunulan ve incelenen “create CD” de eserin üretim tarihi anlaşılmadığından bu kronolojik sıraya dahil edilmeden tespit yapılmıştır.

Meslek birliklerine yapılan bildirim tarihleri incelenmiş, davalı yapımçı şirketin MÜYAP kaydının, davacının eserini MESAM' ne bildirdiği tarihten önce kayıt ettirmiş olduğu, eser bildirim tarihleri üzerinden yapılan incelemede, ilk bildirim davalı yapım şirketi tarafından yapıldığı, ancak gerçek eser sahibinin daha geç bildirim yapmış olabileceği gözetilerek tüm kayıtlar üzerinden yapılan incelemelere geçilmiştir.

- EK -

No 1- Flowshakerz - Outro Lex - (MÜYAP'ta Kayıtlı - 24.09.2010)



No 2- Apaçi - (MESAM'da Kayıtlı - 13.10.2010)



No 3- - Create CD's 'instI' isimli
wave dosyasındaki ezginin notası



Şekil 3: İst. 4. FSHHM. 2012/100 E. Sayılı dosya bila tarihli bilirkişi raporu eki nota dökümü

Davacının hak sahipliği iddiası olan “Apaçi” eserinin, davalının hak sahipliğindeki “Flowshakerz-Outro Lex” eserinin ve davacı tarafından ilk üretildiği zamanda yapılmış

olması sebebi ile dosyaya sunulan Create CD’ de bulunan eserin notalarının dökümü yapılarak bilirkişi raporuna ek olarak sunulmuştur.

Notalar karşılaştırıldığında, iki eser arasındaki müzikal benzerliğin hemen öne çıktığı, ana temanın aynı olduğu, notaların ezgisel yürüyüş ve ritmik düzlem bakımından çeşitli farklılıklar içerdiği, bu halde ikisine de aynı eser denilemeyeceği, bu sebeple eserlerden birinin özgün diğerinin işleme olması gerektiği belirtilmiştir. Hangi eserin daha önce meydana getirildiğinin tespitinin zor olması karşısında, resmi kayıtlardaki kronolojik sıraya bakılmıştır.

Eserlerin nota kayıtlarının eser sahibinin parmak izi olarak değerlendirildiği raporda; davacının işleme eser olarak iddia ettiği” Outro Lex” isimli eserin nota düzeninin kendisine ait olduğuna dair davalı yapımçı şirketin sunduğu ve yabancı eser sahibinden alınmış olan 24.09.2010 tarihli izin belgesi ile MÜYAP’ ne yapmış olduğu 07.10.2010 tarihli kayıtlardan öncesine dair eski tarihli bir bilgi ve belge sunamaması, davalı tarafça dosyaya sunulan internet kayıtlarının hem davacı hem de davalı kayıtlarından daha önce olması ve bu kayıtların davalının hak sahibi olduğu” Flowshakerz Outro Lex” MÜYAP kaydı notaları ile bire bir aynı olması karşısında MÜYAP kayıtlarının ilk resmi kayıt olduğu sonucuna varılmıştır.

“Outro Lex” adlı eserin orijinal eser olduğu, yabancı hak sahibi tarafından oluşturulduğu, ve bu suretle davacının “apaçi” isimli eserinin işleme olması sebebi ile davacının izinsiz olarak eser üzerinde işleme yaptığı ve ismini değiştirdiği yönünde kuvvetli kanaat oluşturduğuna dair görüş bildirilmiştir.

Sonuç olarak; “Outro Lex” isimli eserin orijinal eser olduğu, eser sahibinin davalı şirketçe MÜYAP’ ne sunduğu 24.09.2010 tarihli izin belgesine istinaden yabancı hak sahibi olduğu, “Apaçi” isimli eserin “Outro Lex” isimli eserin işlemesi olduğu yönünde kuvvetli kanaat olduğu tespit edilmiş olup, devamında bu tespitlere rağmen mahkemede aksi yönde kanaat oluşturması hali için maddi tazminat hesaplaması yapılmıştır (Bilirkişi raporu, 2012).

Raporda, nota dökümleri çıkarılarak, özellikle nota kayıtlarının eser sahibinin parmak izi olduğu, davacının hak sahibi olduğunu iddia ettiği “ Apaçi “ eseri ile “Outro Lex” isimli eserin ana temasının büyük ölçüde benzediği, melodik örgü ve ritmik dokusunun paralel olduğu, eserlerin aynı olmamakla birlikte büyük ölçüde benzeştiği tespit edilerek, dosyada

bulunan meslek birliği kayıtlarından tarih sıralaması da yapılmak sureti ile eski tarihli kayıta olan “Outro Lex” isimli eserin orijinal eser, “Apaçi” isimli eserin işleme eser olduğuna kanaat getirilmiştir. Eserlerin nota dökümü yanında hangi eserin özgün (orijinal) olduğunun tespitinde dosyadaki delillerden meslek birliği kayıtları da dikkate alınmış ve özgün-işleme eser farklılığının tespiti bu kayıtların tarihlerine göre belirlenmiştir.

İst. 4 FSHHM. 2012/100 Esas sayılı dosyasına yukarıda analizi yapılan rapor sunulduktan sonra dosya; tarafların itirazları sonucu başka bilirkişilerden oluşan bir bilirkişi heyetine tevdi edilmiş ve bu heyete de tarafların karşılıklı iddia ve savunmaları doğrultusunda uyuşmazlık konusu ile ilgili değerlendirme yaparak rapor hazırlama görevi verilmiştir. Hukuk Fakültesi Ticaret Ana Bilim dalı öğretim üyesi, devlet konservatuarı orkestra şefliği Ana sanat dalı öğretim üyesi ve fonogram yapımcısından oluşan yeni bilirkişi heyeti, davaya konu eser 2009 yılındaki internet kullanımına ait çıktıkları, davacı ve davalı tarafından ibraz edilen CD’ leri ve bir önceki bila tarihli bilirkişi raporunu birlikte değerlendirmişlerdir.

16.06.2014 tarihli raporda, bir önceki bila tarihli bilirkişi raporunda “Outro Lex” isimli eserin özgün eser olduğu tespiti değerlendirilmiş, orijinal bir müzik eserinin karakteristik öğelerinin en önemlisinin ezgi, melodi olduğu, ezgiler arasındaki benzerlikte, 3 özelliğın öne çıktığı belirtilmiştir. Bu tespite göre; ton, modal ya da makamsal yapı, ezgisel kontur ya da ezgisel ilerleyiş ve son olarak ritmik ve ölçüsel yapı bakımından “Apaçi” eseri ile “outro Lex” isimli eseri karşılaştırmışlardır. “Apaçi” eseri ile “Outro Lex” isimli eserin notaları karşılaştırılmış, her iki eserde de sürekli biçimde tekrarlanan dört ölçülük düzenli cümle yapısı olduğu, La sesi üzerinden kurulmuş bir Kürdi beşliden oluştuğu, inici ezgi yürüyüşüne yaslandığı ve her ölçü başında senkop içeren bir ritmik yapıda ilerlediği tespit edilmiştir. Bu eserler her ne kadar farklı zamanlarda ve farklı besteciler tarafından yaratılmış olsalar da; notaların aslında aynı eserin notaları olduğu, sadece iki yerde farklılık olduğu tespit edilmiştir. Bu farklılıklar; “Apaçi” eserinde uzun değerlerle senkop olarak yazılan ritimlerin, “Outro Lex” isimli eserde kısa ve kesik kesik işitilsin diye suslara notaya geçirilmiş olması ve iki eserde de 2. Ölçünün sonunda yapısal açıdan hiçbir önem taşımayan küçük bir değişikliğin yer alması olarak belirtilmiştir. Bu değişikliklerin hangi eser önce bestelenmiş olursa olsun birini diğerinin işleme haline getirmeyeceğini, bu sebeple iki eserin aynı olduğu, “Apaçi” ve Outro Lex” isimlerinin aynı

esere verilmiş farklı isimler olmaktan öteye geçmediğini hem teknik açıdan hem de ortalama bir dinleyici açısından değerlendirerek tespit edilmiştir.

İki eserin aynı eser olduğu tespit edildikten sonra eser üzerindeki hak sahipliğinin tespitine geçilmiş, MESAM ve MÜYAP' ne sunulan kayıtlar incelenmiştir. Bu kayıtlar dışında davacı tarafından dosyaya sunulan ve eserin ön çalışması olduğu iddia edilen Create CD' nin ne zaman ve kim tarafından oluşturulduğu konusunda tespit yapılmasının uzmanlık alanlarına girmediği ancak davacının Create CD kayıtlarının üretildiği tarih ile ilgili beyanları karşısında aynı tarihlerde eserin internet ortamında erişilebilir olması sebebi ile Create CD kayıtlarının hangi tarihte üretilmiş olduğunun tespitinin ispata yarar bir önemi olmadığı belirlenmiştir.

Davalı tarafca dosyaya sunulan internet kayıtlarının incelemesinde, 2009-2010 yıllarına ait kayıtlar olduğu, kayıtların içinde davalının hak sahibi olduğunu iddia ettiği 07.10.2010 tarihli MÜYAP kaydı fonogramında bulunduğu tespit edilmiştir. Davacının "Apaçi" isimli eserle ilgili MESAM' ne yaptığı 13.10.2010 tarihli eser bildirmisi dışında dosyaya eski kayıt tarihli delil sunmadığı, bu sebeplerle davacının 13.10.2010 tarihli MESAM eser bildirim kaydı ile 07.10.2010 tarihinde MÜYAP nezdinde yapılan kayıtlar incelendiğinde davalı tarafından tarihsel açıdan daha eski tarihli hukuken korunan bir kayıt olması karşısında davalının eser üzerinde hak sahibi olduğuna kanaat getirilmiştir.

Raporun sonuç kısmında "Apaçi" isimli eser ile "Outor Lex" isimli eserin tamamen aynı eser olduğu, eser sahibinin davacı tarafından sunulan 24.09.2010 tarihli izin ve devir sözleşmesi gereği yabancı eser sahibi olduğu ve davalı yapım şirketinin eser üzerinde hak sahibi olduğu, isimleri farklı ancak aynı olduğu kabul edilen eserlerin hak sahipliği konusunda 13.10.2010 tarihli MESAM kayıtları ile 07.10.2010 tarihli MÜYAP kayıtlarının hak sahipliği tespiti konusunda kabul edilebilir tek delil olduğu, en eski delil kaydının davalı tarafından ibraz edilmiş kayıt olan 07.10.2010 tarihli MÜYAP nezdinde yapılmış olan kayıt olması sebebi ile dava konusu eser üzerinde davalı yapım şirketinin hak sahibi olduğu kanaatine varıldığı yazılmış olup, Mahkeme' nin davacı iddiasını sabit bulması hali için tazminat hesabı da yapılmıştır (Bilirkişi raporu, 2014).

Bilirkişi raporunda, notalar incelenerek uyumsuzluğa konu eserlerin aynı eser olduğuna kanaat getirilmiştir. Notalar incelenirken ölçü düzenine, makama ve ritmik yapıya bakılmıştır. Eserlerde özellikle ezgilerin ve ritimlerin zayıfladığı (senkop yapıldığı)

yerlerin her ölçü başında aynı yerde yapılmış olması, makamlarını aynı olması eserlerin aynıyet göstermesine bir değerlendirme kriteri olmuştur. Özetle ton, makam, ezgisel yürüyüş, ritim ve ölçüsel yapılarına bakılarak eserlerin aynı eser olduğu tespit edilmiştir.

Notaların karşılaştırılarak değerlendirilmesinin ardından hak sahipliği konusunda öncelikle dosyada mübrez olan kayıtlar kronolojik sıraya göre değerlendirilmiştir. Bu değerlendirilmede meslek birliği kayıtlarına bakılmış, davacı ve davalı yapım şirketi tarafından hak sahibi oldukları eserle ilgili olarak meslek birliklerine yapılan bildirimler esas alınmış ve delil olarak değerlendirilmiştir. Burada ayrıca meslek birliğine bildirim esnasında davalı yapım şirketinin “Outro Lex” isimli eserin yabancı eser sahibinden aldığı devir ve izin sözleşmesinin de incelendiği fark edilmektedir. Bu sözleşmenin tarihi, uyumsuzluğun değerlendirilmesinde de dikkate alınmıştır. Eski tarihli olan meslek birliği kaydı ve yabancı eser sahibinden alınan izin tarihi de dikkate alınarak hak sahibinin davalı yapım şirketi olduğu tespit edilmiştir.

Rapordaki teknik inceleme sadece bir müzik uzmanı tarafından yapılmamış, aynı zamanda kayıtların hukuken geçerliliği de tartışılarak hukukçu bilirkişi görüşü ile de pekiştirilmiştir. Sonuç olarak intihalin çok ötesinde birebir aynı eser olduğu tespiti yapıldıktan sonra, sadece müzik eserine özgü nota, ölçü, makam, ritim ölçütleri yeterli olmamış, aynı eserde kimin hak sahibi olduğunun tespiti için meslek birliği kayıtlarının kronolojik sıralamasına bakılmıştır.

Dosyada bulunan bila tarihli ilk raporun ardından dosyaya ibraz edilen 16.06.2014 tarihli bilirkişi raporunda ilk bilirkişi raporunda yapılan orijinal eser, işleme eser tespitine ortak olunmamış, iki eserin aynı eser olduğu tespit edilmiş, ancak devamında bila tarihli ilk bilirkişi raporunda da olduğu gibi, “Outro Lex” isimli eserin eser sahibinin davalı yapım şirketi tarafından izin belgesinde bildirilen yabancı eser sahibi olduğu tespit edilmiştir.

Yargılama sonucu davanın reddine karar verilmiştir.

4.5. Yargıtay Kararlarında Bulunan İntihal ve İktibas Tespiti Kriterleri

Meslek birlikleri TBK kararları ve benzerlik, intihal iddiası ile açılan davalarda yargılama esnasında dosyalara sunulan bilirkişi raporlarını dışında, Yargıtay kararlarında da bu iddialarla ilgili belli kriterler aranmaktadır.

Nakarat bölümündeki bir melodinin, bir başka müzik eserinde fon müziği olarak kullanıldığının tespiti iktibas sınırlarının aşıldığının da tespiti için yeterli olmayıp, musiki

eserlerinde eserin korunmasının konusunun işitilen sesler arasındaki bağıllık, melodi, ritim ve harmoni ile karışımları ve içeriği olduğu, mukayesede bu unsurlara bakılması gerektiği, bir eserin hususiyetinin varlığının tespitinde o eserin sıradan bir dinleyici üzerindeki izlenimin esas alınması gerektiği ve bu izlenimin tespitinde her uyumsuzluğun özelliğine göre ve eserin korunan unsurlarının dikkate alınarak ve bilimsel bir yöntemle mukayese yapılması gerektiği kararı verilmiştir. Dosyada bulunan bilirkişi raporunda bilimsel yöntem izlenimsiz iki eserin bölümlerinin aynı olduğunun tespit edilmiş olduğu ancak bu aynılığın iktibas serbestisi sınırlarında kalıp kalmadığı, veya eserin müstakil bir eser olarak değerlendirilip değerlendirilemeyeceği, eser sahibinin eserine bir tecavüz oluşturacak şekilde benzer olup olmadığının tespitinin yapılmamış olması sebepleri ile eksik inceleme olduğu kararı verilmiştir (Kazancı arama motoru).

İki müzik eseri arasında üslup ve tür bakımından farklılık olsa da; nakarat kısımlarının yürüyüş ve yapısının benzerlik göstermesi, bu durumun pek çok eserde kullanılan kalıp ve melodilerin başka müzik eserlerinde kullanılmasından farklı bir çeşitleme olarak ortaya çıkmasının tespiti karşısında kullanılan eser sahibinin isminin belirtilmemesi kısmi intihal sayılmıştır (Yavuz vd., 2014, s.132).

Bir eserin anonim olup olmadığının tespitinde eserle ilgili geriye dönük tüm kayıtlar incelenmeli, TRT arşivleri, milli kütüphane, Kültür bakanlığı ve ilgisi olabilecek her türlü kurum ve kuruluşun kayıtların bulunması ve istenmesi gerekmektedir (Yavuz vd., 2014, s.133).

Kanunda intihalin tanımı yapılmamış olsa da, Yargıtay' a göre bir müzik eserinin sözleri değiştirilerek bestesinin aynen alınmak sureti ile başka bir eserde izinsiz olarak kullanılması eylemi intihal oluşturmaktadır (Kazancı arama motoru).

Bir müzik eseri olan türkünün eser sahibinin belirlenmesi için folklor ürünü olup olmadığı, fikir ve sanat gücü ile yaratılan bir eser mi yahut da kendisinden katkıda bulunarak esasen mevcut olan bir folklor ürününü yeni bir eser haline mi getirdiği veya mücerret folklor ürününü nota ile tespit mi ettiğinin araştırılması gerekir. Benzerlik iddiasında iki eser ses, ahenk ve güfte açısından karşılaştırılmalıdır (Kazancı arama motoru).

5. TARTIŞMA

Bu çalışmamızda Meslek birlikleri TBK kararları sonucu yargıya yansıyan uyuşmazlıklarda dosyada bulunan bilirkişi raporlarında bulunan kriter ve tespitler saptanarak, uzman görüşü niteliğindeki TBK kararları ile bilirkişi raporları arasındaki farklar, benzerlikler, yurtdışındaki uygulamalar ve Yargıtay'ın intihal konusundaki kriterleri tespit edilerek bilirkişi faaliyetlerinin yeterliliğinin tartışılması ve konuya yeni öneriler getirmek amaçlanmıştır.

Araştırmada meslek birlikleri MESAM ve MSG yapılanması içindeki Teknik Bilim Kurulu'na yapılan müzik eseri benzerlik ve intihal iddiası başvuruları, içerikleri, kurul kararları, yurt dışında kurulu meslek birliklerinin konuya yaklaşımı, benzer uygulama örnekleri, TBK'nın kararı sonucu yargıya yansıyan ve İstanbul Fikri ve Sınai Haklar Hukuk Mahkemesi'nde görülen hukuki uyuşmazlıklardaki intihal iddialarının tespitine konu bilirkişi raporları incelenmiş, son olarak Yargıtay'ın konu ile ilgili kararları ve belirlediği kriterler tespit edilmiştir.

Bu bölümde yapılan araştırma sonucunda elde edilen bulgular tezin amacına uygun olarak tartışılacaktır.

5.1. Teknik Bilim Kurulu Kararları İçerik Ve Kriterlerinin İncelenmesi

MSG teknik bilim kurullarına yapılan başvurular incelendiğinde; eser veya hak sahibi üyeler tarafından hak sahibi olduğu eser ile başvuruya konu bir diğer eserin aynı ya da benzer olup olmadığı, esinlenmeden çok öte aynılık gösterip göstermediği, başka bir eserin içinde aynen kullanılıp kullanılmadığı, benzerlik varsa benzerlik oranlarının ve boyutlarının incelenmesi ve tespiti için başvuru yapıldığı anlaşılmaktadır.

Değerlendirmeye alınan kararlarda eserin hak sahibi olmasına rağmen; aslında anonim eser olduğunun incelenmesi ve tespiti için başvuru yapılmakta veya tam tersi olarak; başvuru, hak sahibi olduğu eserin anonim eserlerden farkının tespitini talep ettiği de görülmüştür. Meslek birliklerinde eserlerin eser ve hak sahipleri kayıtlı olup, toplanan telif ücretleri bu kayıt ve oranlara göre dağıtılmaktadır. Bir eserin teknik bilim kurulu kararı ile anonim eser olduğu tespit edildiğinde eser ve hak sahibi kayıtlardan silinmekte ve eser anonim olarak kaydedilmektedir. Böylece eserin kullanılması, yayınlanması, dağıtılması, çoğaltılması, tespiti, çalınması, işlenmesi, icrası, temsili, yayılması, umuma iletilmesi ve ticaret mevkiine konulması gibi haklar için eser sahibinden izin almaya gerek kalmamaktadır. Eser sahibi; eserinin anonim eserden farklı olup olmadığı ve besteci

payının tespiti için başvuru yaptığında ve eserin anonimden farklı olduğu tespit edildiğinde meslek birlikleri kayıtları değişmekte ve eser sahibi hak sahibi konumuna geçmektedir.

MESAM teknik bilim kurullarına yapılan başvurular incelendiğinde, benzer içeriklerin olduğu anlaşılmıştır. Başvurucular genel olarak, hak sahibi olduğu eserin müziği ile benzerlik gösteren eser müziğinin arasındaki benzerliklerin incelenmesini talep etmektedirler. Bu genel başvuruların dışında; eserin izinsiz kullanılması sebebi ile konunun incelenerek hak sahipliğine karar verilmesi, anonim bir eser üzerinde hak sahibi olması iddiası ile durumun incelenmesi gibi taleplerle de başvuruların yapıldığı tespit edilmiştir.

Yapılan başvurular dışında teknik bilim kurulunun, bir eserin farklı versiyonlarla birden fazla kişi adına kayıtlı olması sebebi ile karışıklık yaşanması ve eser sahipliği ile ilgili müzik kullanıcılarına net bilgi verilememesi karşısında, hak sahipliğinin tespiti ve kayıtların düzeltilmesi için re'sen toplandığı da tespit edilmiştir.

MESAM yönergesinde kurulun nihai kararlarına karşı 1 ay içerisinde itiraz edilmediği veya yargı yoluna başvurulmadığı takdirde kararın kesinleşeceği, tavsiye kararı dışında kalan kararların kesinleştiğinde meslek birliği kayıtlarının bu karar uyarınca düzeltileceği belirtilmiştir. Bu düzenleme ile MESAM teknik bilim kurulunun nihai olarak tanımlanan kararlarının meslek birliği üyelerinin hak sahipliği durumlarının değişmesine sebep olduğu anlaşılmaktadır. Bu hali ile yargı yolu olmaksızın teknik bilim kurulu kararı ile üyelerin hak sahipliği durumu; dolayısı ile hukuki durumları değiştirilebilmektedir. Teknik bilim kurulu kararı ile hak sahipliği sıfatını kaybeden eser sahibi, yargı yoluna giderek hakkını ispat etmek zorunda kalmaktadır. Böyle bir düzenleme hak sahibi olduğunu iddia eden eser sahibi için yargı yoluna gidip yargılama sürecini beklemeksizin hak tahsisi olanağı sağlamakla beraber hak kaybı yaşayan eser sahibi için ciddi bir dezavantaj oluşturmaktadır; zira yargı yoluna başvurmak zorunda kalmasına sebep olmaktadır.

TBK kararlarında hazırlanan raporlarda genel olarak eserler arasında benzerlik, farklılık tespitleri, anonim eser tespiti, anonim eserden farklılığın tespiti talepleri üzerine inceleme yapıldığı anlaşılmaktadır. Bu incelemelerde gerekçe gösterilen raporlarda, benzerlik veya farklılık yaratan kısımlarda özellikle;

- nakarat,
- makam,

- metronom,
- ölçü,
- tema,
- ara nağme,
- şan girişi,
- perde,
- modülasyon,
- intro

kavramları ölçüt yapılmıştır.

Raporlarda yazılan işleme farkı olmakla beraber benzerlik gösterme değerlendirmesi, bir eserde diğerinden faydalandığı ancak bağımsız bir eser yaratılmadığı tespittir. Burada kastedilen bir eserde daha önce alenileşmiş başka bir eserden faydalanmak sureti ile bir eser meydana getirilmiş ise de; bağımsız bir eser olup olmadığı konusunda işleme farkı olmasının yeterli olmadığı, işleme farkının esere hususiyet kazandırmadığıdır.

Eserlerin aynı, farklı veya benzer olmasının tespiti yanında hangi eserin daha önce meydana getirildiği ve alenileştiği de teknik bilim kurullarının tespit kriterlerinden birini oluşturmaktadır. Alenileşme tarihi eser sahipliği iddiasında benzerlikten sonra ilk başvuru kriteridir. Zira iki eserin aynı veya benzer olması halinde hangisinin daha önce alenileştiği tespiti esas olacaktır. Bu sebeple tarih belirlemede tüm resmi veriler; albümler, albüm kartonlar, noter tasdiki ve eser bildirimleri önem taşımaktadır.

Anonim eser tespitinde kurul üyelerinin repertuar bilgisi de bir değerlendirme kriteri olarak belirlenmiştir.

İki eserin aynı olup olmadığının incelenmesi talep edildiğinde, benzeyen yanların beylik melodiler olması ve eserin Şan A ve B bölümlerinin farklı olması sebebi ile farklı eserler oldukları tespit edilmiş ise de aynı kararlar eserlerin benzediğinin de tespiti yapılmıştır.

Müzik eserinin sözlerindeki benzerlik de bir benzerlik değerlendirme kriteri olarak raporlara geçmiştir. Bunun dışında sadece sözlerin benzerliğinin tespiti için yapılan başvuruda aynı zamanda müzik eserleri de dinlenilmiş, müziğin temasının aynı olması, sözlerin büyük ölçüde benzer olması ve sözlerin yerlerinin değişmiş olması da dikkate

alınmış ve bu değişikliğe rağmen söz ve müziğin ahengi içinde benzerlik yarattığına karar verildiği görülmüştür.

Bu örnekte; var olan bir eserin eser sahipliği konusunda yeterli bir delil ve geçerli bir gösterge olmamasına rağmen, iddia sahibinden başka kimsenin hak sahipliği iddiasında olmaması sebebi ile başkaca hiçbir kriter aranmaksızın eserin, hak sahibi olduğu iddiasında bulunan üyeye ait olduğuna karar verilmiştir.

5.1.1. MESAM VE MSG TBK Uygulama Farklılıklarının İncelenmesi

İki meslek birliğinin teknik bilim kurulu uygulamalarının ilk farklılıkları karar sayılarında ortaya çıkmaktadır. MESAM TBK her toplantıda birden fazla karar vermekte, buna karşılık MSG TBK her toplantıda tek başvuruyu karara çıkarmaktadır.

Toplantı sayısının farklı olmasında üye sayısı, aynı konuda birden çok karar alınabilmesi ve kararların uygulama sonuçlarının farklı olması etkindir. Zira MESAM TBK kararlarında nihai olarak karar verildiğinde, hak sahipliği karara itiraz edilmediğinde kesinleşerek kayıtlara geçmekte, eserin ait olduğu kişi kaydı değişmektedir. Bunun bir avantaj olacağı düşüncesi ile hareket eden başvuru, lehine bir rapor tanzim edilerek nihai karar olması durumunda başvuruya konu eserin hak sahibinin itiraz etmemesi ihtimalinde yargı yoluna gitmeksizin hak sahibi olmaktadır.

MSG TBK kararlarında bir hak tahsisi söz konusu olmayıp, kararın sadece bir tespit olduğu kararların altında belirtilmektedir. Ayrıca MSG TBK aynı konulu başvurular için ayrı bir karar düzenlememektedir.

Her iki meslek birliği kurulunun da açık, net ve detay yazılmadan benzerlik, aynılık veya tamamen farklılık kararları bulunmakta olup, daha detaylı analiz yapılan ve belli kriterlerle değerlendirilen başvurular sonucu hazırlanan raporları da bulunmaktadır. Taranan örnek kararlar incelendiğinde, MESAM TBK' nin farklı olarak aynı konuda bir kaç kez toplanıp karar verdiğinde, her raporda bir öncekine göre daha detaylı ve gerekçeli olarak analiz yapıldığı ve karar verildiği gözlemlenmiştir.

5.2. Yurt Dışı Uygulamaları ve Hollanda telif Kuruluşu BUMA/STEMRA Daimi İntihal Komitesi Kararlarının İncelenmesi

5.2.1.İntihal Komitesi Örnek Kararlarının İncelenmesi

Hollanda Telif Hakkı kuruluşu BUMA/STEMRA Daimi İntihal Komitesi(VCP), intihal iddialarını incelemek üzere kurulmuştur. Komite, en az 5 üyeden ve hukukçu bir

başkan ve başkan yardımcısından oluştuğu görülmüştür (Vaste Commissie Plagiaat, 2018, Erişim Tarihi: 25 Mart 2018). Örnek kararlar incelendiğinde; komitenin başvuruyu dikkate alabilmesi için tarafların BUMA/STEMRA üyesi olup olmamalarının bir önemini olmadığı, yabancı ülke telif kuruluşlarının yaptığı başvuruların dahi incelendiği anlaşılmaktadır. Başvuru hakkının kötüye kullanımının önüne geçmek için öncelikle belli bir tutar depozito alındığı anlaşılmakta olup, bu depozito başvuru hakkının haklı bulunması durumunda başvurucuya iade edilmektedir. Bu durum bir taraftan komitenin iş yükünü azaltıp hakkın kötüye kullanımının önüne geçebilmekte ise de bir taraftan başvuru için bir tahkim kararı niteliğinde olabilecek komite incelemesinin önünde başvuru hakkını engelleyen ve adil yargılanma hakkını ihlal eden bir düzenleme olarak yorumlanabilir.

Örnek kararlarda intihale konu eserlerin bestesi olduğu gibi, hem beste ve güfte veya sadece güftesi de olabildiği, sadece güftenin intihal konusu yapıldığı durumlarda eserinin müziğinin incelemeye alınmadığı anlaşılmaktadır.

Komite, yaptığı değerlendirme sonucunda, başvuru hakkının iddiasını haklı bularak intihale, yeterli kanat oluşmaması sebebi ile veya açıkça anlatılan sebeplerle intihalin oluşmadığına karar vermektedir.

Örnek kararlarda, tarafların iddiaları dinlendikten sonra komitenin değerlendirmeye geçtiği, dolayısı ile müzik uzmanı üyelerin sadece kendi görgü ve bilgileri ile değil, karar verilirken taraflarca sunulan uzman görüşlerinin de dikkate alındığı anlaşılmaktadır.

Eserlerin bestesinin intihal oluşturduğu iddiasında kurul tarafların iddia ve savunmaları doğrultusunda inceleme yapmaktadır. Zira; niteliğine göre bazı uyuşmazlıklarda eserlerin birbirlerine benzeyip benzemediği, bu durumun intihal yaratıp yaratmadığının tespiti yetmemekte, hangi eserin daha önce kayıt ettirildiğinin, tanınır hale geldiğinin de tespiti gerekmektedir. Komite, inceleme esnasında eserlerin müziklerinin ölçülerini, tonlarını, düzenlemesini, melodi çizgilerini, orkestrasyonu, tempoyu, modülasyon yapısını, bestecinin esere katmış olduğu karakteristik özelliklerini inceleyerek karşılaştırma yapmıştır.

İntihal iddiası incelenirken, eserlerin ilk bilinme ve ilk kayıt tarihleri de önem kazanmış, karşı tarafın, başvuru hakkının eserinin daha önceki tarihli bir esere benzemesi iddialarını da incelemiştir. Zira; başvuru hakkının eserinden daha önce kayıt edilmiş veya

tanınmış olan bir eserin başvuruçunun eserine çok benzemesi veya aynı olması, başvuruçunun eserinin orijinalliğini ortadan kaldırmakta, dolayısı ile intihal iddiasını da temelsiz hale getirmektedir. Bu sebeple komite bu iddiaları değerlendirmek ve taraflarca getirilen tüm delilleri incelemek durumunda kalmaktadır. Taraflarca delil olarak sunulan tüm eserlerin kronolojik sıraya dizilmesi de komitenin değerlendirme kriterlerinden biridir. Tarafların oturum esnasında hazır bulunması ve eserlerin benzerliğinden önce ilk eserin özgün eser olup olmadığının tespitinde delil sunmaları yapılan incelemenin daha objektif ve güvenilir hale gelmesi için faydalı bir düzenlemedir.

Yalnızca güfthenin konu olduğu intihal iddialarında komite, iki eserin güftelerini incelerken, sözlerin birbirine ne kadar benzediğinin dışında, intihal yaratan eserlerin ana temalarını, duygularını, hikayelerini de incelemiş ve eserler içinde aynılık gösteren kelimelerin ve hikayenin, dünya çapında kullanılması, sayısız eserde olması karşısında eser sahibinin hususiyetini taşınamaması, evrensel olması sebebi ile başvuruçunun iddiasını temelsiz bularak, her benzerliğin intihal sayılmayacağını, ayrıca yüksek mahkeme kararlarını da dikkate alarak aşk, sevgi , kadın erkek ilişkisi gibi temaların telif hakkı korumasında olmadığını tespit etmiştir. Burada komitenin, yüksek mahkeme kararlarını da kriter olarak kabul ettiği anlaşılmaktadır. Bu uygulamanın tarafların kabulü sonucunda tahkim hükmü haline gelen kararların incelenmesinde yüksek mahkeme kararlarının değerlendirme kriteri yapılması verilen kararı hukuka uygun hale getirmek için getirildiği düşünülmektedir.

5.2.2. Teknik Bilim Kurulu Kararları ile İntihal Komitesi Kararlarının Karşılaştırılması

MESAM ve MSG teknik bilim kurulları tercihen müzik alanında eğitim ve nota bilgisine sahip meslek birliği üyeleri arasından iki yıllığına seçilmektedir. İntihal komitesi başkan ve başkan yardımcısı hukukçu olan ve diğer üyeleri müzik uzmanı olan en az beş kişiden oluşmaktadır. Komite üyeleri görevlerini 5 yıl boyunca gerçekleştirmektedirler (Vaste Commissie Plagiaat, 2018, Erişim Tarihi: 25 Mart 2019).

Meslek birlikleri, başvuru üzerine başvuruçunun iddiası ile ilgili olarak karşı taraf eser sahibine veya meslek birliğine ulaşarak iddiayı bildirilmekte ve gerekli evrakların ve itirazların sunulması için imkan vermektedir. MESAM ve MSG teknik bilim kurulları, genel sekreter veya yönetim kurulu çağrısı ile toplanmakta, taraflarca sunulan bilgi ve

belgeleri inceleyerek değerlendirme yapmakta olup, toplantıda kurul üyeleri ve gereklilik halinde meslek birliği çalışanları hazır bulunmaktadır. Kararlar, taraflara tebliğ edilmektedir. İntihal komitesinde ise, başvuru üzerine öncelikle karşı tarafa durumu yazılı olarak bildirmekte, karşı tarafın iddialara karşı savunmalarını almakta ve her iki tarafın da temsilcileri ve avukatları ile hazır bulunduğu bir oturum açarak ve tarafları dinleyerek karar vermektedir. Oturum esnasında tarafların hazır bulunması değerlendirmenin güvenilir, açık, objektif ve adil olması için gerekli şartların oluşmasına yol açtığından aynı düzenlemenin TBK' larda da uygulanmasında fayda görülmektedir.

MESAM TBK kararlarının bir kısmı itiraz edilmediğinde kesinleşmekte olup, bir kısmı ise tavsiye niteliğindedir. MSG TBK kararları, kararın bir yargı kararı olmadığı ve tarafların uyuşmazlık konusu ile ilgili olarak yargıya başvurma hakkının baki olduğu uyarısı ile bitmektedir. Dolayısı ile nihai kararlarda dahi itiraz hakkı bulunmakta, verilen karar kesinleşmeden iki taraf için de bağlayıcı olmamaktadır. İntihal komitesi tarafından verilen kararlar, iki tarafın da onayı ve talebi olması halinde tahkim kararı niteliğindedir. Değerlendirme sonucu verilen kararın tarafları bağlaması açısından tarafların iradesine bırakılmasının daha adil bir uygulama olduğu düşünülmektedir.

Örnek olarak sunulan teknik bilim kurulu kararları ve intihal komitesi kararları incelendiğinde, benzerlik, farklılık ve intihal iddialarında benzer teknikler kullanılarak tespit yapıldığı, başvurunun içeriğine göre değişmekle birlikte, öncelikle eserlerin notaları, ölçüleri, tonu, eserlerin melodi ilerleyişleri, ritimleri, tempoları, enstrümantal yapıları, modülasyon yapıları, ezgi yürüyüşleri, sahibinin hususiyetini taşıyıp taşımadığı gibi teknik incelemelerin yapılarak, bu incelemeler sonucu karşılaştırma yapıldığı görülmüştür.

Başkanı ve yardımcısı hukukçu olan İntihal Komitesi adeta yargılama yaparak, oturum açıp taraflar ve avukatları da dahil olmak üzere tüm temsilcileri söz verilerek dinlenilmesi sureti ile, taraflarca sunulan bağımsız uzman görüşleri de incelenip dinlenilerek, tarafların talepleri halinde tahkim kararı hükmünde kararlar verebilmektedir. MESAM ve MSG TBK kararları böyle bir özellik taşımamaktadır. Taraflar kabul etse dahi bu kararların bir mahkeme veya tahkim kararı haline gelmesi mümkün değildir. TBK kararları ileride yargıya yansiyacak bir uyuşmazlıkta uzman görüşü olarak itibar görmektedir.

Hollanda Meslek birlikleri BUMA/STEMRA intihal komitesinde verilmiş olan kararların bir kısmı web adreslerinde yayınlanmaktadır. Türkiye’ de 6698 Sayılı Kişisel Verilen Korunması Kanunu gereği meslek birliklerinin bu kararları yayınlaması hukuka aykırı olduğundan kararların yayınlanma imkanı bulunmamaktadır.

Yukarıdaki maddede örneklenen yurt dışı meslek birliklerinde, MESAM ve MSG gibi rapor tanzimi yapılan bir kurula sahip olan Hollanda’ da kurulu meslek birliği tespit edilmiştir. Diğer örneklerde; üyelerine eşit davranma yükümü olması sebebi ile böyle bir kurul olmadığını ve hak ihlali iddialarında Yargı yoluna başvurulması tavsiye edildiği görülmüştür.

5.3. Mahkeme Dosyalarında Bulunan Örnek Bilirkişi Raporlarının Değerlendirme Kriterlerinin İncelenmesi

Teknik bilim kurulu raporları sonucu hak sahipliğinin ihlal edildiğini, hak sahibi olduğu eser ile diğer eserin benzerlik taşıdığını kurul kararı ile tespit ettirmiş olan eser/hak sahibi; teknik bilim kurulu kararını delil olarak sunmak üzere; FSEK kaynaklı tecavüzün ref’ i, üç kat bedel davası (FSEK 68) maddi ve manevi tazminat davası açma yoluna gidebilmektedir. Yargılama esnasında başvuru bilirkişi raporunda da TBK kararlarının geçtiği ve bu kararların da tespit esnasında incelendiği bilinmektedir. Yargılama esnasında tarafların delil olarak sunduğu TBK kararları, dosyada uzman görüşü niteliğinde incelenmektedir.

Meslek birlikleri teknik bilim kurullarına yapılan başvurulardan sonra açılmış olan ve İstanbul Fikri ve Sinai Haklar Hukuk Mahkemelerinde görülen ve kesinleşen dosyalarda sunulmuş olan ve çalışmada incelenen 5 bilirkişi raporlarında ilk dikkat çeken raporun heyet tarafından tanzim edilmesidir. Zira davalarda benzerliğin veya intihalin tespiti ile mahrum kalınan kar ve tazminat talebi olması sebebi ile bilirkişilerin müzik alanında uzman, müzik eseri unsurlarını bilen, nota karşılaştırması yapabilecek kişiler olmasının yanı sıra, aynı zamanda kişilerin maddi ve manevi tazminat talepleri karşısında, herhangi bir ihlal olup olmadığının tespiti için bir hukukçu bilirkişi ile tazminat hesabı yapılması konusunda uzman bir muhasebe bilirkişisi olmasının gerekli olduğu anlaşılmaktadır. Raporlarda öncelikle uyumsuzluğa konu iki eserin benzerlik durumlarının tespiti

yapılmakta, benzerliğin veya intihalin tespiti durumunda yasa ve hak ihlali için hukukçu bilirkişi, tazminat bedeli için muhasebe bilirkişisi tespit yapmaktadır.

Bir dava dosyasında tek bilirkişi raporu ile karar verilmediği, dosyanın ya ek rapor için ya da itiraz üzerine tekrar bilirkişiye tevdi edildiği gözlemlenmiştir. Benzerlik incelemesi yapılan tüm raporlarda, uyuşmazlık konusu eserlerin nota dökümleri yapıldığı görülmüştür. Eserlerin aynı tona getirilmesi sureti ile nota dökümü yapıldığında benzerliğin veya farklılığın hakim ve taraflar için görsel şekilde anlaşılması sağlanmaktadır. Özellikle benzer ve farklı olan kısımların nota dökümlerinin alt alta sıralanarak belirtilmesi, özel uzmanlık gerektiren bir teknik konuyu, herkes için anlaşılır şekilde açıklığa kavuşturmaktadır.

MESAM ve MSG TBK kararları delil gösterilerek açılmış olan davaların bazı raporlarında meslek birliği TBK kararlarının analiz edildiği, detaylı olarak bilirkişi raporlarında da yazdığı, değerlendirme yapılırken dikkate alındığı, bazı raporlarda hiç değinilmeksizin tespit yapıldığı anlaşılmaktadır. Bilirkişi raporlarında benzerlik ve boyutları ile ilgili müzik bilirkişi tarafından tespit yapıldıktan sonra bir benzerlik veya intihal olmadığı tespit edilmiş olsa dahi, muhasebe bilirkişisinin benzerlik veya intihal olma ihtimaline binaen tazminat ve yoksun kalınan kar hesabı yaptığı görülmüştür.

Yargılama esnasında davacının eserinin özgün eser olmadığı iddiaları için davacının eseri, davalının hak sahibi olduğu eser ve davacının eserinin özgün olmadığına delil olarak gösterilen üçüncü veya dördüncü bir eserin incelendiği de görülmüştür. Davacının eserinin özgün eser olmadığı tespit edildiğinde davalının davacı hakkını ihlal etmediği tespit edilmiştir. Uyuşmazlığa konu iki eserin benzerlik yönünden incelenmesi dışında hangi eserin özgün olduğunun da tespiti yapılmıştır.

Örneklendirilen ve yargılama esnasında başvuru bilirkişi raporlarında yapılan tespitlerde, dosyada bulunan iddia ve itirazlara göre inceleme ve tespit yapılmıştır.

İlk örnekte; heyet üyesi müzik akademisyeni yaptığı incelemeye öncelikle eserlerin notasını çıkarmakla başlamış, herkes için anlaşılabilir hale gelmesi amacıyla eserlerin benzer ve aynıyet gösteren kısımlarını aynı tonda yazmıştır. Ton farkının eserin tizden ve pesten söylenmesi sebebi ile ortaya çıktığını, ancak eserler aynı tona getirildiğinde ve nota dökümleri alt alta yazıldığında her iki müziğin de aynıyet gösterdiğini tespit etmiştir. Burada öncelikle mukayese yapabilmek için eserin duyulduğunda benzer yerlerinin aynı

tona getirilerek nota dökümünün yapılması yöntemi ile alt alta yazılı notaların ne kadar benzer olduğu tespit edilmiştir. Aynı olan notalar çizilen çizgiler ile gösterilmiştir. Notaların aynı olması eserlerdeki intihal iddiasının tespiti için kullanılmıştır. Aynı müzik akademisyeninin de aralarında bulunduğu başka bir heyete tevdi edilen dosyanın değerlendirme bölümünde, bir önceki raporda yapılmış tespit doğrulanarak transpoze yöntemi, eserin başka tona aktarımı yöntemi kullanıldığı ve eserlerin işitsel olarak kolayca fark edilen benzer yerlerinin notaya dökülmesi ile tespit yapıldığı, bu farklılığın eserin icrası esnasındaki üslup farkından kaynaklandığı ve benzerliğin kapsamının melodi hattının bir cümlesi boyunca aynı olmasının intihal sonucuna sebep olduğu tespit edilmiştir. Dosya raporlarında yapılan değerlendirme, herkes için anlaşılır, hem göze hem kulağa hitap eden bir yöntem olarak yorumlanabilir.

Raporda işitsel olarak benzerliği fark edilen kısımların tespiti ilk ve ana değerlendirme kriteri yapılmış, aynı olan kısımlar transpoze yöntemi ile notaya dökülmüş ve aynılık görsel hale getirilmiştir. Notaların görsel olarak eşleşmesi intihal tespiti için bir kriteri haline getirilmiştir. Burada eserlerin aynı olan kısımlarının eserlerin tümüne ne kadar etkili olduğu ve benzerliğin oranı tespit edilmemiş, ancak devamında hukuk bilirkişisi tarafından eserin bir kısmının veya tamamının kullanılması halinde özgün eser sahibinden izin alınması gerektiği tespit edilerek, davaya konu kullanımın izinsiz olduğu ve bu sebeple davacının tazminat talep etme hakkı olduğu tespit edilmiştir.

İkinci örnekte heyet, uyuşmazlıkla ilgili olarak MESAM TBK tarafından verilmiş olan 3 farklı tarihli kararı detaylı şekilde incelemiştir. Burada TBK kararlarının değerlendirme ve sonuç bölümlerinin bilirkişi raporlarının içeriğine birebir yazılıp, incelenip ve değerlendirme kriteri yapılmıştır. Zira dosyada MESAM teknik bilim kurulu kararları da dikkate alınmak sureti ile dosyaya sunulan tüm kanıtlar incelenip değerlendirilmiştir. Davacının ve davalının eserleri melodi, ölçü, ritim, icra farklılıkları ve metronom hızları açısından incelenmiş ve karşılaştırılmıştır. Melodilerinin ve ritmik yapılarının aynı olduğu tespit edilmiştir.

İki eserin inceleme ve karşılaştırılmasının ardından MESAM TBK kararlarında işaret edilen ve davalının itirazları ile dosyaya sunulan ve davacının melodisi ile aynı melodiye sahip olduğu iddia edilen diğer eserler incelenmiştir. Benzerlik karşılaştırması yapılan ve davalı tarafından sunulan bu eserlerin bilinme ve meslek birliklerine kayıt

tarikhleri davacının eserinin MESAM kayıtlarına işlenme tarihinden önce olduğu da tespit edilmiştir. MESAM TBK kararlarında bulunan ve işaret edilen ve davacının eserinden önce piyasaya sürülen albüm ve eserlerin, davacıya ait eserin özgün eser olup olmadığının tespitinde değerlendirme kriteri yapıldığı gözlemlenmiştir.

Davacının eseri ile davalının eserinin; dava dışı eserlerin davacının eseriyle olan benzerliğinden daha çok benzerlik gösterdiği tespit edilerek, öncelikle ritim, melodi ve metronom hızı örnek kriter olarak alınmış ve davalının eserinin orijinal olmadığına karar verilmiştir. Daha sonra davalı tarafından sunulan ve incelenen kayıtların incelenmesi sonucu; davacının eserinin yeni bir eser oluşturmak için eski eserden faydalanma kuralının önüne geçerek ana temanın aynen aktarılması yoluyla oluşturduğu ve bu sebeple orijinal olmadığı tespit edilmiştir. Kanunda tanımlı hali ile iktibas serbestisi sınırının geçildiği, ortada bir müstakil eser olmadığı, bir eserin ana temasının aynen başka bir eserde kullanıldığı yapılan inceleme sonucu ortaya çıkmış ve bir eserdeki ana temanın aynen başka bir esere aktarılması o eserin müstakil olmadığı tespit kriteri olmuştur. Bu değerlendirmede kanundaki iktibas serbestisine atıf yapıldığı ve davacının eserinin özgünlüğünün davalının eserine benzerliğinden önce tespitinin yapıldığı görülmektedir.

Üçüncü örnekte; ilk kez dosyanın tevdi edildiği bilirkişi heyeti tarafından, davacının eseri ile davalı müzik yapım şirketi fonogram yapımcısının kayıtlarının aynı veya benzer olup olmadığı ile eser sahibinin kim olduğunun tespiti aşamasında öncelikle taraflarca ibraz edilen tüm eserlerin notaları yazılmıştır. Davalı şirket tarafından piyasaya çıkarılan albümde bulunan uyuşmazlık konusu eser ile davalı şirketin yabancı uyruklu eser sahibinden aldığı izin belgesinde bulunan eserin notaları karşılaştırılıp aynı olduğu tespit edilmiştir. Davalı dilekçelerinde sunulan kayıtlar web sitelerindeki linkler açılarak dinlenilmiş ve davacının ve davalının eserinin bilinme tarihinden önceki kayıtlar olduğu; eserlerin ana temalarının davalıya ait kayıtlarla aynı olduğu ancak davacının eseri ile melodik dokusu ve ritmik yapılarının aynı olmamakla beraber çok büyük oranda benzeştiği tespit edilmiştir.

Davacının başvurusu sonucu toplanan MESAM TBK kararı incelenmiş, bu kararda davalı şirketin fonogram kayıtlarının bu kararda değerlendirmeye alınmadığı tespit edilmiştir.

Davacı ile davalının hak sahibi olduğu eserlerin karşılaştırılmasına geçilmiş, müzikal olarak benzerliğin ilk duyulduğunda ortaya çıktığı, ana fikrin aynı olduğu, ezgisel yürüyüşün ve ritmik düzenin farklılık gösterdiği, bu sebeple iki eserin aynı eser olduğunun söylenemeyeceği, eserlerden birinin özgün eser, diğerinin işleme eser olması gerektiği değerlendirilerek, hangisinin daha önce meydana getirildiğini anlamının zor olduğu, ortalama bir müzik bilgisine veya kulağına sahip kişilerin eseri çeşitlendirebileceği ve kötü niyetini notaların arasına gizleyebileceği düşünülerek orijinal eserin tespitinde kronolojik sıraya ve resmi kayıtlara bakılması gerektiği belirtilmiştir. Birbirine çok benzeyen iki eserin hangisinin daha eski olduğunun tespitinde meslek birliklerinin resmi kayıtları kriter olarak alınmıştır. Benzerlik incelemesinde eserin özgünlüğü tartışılmış ve alenileşme tarihleri için meslek birliği kayıtları esas alınmıştır.

Meslek birliği kayıtlarına göre davalı şirketin MÜYAP' a ibraz ettiği kayıtlar en eski tarihli kayıtlar olup, davalı şirketin fonogram kaydındaki eser incelenerek icradaki orijinallik, işleme biçimi ve özgün ses kullanımına bakılmış, eserin popüler, yaygın ve ünlü olan halinin davalının hak sahibi olan kayıt olduğu ve davalı tarafça MÜYAP' ne verilen notalarla aynı olduğu tespit edilmiştir. Bu sebeple orijinal eserin davalının hak sahibi olan eser olduğu, eser sahibinin davalı şirkete verdiği izin belgesinde yazdığı şekli ile yabancı uyruklu olduğu, davacının orijinal eseri işleyen kişi olduğu ve izinsiz olarak işlediği tespit edilmiştir. Benzerliğin tespiti üzerine davacının eserinin işleme eser olduğu tespiti ile hukuki bir tanım yapılmıştır.

Dosyada bulunan ikinci bilirkişi raporunda ilk bilirkişi raporunda yapılan tespitler belirtildikten sonra özgün müzik tanımına geçilmiştir. Özgün müziğin karakteristik özelliğinin ezgi olduğu, ezgiler arasındaki benzerlik ve farklılığın üç temel parametre üzerinden analiz edilmesi gerektiği, bu üç parametrenin eserlerin ton, modal ya da makam yapısı, ezgisel kontur ya da ezgisel ilerleyişi ve ritmik ve ölçüsel yapısı olduğu belirtilerek bu üç parametre üzerinden eserlerin incelenmesine geçilmiştir. Bu raporda bilirkişi parametre belirleyerek bilimsel bir yöntem ile değerlendirme yapmaya çalışmıştır.

Uyuşmazlık konusu iki eserin de sürekli biçimde tekrarlanan 4 ölçülük yapıda olduğu, la sesi üzerinden kurulmuş kürdi beşliden (makam) oluştuğu, inici ezgi yürüyüşüne sahip olduğu ve her ölçü başında senkop içeren bir ritmik yapı üzerinde ilerlediği tespit

edilmiştir. Kriterlerin tümü inceleme esnasında uygulanmış, eserlerin ölçü, makam, ezgi yürüyüşü ve ritmik yapısının aynı olduğu belirlenmiştir.

İlk rapordan farklı olarak tamamen aynı olan notaların bu eserleri iki farklı eser haline getirmediği ancak birinin diğerinin işleme olmaya da yetmeyeceği, çok küçük farklılıkların işleme değil çeşitleme olarak tanımlanabileceği, bestecinin dilediğinde bu çeşitlemelerin onlarcasını kullanabileceğini, eserlerin tamamen aynı olduğunu, aynı esere iki farklı isim verilmiş olduğu tespit edilerek, eser üzerinde kimin hak sahibi olduğu uyuşmazlığının incelemesine geçilmiştir. Tarafların meslek birliklerine sunduğu evrak ve kayıtlar incelenerek, davalının kayıtlarının daha eski olduğu ve davacının daha eski tarihli bir kayıt sunamaması karşısında meslek birliği kayıtları esas alınarak davalının eser üzerinde hak sahibi olduğu tespit edilmiştir. Aynı olduğu kabul edilen eserlerin hak sahipliği konusunda dosyada kabul edilebilir tek delilin meslek birliği kayıtları olması bilirkişi raporunun değerlendirme kriterlerinden biri olmuştur.

5.3.1. TBK Kararları İle Bilirkişi Raporlarının Karşılaştırılması

TBK kararları ile bilirkişi raporları karşılaştırılırken ilk olarak kurul ve heyet üyelerinin hukuki statülerinin ve yükümlülüklerinin incelenmesi gerekmektedir Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nda düzenlenen bilirkişilik, çözümü hukuk dışında özel ve teknik bilgi gerektiren hallerde mahkemelerce oy, görüşüne ve bilgisine başvurulmuş, her yıl düzenlenen listelerden uyuşmazlığın gerektirdiği uzmanlık alanına göre dosyaya özel olarak görevlendirilen kişilerden oluşur. Bilirkişilerin, görevlerini yerine getirirken gerekli özen ve sadakati göstereceklerine, bilime uygun olarak tespitte bulunacaklarına, tarafsız ve objektif olacaklarına dair yemin etmeleri gerekmektedir. Bu bir yasal zorunluluktur. Bilirkişi görevini yerine getirirken öğrendiği bilgiler için sır tutma yükümlülüğü altındadır. HMK'ye göre; bilirkişiler Türk Ceza Kanunu anlamında kamu görevlisidir, ancak devlet memuru sayılmazlar. Bilirkişilerin kasten veya ağır ihmal ile gerçeğe aykırı rapor düzenlemesi ve bu raporun hükme esas alınması sebebi ile zarar görenlerin devlete karşı tazminat davası açma hakkı bulunmaktadır. Devlet, ödediği tazminat için sorumlu bilirkişiye rücu edebilmektedir. Bilirkişiler görevlerinin icrası sırasındaki eylemleri için kamu görevlisi gibi ve kamu görevlilerinin işleyebileceği suçlardan olan rüşvet irtikap, görevi kötüye kullanma, göreve ilişkin sırrın açıklanması suçlarından

yargılanabilmektedirler. Ayrıca bilirkişilerin, kasten gerçeği yanlış olarak yansıtması gerçeğe aykırı bilirkişilik suçu olarak düzenlenmiştir.

FSEK, MesBirTüz ve meslek birlikleri yönergelerinde düzenlenen şekli ile müzik eseri sahipleri meslek birlikleri teknik bilim kurulları, beş kişiden ve 2 yıllığına seçilen üyelere oluşmaktadır. Teknik bilim kurullarının amacı, üyelerinin eserleriyle ilgili sorunları çözmek, ihtilafları incelemek ve karara bağlamaktır. Kurul, yönetim kurulu veya genel sekreter çağırısı üzerine toplanır. MSG TBK yöngesinde kurul üyelerinin müzik eğitim, kültür ve nota bilgisine sahip ve tercihen öğretim üyesi kişilerden seçileceği uygun görülmüştür. Ancak bu bir zorunluluk olarak düzenlenmemiştir. TBK üyelerinin ortak noktaları, eser sahibi olmalarıdır.

Kanunda veya tüzükte üyeler için objektif, tarafsız olma, bilim ve tekniğe uygun karar verme, sadakat ve özen yükümü gibi yükümlülükler bulunmamaktadır. Kurul üyelerinin asıl amacı; meslek birliği üyelerinin sorunlarını çözüme bağlamak, karar vermektir. Kurulların sadece görüş bildirmedikleri, aynı zamanda eser sahipliği hakkında nihai kararlar verdikleri de görülmektedir.

Bilirkişilik müessesesi ile teknik bilim kurulu üyeliği arasında mevzuat açısından büyük farklar bulunmaktadır. En önemlisi, bilirkişilik faaliyetinin bir kamu görevlisi faaliyeti olmasıdır. Bu sebeple hem hukuki hem de cezai sorumlulukları bulunmaktadır. TBK kurul üyelerinin böyle bir sorumluluğu veya yükümlülüğü bulunmamaktadır. Buradaki fark; mahkemelerde uzmanlık gerektiren konularda görüşüne başvuru bilirkişilerin tespitlerinin daha güvenilir olmasına sebep olmaktadır. Zira gerçeğe aykırı rapor düzenlenmesi halinde zarar görenin devlet aleyhine dava açma hakkı bulunmaktadır.

Düzenlemeler arasındaki bir diğer büyük fark ise, TBK meydana gelme amacının üyelerinin sorunlarını çözmek, ihtilaflarını incelemek ve karar bağlamak olmasıdır. Düzenlemeden açıkça anlaşılacağı üzere, kurul kararlarının merkezinde meslek birliği üyesinin sorunlarının çözülmesi gibi menfaati bulunmaktadır. Bu sebeple TBK kurul kararlarının objektif veya tarafsız olması hukuken bir zorunluluk oluşturmamaktadır. Kararlarda sorunun çözülmesi ve karara bağlanmış olması sonucu kurul amacını gerçekleştirmektedir.

İzah edilen sebeplerle; kurul üyelerinin bilirkişiler gibi yasal yükümlülükleri olmaması ve meslek birliği üyelerinin başvurularına karşılık karar vermiş olmakla görevlerini yerine getiriyor olmaları sebebi ile güvenilir ve objektif olmaları tartışmalıdır.

Örnekleri verilen meslek birlikleri teknik bilim kurulu kararları ile yargıya yansımış uyuşmazlıklardaki dosyalarda bulunan bilirkişi raporları birlikte incelendiğinde en büyük mukayesenin inceleme serbestisinde olduğu anlaşılmaktadır.

Kendilerine dosya tevdi edilen bilirkişi heyeti, dosyada bulunan ve taraflarca sunulan delilleri ve eserleri değerlendirmektedir. Bilirkişiler, bir eserin başka bir esere benzediğinin tespitinin yanında, bir eserin orijinal olup olmadığının tespitinde sadece taraflarca sunulan eserlerle mukayese yapmakta, mahkemelerin taleple bağlılık ilkesi gereği müzik bilirkişileri kendi repertuar bilgilerini tespit esnasında kullanamamakta, değerlendirememektedir. Örnekleri verilen TBK kararlarında özellikle bir eserin anonim olup olmadığının tespitinde veya benzerlik olup olmadığı sorulan eserlerle ilgili olarak başvuru eserin karşı tarafın eserine benzemesini dışında orijinal eser olup olmadığı, daha önce alenileşmiş ve yayınlanmış olan başka eserlere benzeyip benzemediği de kurulun repertuar bilgisi dahilinde ve resen incelenebilmektedir. Kurul üyelerinin repertuar bilgisi, mahkeme dosyasında bilgisine başvuru bilirkişilerden farklı olarak değerlendirme kriteri haline gelmiştir.

TBK' na yapılan başvurularda eserler arasında benzerlik olup olmadığının tespiti talebinde genel ve ortak olarak eserlerin nakarat, makam, metronom, ölçü, tema, ara nağme, şan girişi, icra ve üslup, perde, modülasyon, ezgisel giriş gibi unsurları incelenmekte ve eserin benzeyen yönlerinde mukayese esnasında bu unsurlarla değerlendirilmektedir. Bu değerlendirmeleri yapabilmek için; taraflardan, eserlerin nota dökümleri istenmekte, sunulmadığında kurul tarafından nota dökümleri çıkarılmaktadır.

Örnekleri verilen mahkeme dosyalarında mübrez bilirkişi raporlarında da TBK kararlarına benzer şekilde, intihal ve benzerlik iddiasının tespitinde, eserlerin melodi, ölçü, ritim, ara nağme, nakarat, ton, makam yapısı, ezgi ilerleyişi, icra ve üslup gibi unsurları incelenmektedir. Bilirkişi heyetinde bulunan müzisyen bilirkişiler tarafından eserlerin nota dökümleri yapılmakta, mukayese notalar incelenerek yapılmaktadır.

Hem TBK kararlarında hem de bilirkişi raporlarında eserlerin benzerliğinin yanı sıra uyuşmazlık konusu eserin orijinal olup olmadığının tespitinde eserlerin alenileşme ve

yayınlanma tarihi de incelenmektedir. Uyuşmazlık konusu eserlerin dışında başka bir eserin her iki eserden de önce alenileştiğinin veya yayınlandığının tespitinin yapılabilmesi için eserlerin kayıtları kronolojik sıraya dizilmekte ve bu sıra incelenerek tespit yapılmaktadır. Meslek birliklerine üyeleri tarafından yapılmış olan bildirimler ve meslek birlikleri kayıtları, albüm ve kartonet bilgileri, dijital ortamlarda bulunan kayıtlar ve tarihleri de eserlerin hangilerinin önce alenileştiğinin tespitinde kullanılan bir kriterdir. Eserlerin yayınlanma ve alenileşme tarihleri ortak kriterdir.

Ancak bilirkişi raporlarında TBK incelemelerinden çok daha kapsamlı ve geniş inceleme ve araştırma yapılmakta, farklı yöntemler de uygulandığı gözlemlenmiştir. Değerlendirme için eserlerin notaları, benzeyen kısımları alt alta yazılıp benzer kısımlar eşleştirilmektedir. Bu sayede uzmanlık alanı olan teknik konunun tespiti hakim, taraflar ve vekilleri tarafından görsel olarak da anlaşılabilir. Bu uygulama ve yöntem TBK tespit ve kararlarında bulunmamaktadır. Bu durum, meslek birliği üyelerinin başvuru esnasında böyle bir talebi olmaması ve yönergelerinde böyle bir düzenleme olmaması sebebi ile gerekçe göstermeksizin karar verdikleri şeklinde yorumlanabilir.

Bilirkişi raporlarının bazılarında mukayese edilen eserlerin en ufak detaylarına kadar incelendiği görünmektedir. Eserlerin tabloları çıkarılmakta ve eserlerde kullanılan enstrümanlar, eserlerin toplam süreleri teker teker yazılmakta, hangi tonda icra edildiği, icralardaki üslup farklarının nedenleri, nakarat kullanım sayıları, eserin bitiş şekilleri ayrı incelenmektedir. Tüm bu unsurlar ezgi akış şeması haline getirilerek kıyaslamalar yapılmıştır. Her müzik cümlesi ayrı ayrı notaları ile alt alta yazılıp incelenmiştir. Eserlerin aynı olan kısımları perde farklılıkları ortadan kaldırılarak, transpoze yöntemi uygulanarak notalara dökülmüştür. Bu uygulama ve incelemeler TBK tespitlerinde bulunmamaktadır.

TBK kararları ile bilirkişi raporları arasındaki detaylandırma farkı, bilirkişi raporunun bir mahkemeye sunulacak olmasından ve yapılan tespit herkes tarafından anlaşılacak hale getirilmesi gereğinden kaynaklanmaktadır. Ayrıca bilirkişilerin tespit esnasında kanundan kaynaklı sorumlulukları olması da bu kadar detaylı bir inceleme yapılmasını gerektirmektedir.

5.4. Yargıtay Kararlarında Bulunan İntihal ve İktibas Tespiti Kriterleri İncelemesi

Bir eserin başka bir eserle benzerlik konusunda karşılaştırılması halinde eserin melodi, ritim, harmoni, içerik ve eserler arasındaki bağıllık unsurları incelenmeli ve benzerlik ya da aynılığın gerekçeleri bu incelemeler doğrultusunda değerlendirilmelidir. Bir benzerlik var ise bunun her musiki eserinde bulunması mümkün, olağan bir rastlantı veya esinlenme olup olmadığı, iktibas serbestisi kapsamında kalıp kalmadığı hususlarının her uyumsuzluğun özelliğine göre uzman bilirkişilerce inceleme yapılarak tespit edilmesi gerekmektedir. Dosyadaki bilirkişi raporlarının gerekçeli ve denetime elverişli olması gerekmektedir.

Yargıtay kararlarında, benzerlik ve aynılığın uzman bilirkişilerce, gerekçeleri ile, denetime elverişli raporlar tanzim edilmek sureti ile tespitinin yapılması gerektiği, her uyumsuzluğun niteliğine göre benzerliğin rastlantısal olup olmadığı, bu kullanımın her müzik eserinde bulunmasının mümkün olup olmadığı, esinlenmenin ötesine geçip geçmediği, iktibas serbestisi sınırlarında kalıp kalmadığının müzik eserinin tüm unsurları ile incelenerek değerlendirilmesi gerektiği kriterleri bulunmaktadır.

Yargıtay kararlarında benzerlik ve intihal iddialarında teknik incelemenin kanunda yazıldığı şartlara bakılarak ve bir hak ihlali olup olmadığının, müzik eserin unsurlarını bilimsel bir yöntemle incelenerek tespit edilmesinin arandığı görülmektedir ancak bu bilimsel yöntemle ilgili herhangi bir açıklama yapılmadığı, sadece müzik eserinin tüm unsurlarının incelenmesi gerektiğinin arandığı görülmüştür.

6. SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu çalışmada eser sahibi meslek birlikleri MESAM ve MSG yapılanması içindeki Teknik Bilim Kurulu'na yapılan müzik eseri benzerlik ve intihal iddiası başvuruları, içerikleri, kurul kararları, yurt dışında kurulu meslek birliklerinin konuya yaklaşımı, benzer uygulama örnekleri, TBK'nın kararı sonucu yargıya yansıyan ve İstanbul Fikri ve Sınai Haklar Hukuk Mahkemesi'nde görülen hukuki uyumsuzlıklardaki intihal iddialarının tespitine konu bilirkişi raporları incelenmiş, son olarak Yargıtay'ın konu ile ilgili kararları ve belirlediği kriterler tespit edilmeye çalışılmıştır.

Meslek birlikleri TBK kararları sonucu yargıya yansıyan uyuşmazlıklarda dosyada bulunan bilirkişi raporlarında bulunan kriter ve tespitler saptanarak, uzman görüşü niteliğindeki TBK kararları ile bilirkişi raporları arasındaki farklar, benzerlikler, yurtdışındaki uygulamalar ve Yargıtay'ın intihal konusundaki kriterleri tespit edilerek bilirkişi faaliyetlerinin yeterliliğinin tartışılması ve konuya yeni öneriler getirmek amaçlanmıştır.

Meslek birlikleri teknik bilim kurullarına 2016-2019 yılları arasında yapılan müzik eseri benzerliği, intihal iddiaları ve anonim eserin tespiti içerikli başvurularda verilen kararların tamamı incelenmiştir.

MESAM kararları incelendiğinde, iki farklı içerikte karar verildiği, bazı kararların tavsiye niteliğinde olduğu, bazılarının hak sahipliği değişikliği yarattığı ve itiraz edilmediği takdirde kararın kesinleşerek meslek birliği kayıtlarında eser veya hak sahibinin değiştirildiği görülmektedir. Böyle kararlarla teknik bilim kurulları mahkeme kararı olmaksızın hak tahsisi yapılmaktadır. Bu karar ile üyelerinin bildirimleri ve beyanları ile kayıt oluşturan meslek birliklerinin, sadece meslek birliği kaydı değişmiş olduğundan açıkça bir hukuka aykırılık olmamakla birlikte; itiraz süresini kaçıran veya itiraz etmeden yargı yoluna başvurmayı düşünen hak sahibinin, bir süreliğine de olsa telif hakkı kazanımlarına engel olunmaktadır. Ancak bu kararlar, bir taraftan da uzun ve masraflı yargı sürecine başvurmaya gerek kalmadan hak sahiplerine alternatif bir seçenek yaratmaktadır. Nihai karar ile hak kaybı yaşayan eser sahibi yargı yoluna başvurduğunda meslek birliği tedbir içeren mahkeme kararı ile taraflara telif ödemesini dondurmaktadır.

Meslek birliklerinde eser veya hak sahibi görünen bir eserin anonim olduğu iddiası ile yapılan başvurularda, eserlerin anonim olduğuna karar verilmesi halinde meslek birliği kayıtlarında eser anonim olarak değiştirilmekte veya tam tersi olarak yeni bir eser yaratıldığı kanaati oluşursa anonim olarak kayıtlı eser, yeni hak sahibi ile kayıt altına alınmaktadır.

Genel olarak bakıldığında benzerlik, farklılık veya aynılık tespitinde iki müzik eseri karşılaştırılırken nota dökümü yapılarak eserlerin işitildiğinde benzer olan kısımlarının nakarat, makam, ölçü, icra, ara nağme, şan girişi, melodi, modülasyon, perde, ezgi yürüyüşü, tempo gibi unsur ve özelliklerinin incelenmesi ve karşılaştırılması sureti ile karar

verildiği görülmektedir. Bazı kararlarda kurul, hiçbir gerekçe yazılmaksızın eserlerin benzer olduğu, farklı olduğu veya aynı olduğuna karar vermiştir.

Kurul, tespit için meslek birliği kayıtları ile kaset, CD gibi materyalleri ve albüm kapaklarını, kartonetleri de incelemekte ve kronolojik sıralama yaparak hangi eserin daha önce alenileştiğini, yayınlandığını ve dolayısı ile hak sahibinin kim olduğunu tespit etmektedir. Bu inceleme özellikle birbirine benzeyen veya aynı olan iki eserin hangisinin daha önce yayınlandığının, umuma arz edildiğinin tespitinde önem kazanmaktadır. Böylelikle müstakil eserin tespiti yapılmaktadır.

Kurul üyelerinin repertuar bilgisi de bir değerlendirme kriteri olup, benzerlik tespiti yapılırken başvurunun eserinin müstakil ve orijinal eser olup olmadığının da tespiti gereken başvurularda kurul, repertuar bilgisi dahilinde başvurunun eserinden önceki tarihlerde alenileşmiş ve piyasaya sürülmüş olan eserleri belirtmek sureti ile başvurunun eserinin özgün olmadığına karar verebilmektedir. Bu duruma mahkemeye yansıyan uyuşmazlıkların incelemesini yapan bilirkişi raporlarında rastlanmamaktadır. Zira; taleple bağlılık ilkesi gereği yargılamada tarafların iddiaları ve savunmaları dışında inceleme yapılamamaktadır. Bu karar örneğinde kurul üyelerinin müzik alanındaki eğitim ve kültür seviyesinin önemi ortaya çıkmaktadır. Kurul üyelerinin repertuar ve nota bilgisi sayesinde ileride yargıya yansıtılacak olan bir uyuşmazlıkla ilgili taraflara yol gösterici tavsiyeler verilmiş ve deliller sağlanmıştır.

MSG TBK yönergesinde kurul üyelerinin müzik alanında eğitim, kültür ve nota bilgisine sahip, tercihen öğretim üyesi kişilerden oluşmasının uygun olacağı yazılmakta ise de, zorunluluk haline getirilmemiştir. TBK kararlarının daha güvenilir olması açısından üyelerin müzik üzerine uzman kişilerden oluşması için düzenleme yapılması isabetli olacaktır.

Meslek birliği yönergelerinde, kurulun meydana gelme amacı üyelerinin sorunlarının çözülmesi, ihtilaflarının incelenerek karara bağlanması olarak tanımlanmıştır. Bu tanımdan da anlaşılacağı üzere meslek birliği kendi eser sahibi üyesinin sorunlarını çözmek için toplanmaktadır. Bu düzenleme sebebi ile kararların içeriğinde, gerekçenin bulunması halinde dahi, objektif ve tarafsız oldukları tartışmalıdır. Kurul kararlarının hem başvuru hem de başvuruya konu benzerlik yaratan eserin hak sahibi açısından daha güven verici algılanması için yönergelerde düzenleme yapılması faydalı olacaktır.

Kurul üyelerinin karar verirken sorumluluklarını veya yükümlülüklerini düzenleyen bir mevzuat bulunmamaktadır. Oysaki; kurula yapılan başvuru yargı sürecine yansıtıldığında ve dosya bilirkişi heyetine tevdi edildiğinde; aynı inceleme heyette bulunan uzman bilirkişi tarafından yapıldığında, uzman bilirkişi bir kamu görevlisi gibi nitelendirilmekte, sadakat ve özen yükümlülüğü altında tarafsız ve objektif davranacağına dair yemin etmektedir. Hukuki ve cezai sorumluluğu kanunlarda düzenlenmektedir.

Çalışma için meslek birliklerinin genel sekreterliklerinden son üç yılda alınan karar sayıları da temin edilmiştir. MESAM TBK toplamda 399 karar, MSG TBK toplamda 48 karar vermiştir. Aradaki farkın meslek birliklerinin kararları uygulama farkından ve üye sayısından kaynaklandığı düşünülmektedir.

Meslek birliği üyelerinin, üye oldukları meslek birliği TBK' na başvurarak benzerlik ve aynılık iddiasıyla ilgili karar alarak bu durumu yargıya taşıması ve TBK kararını dosyaya delil olarak sunması halinde; TBK kararları, sunan taraf ve mahkeme için uzman görüşü niteliği kazanmaktadır.

Hollanda' da kurulu telif kuruluşu BUMA/STEMRA ise Türkiye'deki uygulamaya benzer bir uygulamanın "İntihal Komisyonu" adı altında hizmet verdiğini bildirmişlerdir. BUMA/STEMRA web sitesi üzerinden yapılan araştırmada komisyona başvuru koşulları ve karar özellikleri tespit edilmiştir. Kararlar incelendiğinde, intihale konu eserlerin müziklerinin ölçülerini, tonlarını, düzenlemesini, melodi çizgilerini, orkestrasyonu, tempoyu, modülasyon yapısını, bestecinin esere katmış olduğu karakteristik özelliklerini inceleyerek karşılaştırma yapıldığı ve karar verildiği görülmüştür. Komite, intihal araştırmasında yüksek mahkeme kararlarındaki kıstasları ve meslek birliği kayıtlarını da esas almaktadır. İntihal iddiası incelenmesinde hangi eserin daha önce bilindiği ve piyasaya sürüldüğü de bir kriter olarak değerlendirilmiştir.

TBK kararlarında kullanılan değerlendirme kriterlerinin bir çoğunun BUMA/STEMRA intihal komitesinde de kullanıldığı tespit edilmiştir ancak komitenin uzman akademisyen müzikologlardan ve hukukçulardan oluşması, kararların her iki tarafın da hazır bulunduğu oturumlarda taraflar da dinlenerek verilmesi ve tarafların talebi halinde verilen kararın tahkim kararı sayılması ve kamuya ilan edilmesi sebepleri ile, TBK uygulamaları ile farklılaşmaktadır. Ayrıca intihal komitesine başvuru şartlarından biri

komite tarafından belirlenen depozitonun yatırılması olup, bu sayede başvuru hakkının kötüye kullanılmasını önüne geçilmektedir.

TBK kararlarının Hollanda’ da olduğu gibi tahkim kararı özelliği bulunmamaktadır. Ancak uzun sürmesi beklenen bir yargı süreci ve yargılama masrafları göz önüne alındığında, tarafların da yetkilendirdiği kişiler ve vekilleri ile hazır olduğu ve iddia ve savunmaların komite üyesi uzman kişilerle beraber tartışıldığı bir oturum sonucu iki tarafın talebi ile kesin nitelikte bir karar oluşturulması uygulamasının Türkiye’ de de oluşturulması konusu meslek birlikleri tarafından görüşülüp tartışılmalıdır. Meslek birliklerinin bu uygulamayı üyelerine izah ederek görüşlerini almaları faydalı olacaktır.

TBK kararları sonucu İstanbul (Çağlayan) Fikri ve Sınai Haklar Hukuk Mahkemelerine yapılan yargı başvurularında açılan ve kesinleşen 3 dosyada bulunan bilirkişi raporları incelenmiştir. Heyette bulunan akademisyen müzik uzmanlarının intihal ve benzerlik iddiası tespitinde öncelikle uyumsuzluk konusu eserlerin nota dökümlerinin yapıldığı, nota dökümleri üzerinden eserlerin benzeyen kısımlarının alt alta getirilmek sureti ile benzerliğin veya farklılığın hakim, taraflar ve vekillerince de görsel olarak anlaşılır hale getirildiği belirlenmiştir.

Genel olarak TBK kararları ile bilirkişi raporları arasında çok büyük oranda detaylı inceleme, gerekçelendirme ve yöntem farkı bulunsa da; bazı TBK kararlarının birebir aynı şekilde bilirkişi raporuna geçirildiği ve değerlendirmede kullandığı örnekler de bulunmuştur. Öyle ki; repertuar bilgisi dahilinde başvuru eserinin özgün eser olmadığını önceki tarihlerde yayınlanmış eserleri de belirterek karar yazan kurulun anılan kararı, hem dosyadaki taraflara hem de bilirkişilere ışık tutmuştur.

Örnekleri verilen bilirkişi raporlarında da TBK kararlarına benzer şekilde, intihal ve benzerlik iddiasının tespitinde, eserlerin melodi, ölçü, ritim, ara nağme, nakarat, ton, makam yapısı, ezgi ilerleyişi, icra ve üslup gibi unsurları incelendiği ancak oldukça detaylı şekilde analiz edildiği görülmüştür. Zira; eserlerde kullanılan enstrümanlar, eserlerin toplam süreleri teker teker yazılmakta, hangi tonda icra edildiği, icralardaki üslup farklarının nedenleri, nakarat kullanım sayıları, eserin bitiş şekilleri ayrı ayrı incelendiği, tüm bu unsurlar ezgi akış şeması haline getirilerek kıyaslamalar yapıldığı, her müzik cümlesi ayrı ayrı notaları ile alt alta yazılıp incelendiği, aynı olan kısımların perde farklılıkları ortadan kaldırılarak, transpoze yöntemi uygulanarak notalara döküldüğü ve bu

incelemeler sonucu aynılık oranının yüzde üzerinden hesaplandığı raporlar bulunmaktadır. Bu uygulama, yöntem ve incelemeler TBK tespitlerinde bulunmamaktadır.

İncelenen örnek dosyaların hemen hepsinde tek bilirkişi raporunun bulunmadığı, tarafların itirazları üzerine dosyanın başka bir bilirkişi heyetine tevdi edildiği ancak bilirkişi raporlarındaki tespit sonuçlarının değişmediği tespit edilmiştir.

TBK kararları ile dosyadaki bilirkişi raporları arasındaki farkların, bilirkişilerin cezai ve hukuki sorumluluklarından kaynaklanmakta olabileceği kanaatindeyiz. Zira tarafsız, objektif olma yükümlülüğü altında olan ve yaptığı tespiti hakim ve taraflarca anlaşılır hale getirme ve denetime elverişli bir rapor tanzim etme görevi olan bilirkişinin yargılamada hakim yardımcısı olduğu göz önüne alındığında detaylı bir inceleme ve analiz yapması karşısında TBK üyelerinin böyle sorumlulukları ve yükümlülükleri olmaması sebebi ile daha basit ve gerekçesiz şekilde karar vermeleri olağan karşılanmalıdır.

Kanunda iktibas serbestisi düzenlenmiştir ancak intihalin ne olduğu ve hangi sınırlarda intihal olduğu düzenlenmemiştir. Bilirkişi raporlarında eserin tüm unsurları detaylı bir şekilde incelenip analiz edilmekte ise de; kanundaki düzenleme boşluğu yargılamaya sirayet etmektedir. Zira, yayınlanmış bir bestenin en çok tema, motif, pasaj ve fikir nevinden parçalarının müstakil bir musiki eserine alınması serbesttir. Ancak burada kanunun verdiği örnekler olan tema, motif, pasaj ve fikir parçaları dışında hangi unsurların iktibas serbestisi sınırında kaldığı belli olmayıp tartışmalıdır. Bu sebeple iktibas ve intihal iddialarında analizin ve tespitin çok dikkatli yapılması gerekmektedir.

Mahkemeler uygulamada çok teknik bir konu olması sebebi ile intihal iddialarında dosyada bulunan bilirkişi raporları doğrultusunda karar vermektedirler. Mahkemelerce verilen kararların bilirkişi raporlarını esas alması ve intihal eyleminin kanuni tanımının düzenlenmemiş olması sebebi ile bilirkişi raporlarında ortak bir yöntem ve inceleme ve değerlendirme kriteri bulunmamaktadır.

Ancak Yargıtay kararlarında her uyuşmazlığın özelliğine göre ve eserin korunan unsurlarının dikkate alınarak inceleme yapılması bir kriter haline getirilmiştir. İntihal iddiasında her dosya ve uyuşmazlığın kendine özgü olduğu ve incelenmesi gereken unsurların farklı olması beklenmektedir.

Müzik eserlerinde intihal iddiası ile açılmış olan davalarda; bilirkişi heyetinin, öncelikle eserlerin nota dökümünü yaparak, eserlerin unsurlarını en detaylı şekilde analiz edip,

benzerlik ve aynılık taşıyan kısımları hakim ve taraflar için anlaşılabilir hale gelecek şekilde belirtmesi, ardından Yargıtay kararlarında belirtildiği şekilde bu aynılığın iktibas serbestisi sınırlarında kalıp kalmadığı veya eserin müstakil bir eser olarak değerlendirilip değerlendirilemeyeceği, eser sahibinin eserine bir tecavüz oluşturacak şekilde benzer olup olmadığının tespitinin de yapılarak değerlendirilmesi ve sonuca varılmasının en uygun ve makul tespit yöntemi olacağı kanaatindeyiz.



KAYNAKÇA

- Ateş, M. (2003). *Fikir ve sanat eserleri üzerindeki hakların kapsamı ve sınırlandırılması*. Ankara: Seçkin.
- Arslanlı, H. (1954). *Fikrî Hukuk Dersleri II, Fikir ve Sanat Eserleri*. İstanbul Üniversitesi Yayınları.
- Ateş, M. (2007). *Fikri hukukta eser*. İstanbul: Turhan Kitabevi.
- Ateş, M. (2012). *Fikri hukukta eser sahipliği*. Ankara: Verlag nicht ermittelbar.
- Ayverdi, İ., ve Topaloğlu, A. (2006). Asırlar boyu tarihi seyri içinde misalli büyük Türkçe sözlük, 2. cilt, *İstanbul: Kubbealtı İktisadi İşletmeleri*.
- Ayiter, N. (1981). *Hukukta fikir ve sanat eserleri*. Ankara: Sevimç Matbaası,
- Beşiroğlu, A. (1999). *Düşünce Ürünleri Üzerinde Haklar*, APB, s.49.
- Bozbel, S. (2012). *Fikir ve sanat eserleri hukuku*. İstanbul: XII Levha.
- Buma Stemra. (2018). *Zaak 167*. Erişim Tarihi: 25 Mart, 2019.
<https://www.bumastemra.nl/wp-content/uploads/2018/07/uitspraak-VCP-167.pdf>
- Buma Stemra. (2016). *Zaak 165*. Erişim Tarihi: 25 Mart, 2019.
<https://www.bumastemra.nl/wp-content/uploads/2016/05/VCP-165-uitspraak-website.pdf>
- Buma Stemra. (2015). *Zaak 164*. Erişim Tarihi: 25 Mart, 2019.
<https://www.bumastemra.nl/wp-content/uploads/2015/08/uitspraakVCP164.pdf>
- Buma Stemra. (2015). *Zaak 159*. Erişim Tarihi: 25 Mart, 2019.
<https://www.bumastemra.nl/wp-content/uploads/2015/08/uitspraakVCP159.pdf>
- Buma Stemra. (2015). *Zaak 154*. Erişim Tarihi: 25 Mart, 2019.
<https://www.bumastemra.nl/wp-content/uploads/2015/08/uitspraakVCP154.pdf>
- Erel, N. Ş. (1998). *Türk Fikir ve Sanat Hukuku*, Ankara, İmaj s. 9.
- Erverdi, Z. (2011). *Eser sahipleri meslek birlikleri ile üyeleri arasındaki ilişki -müzik meslek birlikleri üzerinden bir değerlendirme*. Yüksek lisans tezi, YÖK Ulusal Tez Merkezi. 288066, İstanbul.

- Güneş, İ. (2009). *Uygulamada fikri mülkiyet hakları ve haksız rekabet davaları*. İstanbul: Seçkin.
- Infringement Claims*. (b.t.) Erişim Tarihi: 25 Mart 2018. <https://www.prsformusic.com/works/counterclaims/infringements>
- Kılıçoğlu, A. M. (2017). *Sinaî haklarla karşılaştırmalı fikri haklar*. İstanbul: Turhan Kitabevi.
- Küçükali, C. (2017). *Fikri hakların ihlalden kaynaklanan tazminat davası*. Doktora tezi, YÖK Tez Merkezi 481156, İstanbul
- Öztan, F. (2008). *Fikir ve Sanat Eserleri Hukuku*, Ankara.
- Öztrak, İ. (1971). *Fikir ve sanat eserleri üzerindeki haklar*. Ankara : Ankara Üniversitesi Siyasal Bilimler Fakültesi Yayınları.
- Suluk, C., ve Orhan, A. (2005). *Uygulamalı fikri mülkiyet hukuku* , Cilt II, Genel Esaslar, Fikir ve Sanat Eserleri. İstanbul: Arıkan Yayınları .
- Tekinalp, Ü. (2002). *Fikri mülkiyet hukuku*. İstanbul: Beta.
- Türk Dil Kurumu. (2019). *İktibas*. Erişim Tarihi: 15 Mart 2019. <http://tdk.gov.tr/>
- Vaste Commissie Plagiaat. (2018). Erişim Tarihi: 25 Mart 2019. https://www.bumastemra.nl/wp-content/uploads/2018/02/BUM473_vastecommissieplagiaat_update_20181502_01.pdf
- Yarsuvat, D. (1984). *Türk hukukunda eser sahibi ve hakları*. İstanbul Üniversitesi Siyasal Bilimler Fakültesi.
- Yavuz, L., Alica, T., ve Merdivan, F. (2013). *Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu Yorumu*, Cilt II. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Yargıtay 11. HD. T. 03.04.2006, E. 2005/3742, K. 2006/3428 (Kazancı İçtihat Bilgi Bankası) E.T. 03.05.2019
- Yargıtay 11. HD. T. 05.03.2014, E. 2013/11370, K. 2014/4205 (Kazancı İçtihat Bilgi Bankası) E.T.03.05.2019
- Yargıtay 11. HD. T. 23.05.1974, E. 1974/1100, K. 1974/1805 (Kazancı İçtihat Bilgi Bankası) E.T.03.05.2019
- Yargıtay 11. HD. T. 03.04.2006, E. 2005/3742, K. 2006/3428 (Kazancı İçtihat Bilgi Bankası) E.T.06.03.2019

İst. 2. FSHHM. 2013/50 E. 13.02.2015 tarihli bilirkişi raporu

İst. 2. FSHHM. 2013/50 E. 23.12.2014 tarihli bilirkişi raporu

İst. 1. FSHHM. 2016/68 E. Sayılı dosya 24.10.2017 tarihli bilirkişi raporu

İst. 4. FSHHM. 2012/100 E. Sayılı dosya bila tarihli bilirkişi raporu

İstanbul 4. Fikir ve Sınai haklar Hukuk Mahkemesi 2012/100 Esas sayılı dosyasının
16.06.2014 tarihli bilirkişi raporu.

MESAM TBK kararları, (15.11.2018),İstanbul)

MESAM TBK kararları, (09.06.2017),İstanbul

MESAM TBK kararları, (12.03.2018),İstanbul

MESAM TBK kararları, (27.12.2017),İstanbul

MESAM TBK kararları, (02.02.2018),İstanbul

MESAM TBK kararları, (22.01.2016),İstanbul

MESAM TBK kararları, (24.02.2016),İstanbul

MESAM TBK kararları, (17.04.2017),İstanbul

MESAM TBK kararları, (10.03.2014),İstanbul

MSG TBK kararları, (15.06.2017) sayı 007/2017, (08.02.2017) sayı 002/2017, İstanbul

MSG TBK kararları, (15.06.2017) sayı 008/2017, (14.07.2017) sayı 009/2017,
(08.02.2017) sayı 001/2017, (22.05.2009) sayı 2009-100/067, İstanbul

MSG TBK kararları, (15.06.2017) sayı 006/2017,İstanbul

MSG TBK kararları, (08.08.2018) sayı 014/2018,İstanbul

MESAM TBK kararları, (25.04.2014),İstanbul

MESAM TBK kararları, (22.04.2011),İstanbul

ÖZGEÇMİŞ

- ADI SOYADI** : Ceyhan GÜRTEN
- ÖĞRENİM DURUMU** : **1989-1994** Reşat Nuri Güntekin İlkokulu
1994-2001 Maltepe Anadolu Lisesi
2001- 2006 Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi
2007-..... İstanbul Üniversitesi Adli Tıp Enstitüsü Sosyal Bilimler Anabilim Dalı (Yüksek Lisans)
- YABANCI DİL** : İngilizce(İyi)
- İLETİŞİM BİLGİLERİ** : av.ceyhangurten@gmail.com GSM: (0507) 766 44 54
- İŞ TECRÜBESİ** :2005-2006 Boğaziçi Hukuk Bürosu
2007-2008 İde Hukuk Bürosu
2008-2010 Gümüşsuyu Hukuk Bürosu
2010-2017 Gürten Hukuk Bürosu
2017-..... Musiki Eseri Sahipleri Grubu Meslek Birliği-
Avukat

